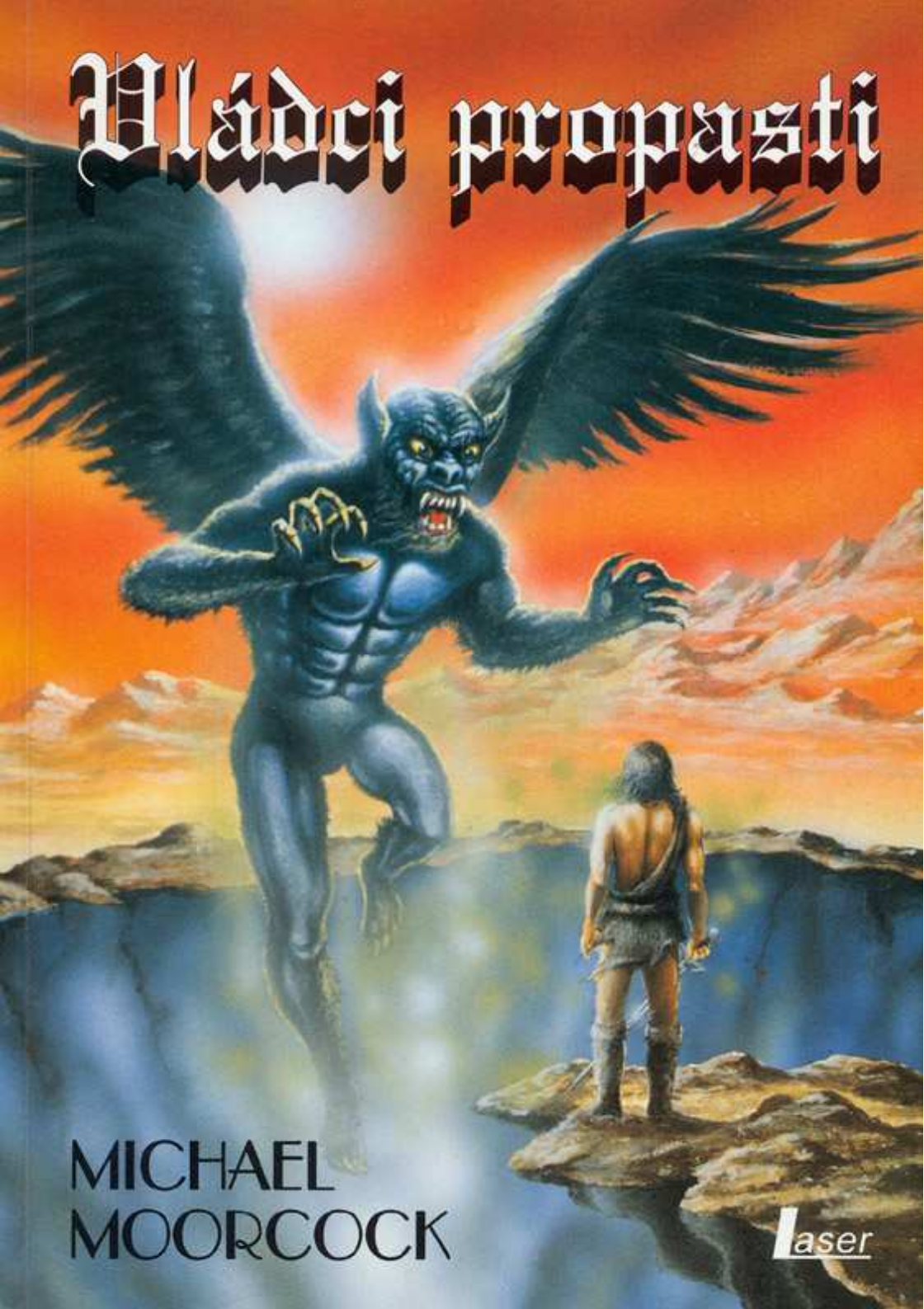
Vládci propasti

MICHAEL MOORCOCK

Laser

Michael Moorcock

VLÁDCI PROPASTI

Název originálu: **MASTERS OF THE PIT**

Obálka: **Petr Bauer**

Grafická úprava obálky: **Petr Bauer**

Překlad: **Stanislav Plašil**

Redakce: **Helena Šebestová**

Copyright © 1971 by Michael Moorcock
All Rights Reserved
Copyright © 1996 for the Czech translation S.Plašil
Copyright © 1996 for Cover by P.Bauer

Copyright © 1996 for the Czech edition by **Laser – books s. r. o.**

ISBN 80-7193-017-2

PŘEDMLUVA

Jedné podzimní noci jsem seděl ve studovně, ohníček v krbu vyháněl chlad z místnosti obklopené příznaky blížící se zimy, když tu najednou jsem zaslechl v hale v přízemí kročeje.

Nejsem nervózní člověk, ale mám jistou představivost a tak, když jsem se zvedl z koženého křesla a otevřel dveře, pomýšlel jsem jak na duchy, tak na lupiče. Hala byla tichá a potemnělá, ale já rozeznával obrys postavy, která stoupala po schodech ke mně.

Na velikosti toho člověka a na cinkání, které při chůzi vydával, bylo něco, co jsem ihned poznal. Když se přiblížil, tak se mi na tváři rozlil úsměv a já k němu natáhl ruku.

„Michael Kane?“

To ani snad nebyla otázka.

„Ano,“ odvětil hluboký, zvučný hlas návštěvníka. Došel na konec schodiště a ucítil jsem, jak mi ruku obklopil pevný, mužný stisk. Viděl jsem široký úsměv.

„Jak je na Marsu?“ zeptal jsem se, když jsem ho odváděl do studovny.

„Trochu se změnil od našeho posledního rozhovoru,“ řekl.

„Musíte mi to vyprávět,“ pronesl jsem dychtivě. „Co si dáte k pití?“

„Alkohol ne, díky. Už ho vůbec nepiji. Co takhle kávu? To je jediná věc, která mi na Marsu chybí.“

„Počkejte tady. Dnes jsem doma sám, půjdu a nějakou udělám.“

Zanechal jsem ho rozvaleného v křesle u krbu, jeho velkolepé bronzové tělo zcela relaxovalo. Vypadal podivně nesourodě v mar-

ťanské bojové zbroji, poseté neznámými drahokamy, obrovský meč se zdobenou záštitou jílce spočíval špičkou na podlaze.

Diamantově modré oči měl mnohem veselejší a dokonce v nich bylo méně napětí, než když jsem ho viděl minule. Jeho chování mě uklidnilo a zmírnilo dokonce i rozrušení z opětného setkání s přítelem.

V kuchyni jsem při přípravě kávy vzpomínal na to, co mi vyprávěl o svých minulých dobrodružstvích – o Shizale, princezně z Varnalu a Hool Hadžim, nyní vládci Mendišaru, jeho ženě a nejbližším příteli, respektive jsem vzpomínal na jeho první výlet na Mars (*viz Město šelem, první svazek této série*) – starověký Mars, v daleké minulosti – jenž vykonal náhodou, protože transmiter hmoty, vyvinutý při výzkumu laserů, který prováděl v Chicagu, fungoval špatně; jak se setkal a bojoval pro Shizalu proti hrůzostrašným Modrým Obrům a jejich vůdkyni Horguhle, ženě lidské rasy, která měla tajemnou sílu nad lidmi. Vzpomínal jsem, jak vyhledal moji pomoc a já mu ji poskytl – sestrojením transmiteru hmoty za mého financování. Vrátil se na Mars (*viz Vládce pavouků, druhý svazek této série*) a musel čelit mnoha nebezpečím, objevil ztracené podzemní město Yakšů, pomohl zvítězit revoluci a bojoval s podivnými, pavoučími tvory, než konečně opět nalezl Shizalu a oženil se s ní. Použil zapomenutá vědecká zařízení Yakšů – rasy, o níž se předpokládá, že je vyhynulá – a sestavil přístroj schopný mrštit ho Časem a Vesmírem do vysílače v mém sklepě.

Zcela jasně se vrátil, aby mi vyprávěl další dobrodružství, jak slíbil před svým minulým odchodem.

Vrátil jsem se s hotovou kávou a položil ji před něj.

Nalil si šálek, ochutnal ho nejdříve trochu podezřívavě, pak si do něj přidal mléko a cukr. Usrkl a usmál se.

„Jediná věc, na kterou jsem neztratil chuť," řekl.

„A jediná věc, na kterou jsem já neztratil chuť," opáčil jsem dychtivě, „je, že chci od začátku do konce vyslechnout váš další příběh."

„Již jste publikoval ta dvě první dobrodružství?" zeptal se.

Tentokrát jsem nemohl než zavrtět hlavou. „Někdo jim snad uvěří," řekl jsem mu. „Lidé si myslí, že jsem je cynicky sepsal z toho či onoho důvodu – ale my víme, že jsem to neudělal, že jsou skutečné, že se vaše skvělé činy opravdu staly. Jednoho dne to pochopí, až se vlády připraví uvolnit informace, které potvrdí to, co jste mi řekl.

Uvědomí si, že nejste žádný lhář a že já nejsem žádný potrhlík – nebo hůře komerční spisovatel, který se pokouší psát vědeckofantastické romány.“

„Také doufám,“ pravil vážně, „protože by pro lidi bylo zahanbující nemoci si přečíst vypravování o mých zážitcích na Marsu.“

Když dopil první šálek kávy a natáhl se, aby si nalil další, umístil jsem magnetofon tak, aby zachytil každé slovo, které řekne. Pak jsem se usadil do křesla.

„Pracuje vaše úžasná paměť na plný výkon jako obvykle?“ zeptal jsem se.

Usmál se. „Myslím, že ano.“

„A vypovíte mi vaše nejčerstvější dobrodružství na Marsu?“

„Když si je budete přát slyšet.“

„Ano. Jak se daří Shizale, vaší ženě? Jak Hool Hadžimu, vašemu příteli Modrému Obru? A co Horguhla – jsou o ní nějaké zprávy?“

„Žádná Horguhla už není, a Osudu za to dík!“

„Co potom? Na Marsu jistě nemohla panovat nuda!“

„Jistěže ne. Právě se zotavuji ze všeho, co se stalo. To, že vám o všem povím, mně jako obvykle pomůže srovnat si vše do správných souvislostí. Kde mám začít?“

„Naposled jsem od vás slyšel, že vy a Shizala spokojeně žijete ve Varnalu, že jste sestrojil vzducholodi k doplnění varnalského letectva a že jste podnikl několik expedic k podzemnímu městu Yakšů, abyste prostudoval jejich přístroje.“

„Pravda.“ Zamyšleně přikývl. „No, měl bych asi začít naší šestou expedicí k městu Yakšů. Tenkrát to vlastně začalo. Jste připraven?“

„Jsem připraven,“ odvětil jsem.

Kane začal vyprávět.

E. P. B.
Chester Square
London, S. W. 1

Srpen 1969

PRVNÍ KAPITOLA

Vzdušná výprava

Políbil jsem Shizalu na rozloučenou. Vůbec jsem přitom netušil, že ji opět uvidím až po mnoha marťanských měsících. Sevřel jsem první příčku žebříku do kabiny vzducholodi – plavidla zkonstruovaného podle mých návrhů a požadavků.

Shizala byla půvabnější než kdy jindy, žena plná ženství, kterou bezpochyby byla, nejkrásnější lidská bytost na celé planetě Mars.

Štíhlé věže Varnalu, města, v němž jsem byl nyní brádhínakem neboli princem, se kolem nás tyčily v časném ranním slunci. Nad městem visel voňavý opar – zelený opar stoupající z jezera uprostřed Varnalu. Posílalo do vzduchu jemné zelené síťoví odlesků, to se mísilo s praporci nádherných barev, které se třepotaly na žerdích věží. Většina budov byla vysoká a bílá, ačkoli řada jich byla postavena i z vybraného modrého mramoru; jiné byly protkány zlatými žilkami. Bylo to křehké, krásné město – snad nejkrásnější na Marsu.

Tady jsme od naší svatby žili a byli nádherně šťastní. Jsem ale nepokojná duše a moje mysl dychtila po nových informacích o zapomenutých marťanských strojích ve sklepeních Yakšů, která ještě musela být prozkoumána.

Nedlouho po tom, co mne přiletěl navštívit Hool Hadži z Mendišaru na dalekém severu, jsem navrhl výpravu do těchto sklepení, částečně i kvůli starým časům.

Dychtivě souhlasil a tak bylo rozhodnuto. Chtěli jsme být pryč jen po dobu odpovídající týdnu na Zemi a Shizala, milující mne hlubokou a věrnou láskou, kterou jsem plně opětoval, proti tomuto dobrodružství nic nenamítala.

V kabině vzducholodi, kolébající se ve vánku, na mne nyní čekal Hool Hadži, Modrý Obr, který se stal mým nejvěrnějším přítelem na Marsu.

Ještě jednou jsem beze slova políbil Shizalu. Slov nebylo potřeba – hovořili jsme očima a to stačilo.

Vyšplhal jsem po žebříku do vzducholodě.

Vnitřek byl pohodlně zařízen pohovkami z materiálu připomínajícího červený plyš a kovové díly se podobaly mosazi – byly i stejně naleštěné. V konstrukci vzducholodi bylo cosi neurčitě nostalgického a viktoriánského; vlastně jsem tento styl v celém plavidle sám navrhl. Například lana, křížem krážem natažená přes plynový balon, byla ze silných rudých šňůr a kovovou kabinu jsem nechal natřít jasnou zelení a červení a ozdobit zlatými spirálami. Ovládání lodě v přídi bylo opět z mosazi podobného, černě emailovaného kovu.

Když jsem vylezl do křesla vedle Hool Hadžiho, jehož mohutný modrý trup ze mne dělal trpaslíka, nahodil jsem motor.

Můj přítel se zájmem pozoroval, jak jsem zatáhl za páku a uvolnil provaz, který poutal loď k povrchu, a začal ji kormidlovat od Varnalu – ne bez obav, že bych mohl ztratit obojí, Shizalu i Město zeleného oparu.

Netušil jsem, že budu od nich odloučen na dlouhou dobu, že se okolnosti tak zamotají, že budu muset čelit smrti, snášet obrovská nepohodlí a zakoušet hrozná nebezpečí, než je opět spatřím.

Na palubě vládla trochu melancholická nálada, avšak při pomyšlení, že budu opět moci zkoumat přístroje Yakšů, se mě zmocňovalo vzrušení. Nabral jsem kurs na sever. Bude to dlouhá cesta, dokonce i s mou poměrně rychlou vzducholodí.

Cesta k pouštnímu městu Yakšů neproběhla bez přerušení. Druhého dne našeho výletu začal motor vynechávat. Byl jsem překvapený, svým technikům jsem věřil.

Otočil jsem se na Hool Hadžiho. Přítel pozoroval krajinu pod námi. Na povrchu převládala žlutá. Pluli jsme nad kobercem, složeným z obrovských květin podobných gigantickým kosatcům. Kymácely se pod námi v půvabném, třebaže monotónním tanci. Každou chvíli bylo moře žlutých květin přerušeno ostrůvky modré nebo zele-

né; to byly trsy květů, připomínajících měsíčky. Dokonce i na tuto vzdálenost vysílaly omamnou vůni, která těšila můj čich. Zdálo se, že Hool Hadži je touto krásou uchvácen a změnu v chodu motoru ani nezaznamenal.

„Vypadá to, že budeme muset přistát," oznámil jsem mu.

Podíval se na mne. „Proč, Michaeli Kane? Nebylo by to nerozumné?"

„Co tím míníš, nerozumné?" zeptal jsem se.

Ukázal k zemi.

„Květiny."

„Najdeme mýtinu."

„To jsem neměl na mysli. Nikdy jsi neslyšel o Květech Modnafu? Z dálky jsou půvabné, ale velmi nebezpečné, když jsi mezi nimi. Tady nahoře je jejich vůně příjemná, ale když se jim přiblížíš, vyvolají nejdřív letargii a pak plíživé šílenství. Hodně lidí uvázlo v pasti těchto květů a jejich životní síla byla podkopána, byli zbaveni všeho lidského a nakonec se stali nevědomými tvory, bloudícími v pohyblivých píscích Golany. Do nich se pomalu propadali a nikdo o nich už nikdy neslyšel."

Otřásl jsem se. „Žádná lidská bytost si takový osud nezaslouží!"

„Ale mnohým se tak stalo! A ti, jenž přežili, nejsou ničím víc než kráčejícími mrtvolami."

„Pak zamiřme pryč jak od Modnafu, tak od Golany a doufejme, že motor nevysadí, dokud nezůstanou daleko za námi," řekl jsem a soustředil se na řízení. Chtěl jsem se vyhnout nebezpečí pod námi za každou cenu, i kdyby to vyžadovalo, že se musíme nechat nést větrem, dokud ty květy nemineme.

Zatímco jsem se staral o motor, Hool Hadži mi vyprávěl příběh zoufalého starce, který kdysi snil o moci, o jakémsi Blemplacu Šíleném, o němž se předpokládalo, že dosud bloudí někde dole. Vstřebal tak mnoho vůní, že na něj již nepůsobily jako na ostatní a dokázal přežít pohyblivé písky – protože byl jejich původní tvůrce. Podle všeho byl kdysi shovívavým a dobročinným člověkem, který odněkud získal určité vědecké znalosti a snil o velikosti. Ačkoli věděl jen málo o tom, s čím si zahrává, pokusil se využít své vědomosti ke stavbě obrovité, zářivé věže, která měla nadchnout lidi krásou a velkolepostí. Základy byly položeny a dlouho se zdálo, že uspěje. Bohužel, dílo se mu nezdařilo dokončit a to mělo zhoubný vliv i na jeho mysl. Experiment se mu vymkl z rukou a výsledkem byly pohyblivé

písky, jejichž podivné a nepřirozené vlastnosti se nedaly najít nikde jinde.

Konečně jsme s pocitem obrovské úlevy minuli květy i pohyblivé písky. Pohyblivé písky jsem pozoroval pouze za noci, ve světle měsíců, jež se nám řítily nad hlavou, ale i tento letmý pohled stačil, abych pochopil, že Hool Hadži nepřeháněl. Z pomalu kolotajícího bláta k nám doléhaly podivné výkřiky, šílené blouznění, které občas připomínalo slova, ale i když jsem se velice snažil, smysl jsem v nich nenašel.

Do rána jsme překročili řadu hlubokých třpytivých jezer, posetých zelenými ostrovy. Jejich nesmírnou vodní rozlohu občas brázdil člun.

Upozornil jsem na tu vítanou změnu Hool Hadžiho a on přisvědčil. Když jsme přelétali nad územím květů, byl rozrušen víc, než by přiznal. Zeptal jsem se, jestli má smysl pokusit se o přistání, protože motor pracoval přerývaně a brzy vynechá úplně. Řekl, že tady by to bylo bezpečné, neboť toto jsou ostrovy osvíceného a inteligentního národa, který má schopnost přijímat a radovat se z jakéhokoli návštěvníka jezer. Jmenoval ostrovy, jak jsme je přelétali. Jeden ostrov měl velmi bujnou zeleň, ležel poněkud stranou od zbývajících.

„Tenhle ostrov se jmenuje Drallab," vysvětlil mi Hool Hadži. „Jeho lid se zřídka stýká se sousedy, ale ačkoli se zdá, že hrají v aktivitách ostatních ostrovů malou roli, mají na ně velký umělecký vliv a obyvatelé jsou opravdu nesmírně laskaví. Kdysi, když jsem cestoval po těchto ostrovech, mne přijali velmi přátelsky, a já se těšil z každého okamžiku, který jsem tam strávil."

Další ostrov vypadal podivně. Byl plný zvláštních protikladů – na tak malý ostrov. Rozeznal jsem lesíky, hory i pouště. Hool Hadži pravil, že je to K'cocroom, ostrov, který se z jezera vynořil před pouhými několika málo lety a je dosud z větší části neobydlený. Těch pár lidí, kteří zde žijí, se zdá být národem značně náladovým; k cizincům jsou někdy přátelští, někdy ne.

Rozhodli jsem se zde nepřistát a minuli dalších pár ostrovů, jejichž jména Hool Hadži vyslovoval s velkou láskou. Byly to Seidla, mírná krajina silných rovných stromů a hojných šerých pasek, a Nosirrah, drsné, zdravě vypadající místo, o němž mi Hool Hadži prozradil, že ukrývá velké poklady, dosud neodkryté.

Dychtivě jsem všemu naslouchal, třebaže část pozornosti jsem věnoval motoru; neboť všechno, o čem mluvil, mi pomohlo lépe po-

znat svět, který jsem dosud prozkoumal jen částečně. A každá nová znalost mohla být užitečná, abych v něm mohl přežít.

Konečně jsme (s obtížemi) přeletěli všechny ostrovy a spatřili před sebou na pevnině – o níž jsme rozhodli, že bude v případě, že motor se ukáže neopravitelným, lepším místem pro přistání – město, které se jmenovalo, jak mi Hool Hadži řekl, Cend-Amrid. Lidé z města, tvrdil, jsou proslavení technickými znalostmi a zručností při zacházení s těmi několika málo technickými zařízeními, která na Marsu pracují. Pomohou nám spíše než ostrované, ačkoli ostrované by patrně byli přátelštější.

Uchopil jsem řízení a začali jsme se snášet k Cend-Amridu.

Později jsem litoval, že jsme nepřistáli na jednom z ostrovů, neboť Hool Hadži shledal, že se dnešní Cend-Amrid značně liší od místa, které znal, když se tady jako vyhnanec potuloval a trávil ve městě nějaký čas.

S úlevou v srdci jsme klesali k městu. Nadcházející večer halil jeho temné věže do hlubokých stínů.

Bylo to tiché místo a planulo jen pár světel, ale přičetl jsem to faktu, že jeho obyvatelstvo je, podle Hool Hadžiho, těžce pracující lid, jehož potěšení jsou prostá a nezahrnují žádné noční radovánky.

Snesli jsme se na předměstí a já uvolnil víceramennou kotvu, jejíž ostré hroty se zasekly do země a umožnily mi sešplhat po žebříku a uvázat lana ke dvojici zakrslých stromů, které rostly opodál.

DRUHÁ KAPITOLA

Město prokletí

Jak jsme kráčeli k Cend-Amridu, ruka Hool Hadžiho instinktivně sjela k jílci meče. Protože jsem ho dobře znal, rozpoznal jsem to gesto a poněkud mě zmátlo.

„Něco není v pořádku?“ zeptal jsem se.

„Nejsem si jistý, příteli,“ pronesl tiše.

„Tuším, že jsi říkal, že Cend-Amrid je bezpečné místo.“

„Myslel jsem, že ano. Ale teď jsem nesvůj. Nedokážu to vysvětlit.“

Jeho pocity se přenesly i na mne a stopa tmy se dotkla mého mozku.

Hool Hadži pokrčil rameny. „Jsem unavený. V tom to vězí.“

Přijal jsem toto vysvětlení. Kráčeli jsme k městské bráně, ale lehký neklid nás neopouštěl.

Brána byla otevřená a nestřežila ji žádná stráž. Jestliže ti lidé byli tak velkoryse odvážní, že tohle dovolili, pak by to znamenalo, že bychom mohli mít s nalezením pomoci poněkud problémy.

Nicméně Hool Hadži mumlal něco o tom, že je to neobvyklé. „Nejsou družným lidem,“ řekl.

Šli jsme tichem ulic. Vysoké, šeré budovy se zdály beze stopy života, jako scéna vybudovaná pro nějakou avantgardní produkci – a jeviště teď vypadalo prázdné.

Jak jsme kráčeli, naše kroky se hlasitě rozléhaly. Hool Hadži mířil k centru města.

Po chvilce jsem něco zaslechl, zastavil se a položil ruku na Hool Hadžiho paži.

Zaposlouchali jsme se.

Tam to bylo – tlumené kročeje, jaké by vydával například člověk v botách z velmi jemné kůže nebo tkaniny či plsti.

Zvuky se k nám blížily. Hool Hadžiho paže opět sjela k jílci meče.

Zpoza rohu vyšla postava zahalená do černého pláště přehozeného přes hlavu, na níž tvořil primitivní kapuci. V jedné ruce držela kytici a v druhé velký plochý kufřík.

„Buď pozdraven," oslovil jsem ho formálně podle marťanských způsobů. „Jsme návštěvníci vašeho města a hledáme pomoc."

„Jakou pomoc může Cend-Amrid poskytnout jakékoli lidské duši?" zamumlal ponuře zakuklenec a v tónu jeho hlasu nebylo ani stopy po otázce.

„Víme, že váš lid je zručný a schopný v zacházení se stroji. Domníváme se…" Hool Hadžiho proslov přerušil hlasitý, podivný smích toho muže.

„Stroje! Nemluvte mi o strojích!"

„Proč?"

„Nezůstávejte, abyste to zjistili, cizinci. Opusťte Cend-Amrid, dokud můžete!"

„Proč bychom neměli mluvit o strojích? Bylo na ně uvaleno tabu? Nenávidí teď lidé stroje?"

Věděl jsem, že v některých pozemských společnostech se strojů báli a že je s oblibou odmítali, protože se obávali nedostatku lidství. Některé filozofy zneklidňoval velký důraz na automatizaci a mechanizaci. Měli strach, že se lidské bytosti mohou stát příliš vyumělkovanými. Jako vědec na Zemi jsem se občas s tímto postojem setkával a na večírcích jsem byl obviňován z nejrůznějších špatností, protože má práce se týkala jaderné fyziky. Odvážil jsem se muže zeptat, neboť jsem se domníval, že lid Cend-Amridu dospěl k podobnému definitivnímu rozhodnutí a stroje ze strachu zakázal.

Ale muž se znovu rozesmál.

„Ne," řekl. „Lidé nezačali nenávidět stroje – až na to, že se nenávidí navzájem."

„Tvé poznámky jsou nejasné," vytkl jsem mu netrpělivě. „Co se

děje?“ Začínal jsem si myslet, že první člověk, jehož jsme v Cend-Amridu potkali, je blázen.

„Jak vám povídám,“ pronesl – a rozhlédl se, jako by byl nervózní. „Nezůstávejte, abyste zjistili, co se děje. Ihned opusťte Cend-Amrid. Nezůstávejte ani o sekundu déle. Tohle je město prokletí!“

Snad jsme měli dát na jeho radu, ale neudělali jsme to. Zůstali jsme a začali se s ním dohadovat, a to se vbrzku ukázalo jako chyba, které jsme museli litovat.

„Kdo jsi?“ zeptal jsem se. „Proč jsi jediný člověk v ulicích Cend-Amridu?“

„Jsem lékař,“ řekl. „Nebo byl jsem!“

„Máš na mysli, že jsi byl vyobcován z cechu lékařů?“ naznačil jsem. „Nesmíš léčit?“

Znovu se rozesmál, nekonečně hořce – smíchem, který se vznášel na pokraji šílenství.

„Nebyl jsem vyobcován z cechu. Jednoduše už nejsem lékař. Nyní jsem znám jako obsluha typů stupně 3.“

„Jaké jsou ty ‚typy‘, které obsluhuješ? Jsi teď mechanik nebo co?“

„Bylo mi nařízeno stát se mechanikem. Obsluhuji lidské bytosti. To jsou typy stupně 3 – lidské bytosti!“ Slova z něj vycházela jako výkřiky utrpení. „Býval, jsem doktor – celý můj výcvik směřoval k tomu, abych cítil účast s pacienty. A teď jsem“ – vzlykl – „mechanik. Mou prací je dohlížet na lidské stroje a rozhodovat, jestli mohou fungovat s minimální péčí. Jestliže rozhodnu, že tak fungovat nemohou, musím je vyřadit do šrotu a díly odeslat do banky pro použití ve zdravých strojích.“

„Ale to je obludné!“

„To je obludné,“ pronesl tiše. „A nyní musíte tohle prokleté město okamžitě opustit. Už jsem prozradil příliš mnoho.“

„Ale jak k tomu došlo?“ ptal se tvrdošíjně Hool Hadži. „Když jsem byl naposled v Cend-Amridu, tak se mi lidé zdáli být obyčejní a praktičtí – snad nudní, ale to je vše.“

„Praktičnost,“ odvětil lékař, „a lidský, emoční činitel. Dohromady dávají Člověka. Ale je-li jeden činitel povýšen a druhý aktivně ponížen, dostanete jeden ze dvou extrémů – co se lidství týká.“

„Jaké extrémy?“ zeptal jsem se, proti své vůli zaujat.

„Máte buď Zvířata nebo Stroje,“ odvětil prostě.

„Vypadá to dost zjednodušené,“ namítl jsem.

„Také je. Ale pojednáváme o společnosti, která se stala zjednodušenou," pravil a trochu se rozehřál, navzdory nervóznímu těkání očima ulicí. „Zde byl Stroj v Člověku povzbuzen a, chcete-li, povzbudila ho hloupost Zvířete – neboť Zvíře nemůže předvídat a Člověk může. Zvíře vede člověka ke stvoření Strojů pro vlastní blahobyt, a Stroje zpočátku zvětšují jeho pohodlí a pak vědění. Ve zdravé zemi tohle všechno funguje v rovnováze. Ale lid Cend-Amridu sám sebe příliš izoloval. Nyní není Cend-Amrid zdravé místo."

„Ale něco muselo tohle všechno způsobit. Do Cend-Amridu musel toto šílenství zavléct nějaký diktátor," řekl jsem.

„V Cend-Amridu vládne Jedenáctka – žádný jednotlivý člověk. Ale diktátor, který rozprostřel vládu nad městem, je ten, který už lidstvu vládne po věky – ledaže příběhy o nesmrtelných Sheevech byly pravdivé."

„Mluvíš o Smrti."

„Ano. A forma Smrti, která se vyskytuje v Cend-Amridu, je jedna z nejděsivějších."

„Co to je?"

„Nemoc – mor. Diktátor Smrt přinesl strach – a strach vedl Jedenáctku k její doktríně."

„Ale, co přesně je její doktrína?" zeptal se Hool Hadži.

Lékař se chystal odpovědět, když náhle hlasitě vydechl a začal cupitavě couvat, odkud přišel.

„Zmizte!" šeptal naléhavě. „Hned zmizte!"

Jeho strach na nás zapůsobil tak silně, že jsme už byli připraveni uposlechnout jeho naléhání, když se nám v dlouhé, temné ulici naskytla neuvěřitelná podívaná.

Viděli jsme cosi jako obrovská nosítka nebo obrovitou lóži s držadly na všech čtyřech spodních hranách. Nesly to na ramenou snad stovky lidí; pohybovali se jako jeden muž. Vídával jsem armády za pochodu, ale ani jediný pochodující pluk vojáků se nikdy nepohyboval s takovou fantastickou precizností jako tito lidé, nesoucí na ramenou obrovitou lóži.

Za neprosklenými okny po obou stranách jsem v lóži docela jasně rozeznal dva sedící muže. Tváře měli nehybné, těla strnulá a vzpřímená. Vůbec nevypadali jako živí – stejně jako lidé, kteří nesli tato podivná nosítka. Byla to podívaná, kterou bych neočekával na Marsu, kde byla lidská individualita respektována, bez ohledu na to, jaké boje a napětí vznikaly v obyčejném životě. Tuhý dril, jehož jsem

byl nyní svědkem, se mi zdál až naprosto nemyslitelný. Všechen můj instinkt byl uražen tou podívanou a do očí mi vstoupily slzy hněvu. Snad to i všechno, co následovalo, byl jen instinkt; snad jsem měl své pocity ovládnout. Ale na tom nezáleží. Byl jsem tou podívanou dotčen – hluboce, emocionálně i psychologicky – a uražen byl také můj rozum. To, co jsem viděl, byl příklad šílenství, jak o něm hovořil téměř šílený lékař.

Cítil jsem, že i Hool Hadži, zasažený naprosto stejně, na tu podívanou zareagoval.

Naštěstí jsme rozumní muži a na chvíli jsme naše instinkty ovládli. Je to dobrá věc, ale je špatné užít sebevlády – kterou jako rozumné lidské bytosti máme – k přesvědčení sebe samých, že zasáhnout není třeba. Jednoduše jsme se jen rozhodli vyčkat a já si umínil, že zjistím víc o tomhle hrozném místě, než začnu jednat.

Hodlal jsem usilovat o nápravu. Tak jsem se rozhodl okamžitě. I kdybych měl zaplatit životem a vším, co mi bylo drahé, přísahal jsem si, že vyhubím zkaženost, jež se dostala do Cend-Amridu; nejen kvůli sobě, ale kvůli celému Marsu.

Tehdy, když se k nám nosítka blížila, jsem nedokázal odhadnout, k jakým koncům povede, když budu chtít dodržet přísahu. Neuvědomoval jsem si důsledky svého impulzivního rozhodnutí.

I když ani toto vědomí by mne nesvedlo z cesty. Rozhodnutí učiněno, přísaha pronesena – a cítil jsem i Hool Hadžiho přísahu, neboť byl mým přítelem a já věděl, kolik máme společného – trval jsem na svém a čekal, až k nám nosítka dospějí.

Před námi se zastavila.

Jeden z mužů se naklonil a chladným hlasem, prostým jakékoli emoce, pravil:

„Proč jste přišli do Cend-Amridu?“

Na okamžik jsem byl překvapen formou dotazu. Byl pronesen s kamennou tváří.

Něco ve mně mne donutilo odpovědět květnatěji než obvykle.

„Přišli jsme s čistými srdci požádat o laskavost lid Cend-Amridu. Přišli jsme nabídnout jen svou vděčnost za vyžádanou pomoc.“

„Jakou pomoc?“

„Máme porouchaný motor. Létající loď mé vlastní konstrukce s motorem, jaký nelze na Marsu nalézt.“

„Jakým motorem?“

„Jeho princip je jednoduchý. Nazval bych to spalovací motor – ale to vám moc neřekne.“

„Funguje?“

„Teď právě ne, a proto jsme tady,“ vysvětlil jsem a snažil se zachovat trpělivost. Porouchaný motor ztratil na významu po tom, co jsme našli na místě, které lékař tak případně nazval Městem prokletí.

„Jsou principy správné?“ zeptal se muž s kamennou tváří.

„Zajisté,“ odvětil jsem.

„Jestliže fungují, jsou správné, pokud ne, jsou špatné,“ ozval se hlas prostý citu.

„Fungujete?“ řekl jsem zlostně a nenáviděl skrytý smysl otázek.

„Cend-Amrid funguje.“

„Myslím tím – umíte opravit můj motor?“

„Cend-Amrid dělá cokoli.“

„Opravíte můj motor?“

„Cend-Amrid přemýšlí; bude oprava motoru pro Cend-Amrid prospěšná?“

„Nám bude prospěšná – a v konečném důsledku bude prospěšná i pro Cend-Amrid.“

„Cend-Amrid musí uvažovat. Pojďte.“

„Myslím, že raději zůstaneme venku, strávíme noc v lodi a ráno se dozvíme vaše rozhodnutí.“

„Ne. Není dobré. Nedozvěděli byste se.“

Byl jsem překvapen neuvěřitelně primitivní argumentací mluvčího a ihned jsem pochopil, na co lékař poukazoval, když se zmiňoval o Zvířeti, které stvoří Stroj a zanechá Člověka naprosto mimo. Snad, když se dnes ohlédnu, byla ta zkušenost pro mne dobrá, abych přesně pochopil, co pro mne Mars v pravém slova smyslu znamená. Prokletí, jež vstoupilo do Cend-Amridu, bylo bezesporu Marsu, který jsem miloval, mnohem cizejší než by bylo Zemi.

A snad, protože Mars nebyl připraven na nebezpečí, jež zachvátilo Cend-Amrid, jsem cítil, že je mojí povinností vykořenit nemoc co nejrychleji.

„Přece jen si myslím, že by bylo nejlepší, kdybychom opustili Cend-Amrid a počkali za branou,“ navrhl jsem. Samozřejmě, chtěl jsem se pokusit opravit motor a vrátit se, jakmile to bude možné, do Varnalu a obstarat pomoc. Uvědomoval jsem si, že stejně jako já cítím odpor k omezování osobní svobody, tak vládci Cend-Amridu by cítili odpor, kdybych je obtěžoval. Ale rozhodnutí bylo učiněno a

v srdci jsem cítil, že je správné, ačkoli jsem se okamžitě rozhodl, že bude-li možno vyhnout se násilí, pak se mu vyhneme, neboť vím, že násilí neplodí nic než další násilí a jednat z pozice síly plodí jen tím víc násilí v budoucnosti.

Odpověď muže s kamennou tváří to vlastně ihned potvrdila, neboť řekl:

„Ne. Pro Cend-Amrid je lepší, když zůstanete. Jestliže nezůstanete, pak vás Cend-Amrid přinutí zůstat.“

„Použijete násilí, abyste nás donutili zůstat?“

„Užití mnoha mužů donutí dva muže zůstat.“

„To mi zní jako násilí, příteli,“ pronesl Hool Hadži se zlověstným úsměvem a ruka se mu svezla k meči. Opět jsem mu zadržel ruku.

Rychle jsem tiše zamumlal:

„Ne, příteli – později, snad, ale podívejme se nejprve, co můžeme od tohoto místa čekat. Budeme-li mít štěstí, neshledají žádný důvod, proč by nám nepomohli. Na chvíli držme na uzdě emoce a pojďme s nimi.“ Nezdálo se, že by muž s kamennou tváří – jehož společník se ani nepohnul ani nepromluvil – něco zaslechl.

„Na okamžik,“ zavrčel.

„Jen na okamžik,“ ujistil jsem ho.

Muž s kamennou tváří řekl: „Půjdete?“

„Půjdeme,“ pravil jsem.

„Následujte,“ nařídil a pak pronesl k nosičům, kteří neměli, stejně jako jeho kolega, žádný výraz a byli celou dobu rozhovoru nehybní: „Nosiči, zpátky na Ústřední náměstí.“

Pak se přihodila další děsivá a nečekaná událost.

Namísto, aby se nosiči otočili, rozběhli se pozpátku.

Bylo tohle „dobré fungování“, dokonce i podle omezených stanovisek vládců Cend-Amridu?

Ne. Bylo to jen a pouze šílenství. Pohled na tohle bláznění téměř zničil mé sebeovládání. Bojoval jsem, abych si udržel klid, ale vtom jsem si povšiml Hool Hadžiho postoje. Bylo zřejmé, že je také u konce s rozvahou. Rychle jsem se ho snažil upokojit; tak jsem ovládl i sebe.

Znechuceni tou ponižující hrůzou jsme pochopili, proč mohl lékař zešílet. Jen velmi neradi jsme následovali nosítka.

TŘETÍ KAPITOLA

Jedenáctka

Ústřední palác byl očividně postaven na přesném, pečlivě vypočteném středu Cend-Amridu. Stávající budovy byly zbořeny a pak vybudovali noví vládci stavbu čtverhrannou a přikrčenou, nepřirozeně kontrastující s ostatními budovami. Ústřední palác prozrazoval, že nestojí dlouho – žasl jsem, jak rychle musel být postaven a za jakou cenu – protože musel být vytvořen především lidskou prací!

Ústřední palác musel být postaven jen krvavou dřinou lidí – lidí podrobených ještě hůře pochopitelné tyranii, než kterou by stvořil nejšílenější diktátor!

Nosítka se zastavila a byla postavena na zem před hlavní vchod – v boku budovy zasazený dokonalý čtverec – a z nich sestoupili dva muži. Kráčeli jako roboti a zamířili do budovy.

Uvnitř bylo šero, s bídou projasněné jednoduchými lampami, které vypadaly zhruba jako pozemské petrolejky. To mne překvapilo, protože většina obyvatel Marsu dosud používá téměř věčná světla, jedno z dobrodiní zbylých po Sheevech – supertechnické rase, jež se, podle legend a útržků historie, co se zachovaly, sama zničila před mnoha staletími v obludné válce a zanechala jen pár nesmrtelných, kteří se poučili ze svých chyb a zřídkakdy se vměšovali do záležitostí lidí, protože se snad báli, že by mohli jejich chyby zopakovat.

Poznamenal jsem to k Hool Hadžimu a on řekl, že kdysi měli

také taková světla, rozebrali je na součástky a pokusili se podle nich vyrobit další taková, ale nikdo už nebyl schopen dát je znovu dohromady.

Tahle informace doplnila mou představu o lidu Cend-Amridu a pomohla mi pochopit, proč se stali tím, čím byli. Chápal jsem příčiny jejich šílenství, ale nijak to neměnilo můj záměr pokusit se, jak nejlépe dokážu, vykořenit tohle šílenství.

Vkráčeli jsme za těmi dvěma do komnaty, kde jsme nalezli devět dalších mužů. Všichni měli totéž nepřirozeně toporné držení těla a nehybný výraz jako první dva. Lišili se, pochopitelně, fyzickým vzhledem.

První dva zaujali místo za kulatým stolem, kde už sedělo ostatních devět. Uprostřed stolu byla prohlubeň a v ní spočívalo něco příšerného. Zdálo se podivné, že by něco takového chtěli mít na tomto místě – než jsem pochopil, že to má přesný význam.

Byla to lidská kostra.

Vlastně memento mori.

Původně – a snad i Jedenáctka zapomněla na původní význam – ji sem umístili, aby jim připomínala smrt. Pokud měl lékař pravdu, byl to strach z moru, který byl příčinou, že se vytvořil tento nepřirozený vládní systém.

Další fakt, který jsem zaznamenal, bylo jedno prázdné místo. Avšak jestliže bylo kolem kostry dvanáct sedadel, kde je dvanáctý? Neboť vládci Cend-Amridu sami sebe nazývají Jedenáctkou.

Doufal jsem, že se mi později podaří nalézt odpověď.

Stejným jednotvárným hlasem vyprávěl muž, se kterým jsem hovořil, ostatním deseti přesně obsah rozhovoru. Nijak to nekomentoval a nevypadalo to, že by se pokoušel vyjadřovat cokoli jiného než přesné informace.

Když skončil, ostatní se otočili, aby si nás prohlédli.

„Hovoříme," řekl po chvíli první muž.

„Dáme se do toho, takže vaše rozhodnutí?" zeptal jsem se.

„Není potřebné. Uvažujeme faktory. Nemáte zde význam."

A pak začala mezi jedenácti muži vpravdě neuvěřitelná konverzace. Ani jednou žádný z nich nepronesl svůj osobní názor. Někomu to může připadat zábavné – logika ovládající emoce – ale jako zážitek to bylo děsivé, neboť jsem náhle pochopil, že vlastní názor člověka na danou věc je nezbytný, má-li být dosaženo jakéhokoli reálného závěru, a je jedno, jak nedokonalý se může zdát.

Opakovat celý rozhovor by vás nudilo, ale v podstatě mluvili o tom, zda náš prospěch přinese něco dobrého Cend-Amridu.

Nakonec došli k závěru – závěru, ke kterému, nemohu si pomoci, by rozvážnější lidská bytost dospěla během okamžiku. Zkrátka: když vysvětlím, jak je spalovací motor sestrojen a vysvětlím, všeobecně řečeno, jak funguje, pomohou mi ten můj opravit.

Věděl jsem, jak by mohlo být nebezpečné, kdybych tuto nezdravou společnost postrčil na cestu skutečného technického pokroku, ale předstíral jsem souhlas, neboť jsem věděl, že nemají nástroje potřebné k sestrojení mnoha spalovacích motorů, a než se jim podaří je získat, stačím se vrátit s pomocí a pokusím se vyléčit nemoc, která vstoupila do Cend-Amridu.

„Předvedeš?“ otázal se jeden.

„Předvedu,“ souhlasil jsem.

„Kdy?“

„Ráno.“

„Ráno. Ano.“

„Můžeme se nyní vrátit k vzducholodi?“

„Ne.“

„Proč ne?“

„Zůstanete, nezůstanete. Teď víme. Tak zůstanete tady.“

Pokrčil jsem rameny. „Velmi dobře. Pak se tedy můžeme do rána někde vyspat.“ Přinejmenším, pomyslel jsem si, si zachováme síly, dokud se nerozhodneme, co dál.

„Ano.“

„Je tu někde hostinec, ve kterém bychom mohli zůstat?“

„Ano, ale tam nezůstanete.“

„Proč ne? Můžete nás nechat hlídat, jestli nám nevěříte.“

„Ano, ale zemřete, nezemřete. Nevíme. Tak zůstanete tady.“

„Proč bychom měli zemřít?“

„Mor dělá smrt.“

Pochopil jsem. Nechtěli, abychom se nakazili morem, který dosud vládne městu. Tohle místo, usoudili jsme, je snad lépe chráněné než zbytek města.

Souhlasili jsme, že zůstaneme.

První muž nás pak vyvedl z komnaty a krátkou chodbou, na jejímž konci vedla do sklepů pod Ústředním palácem řada schodů.

Sestoupili jsme po schodišti a došli k další chodbě s mnoha dveřmi po obou stranách. Byly podezřele podobné řadě vězeňských

cel.

Zeptal jsem se muže, na co tyto místnosti jsou.

„Zde jsou drženy nefungující hlavy," řekl mi.

Pochopil jsem, že je tohle pravděpodobně místo, kde jsou vězněni lidé, kteří jsou z hlediska města Cend-Amridu ještě užiteční, ale kteří byli, opět z hlediska města, shledáni šílenými.

Pravděpodobně jsme byli do této skupiny zařazeni i my. Pokud nám nevezmou zbraně, dovolím jim, aby nás přes noc zamkli, jestliže nám to umožní opravit motor a zamířit do Varnalu, kde se rozhodneme, jak nejlépe přemoci dvojí kletbu Cend-Amridu – kletbu tělesné a duševní nemoci. Kombinace, (nemohu za to pomyšlení), která je na Marsu nezvyklá – na Marsu, kde i nemoc je vzácná – ale daleko méně vzácná na Zemi. Další věcí, o níž jsem musel uvažovat, bylo, zda by byli lidé stejní, kdyby zde na Marsu bylo nemocí více. Došel jsem k názoru, že nikoli. Myslím, že mám pravdu.

Jsem vědec, vím, ne filozof – dávám přednost činu před myšlenkou. Ale příklad Cend-Amridu na mne hluboce zapůsobil a já cítil, že se musím pokusit vysvětlit, proč preferuji společnost na Marsu před společností na Zemi.

Mars, samozřejmě, není dokonalý – a snad částečně proto jsem zde nalezl pravý domov. Tam lidé dostali lekci za pokus o přílišnou dokonalost.

Naučili se významnou věc – nadevše ctít lidskou individualitu. Nejenom ctít sílu, ale ctít i slabost, neboť obojí máme ve značné míře všichni. To je okolnost důležitější než vše, co tvoří souhrn toho, co můžeme nazvat slabostí nebo silou.

To bylo dalším důvodem, proč jsem tak nenáviděl, čím se stali lidé Cend-Amridu.

Snad to nakonec samo vykrystalizuje v záležitost důvtipu a rozumu, jen v nejkrajnějším případě v záležitost zbraní. Ale musíte vědět, že dříve pracuji hlavou, než sáhnu po meči.

A je-li Mars lepší místo než Země, musíte pochopit proč. Důvod je tento: podmínky na Marsu jsou příznivější než na Zemi. Na planetě je nízká nemocnost a populace je natolik slabá, že každému člověku dává šanci stát se sám sebou.

Muž s kamennou tváří teď otevřel dveře a poodstoupil, abychom mohli vejít.

Podivil jsem se, když jsem zpozoroval, že v malé cele, vybavené čtyřmi palandami, je ještě jeden obyvatel. Jedenáctce byl nepodobný,

ale něco znepokojivého v jeho očích mi připomnělo lékaře, kterého jsme potkali jako prvního.

„Pro ostatní zde není vhodný," řekl muž s kamennou tváří, „ale tohle je jediné místo pro vás. Nemluvte s ním."

Mlčky jsme vstoupili do cely a sledovali, jak se za námi zavírají dveře. Slyšeli jsme, jak zapadla závora a uvědomili si, že jsme uvězněni. Jedinou útěchou nám byla skutečnost, že dosud máme zbraně.

„Kdo jste?" zeptal se náš spoluvězeň, když utichly kroky našeho věznitele. „Proč vás Šestý uvěznil a ponechal vám v držení meče?"

„On je Šestý, ano?" zasmál jsem se. „Nikdy jsme nebyli představeni."

Muž vstal a zlostně ke mně přistoupil. „Ty se směješ – tomu?" Ukázal na dveře. „Nechápeš, čemu se směješ?"

Zvážněl jsem. „Samozřejmě," řekl jsem, „ale zdálo se mi, že je to jediná možná akce proti tomu" – kývl jsem směrem, kam ukazoval – „nesmíme ztrácet hlavu a zešílet, třebaže jiným způsobem, jako ti, se kterými zamýšlíme bojovat."

Pátravě mi hleděl do tváře, pak upřel pohled do země a pro sebe si přikyvoval.

„Snad máš pravdu," uznal. „Snad právě v tom jsem nakonec udělal chybu."

Představil jsem přítele a sebe. „Tohle je Hool Hadži, princ Mendišaru na dalekém severu; já jsem Michael Kane, princ Varnalu, který leží na jihu."

„Podivní přátelé," vzhlédl. „Domníval jsem se, že lid jihu a Modří Obři jsou od nepaměti nepřáteli."

„Věci už teď nejsou tak zlé," odpověděl jsem. „Ale kdo jsi ty a proč jsi tady?"

„Já jsem První," řekl, „a kvůli tomu jsem tu, chceš-li."

„Myslíš tím, že jsi chybějící člen rady, která vládne Cend-Amridu?"

„Správně. A víc – já radu vytvořil. Viděl jsi, kde sedí?"

„Bizarní místo – ano."

„Já dal kostru doprostřed stolu. Bylo to míněno jako neustálá připomínka toho, proti čemu bojujeme – strašlivého moru, který dosud pustoší město."

„Ale co mor způsobilo? Ještě jsem neslyšel o žádné smrtelné nemoci na Marsu."

„My ho způsobili – nepřímo. Nalezli jsme nedaleko předměstí

starověkou nádobu. Byla tak stará, že bylo jasné, že ji vytvořili Sheevové nebo Yakšové. Trvalo nám spoustu měsíců, než se nám ji podařilo otevřít.“

„Co bylo uvnitř?“ zeptal se zvědavě Hool Hadži.

„Nic – jak jsme se domnívali.“

„Jen vzduch?“ řekl nevěřícně Hool Hadži.

„Ne jenom vzduch – mor. Byl tam celou tu dobu. Naše pošetilost ho uvolnila.“

Hool Hadži nyní přikývl. „Ano, matně si na ten příběh vzpomínám; o tom, jak v bratrovražedné válce Sheevové a Yakšové používali nemoci, které se jim nějak podařilo uzavřít do pasti a pak vypustit na nepřítele. Něco takového jste museli najít.“

„Také jsme to zjistili – ale za jakou cenu!“ Muž, který sám sebe nazýval Prvním, se zhroutil s hlavou v dlaních na palandu.

„Ale co se dělo pak?“

„Byl jsem členem rady Cend-Amridu. Rozhodl jsem, že abychom dostali mor pod kontrolu, musíme vytvořit obranný logický systém. Nařídil jsem, – a věřte mi, nebylo to rozhodnutí, ze kterého bych měl radost – že dokud nebude mor zlikvidován, musíme považovat všechny lidské bytosti za pouhé stroje, jinak se mor rozšíří všude. Pokud mor nepostihl člověka moc silně – a jeho následky byly různé, víte – pak byl považován za potencionálně fungující mechanismus. Jestliže ho mor postihl těžce, pak se na něj hledělo jako na nepoužitelný stroj. Byl zničen a části, které se z něj daly použít, se uschovaly pro případ, že se použijí do fungujících nebo potencionálně fungujících mechanismů.“

„Ale takovéto pojetí naznačuje, že ovládáte složitější formu chirurgie, než vaše společnost naznačuje,“ pronesl jsem.

„Máme sheevský přístroj. Paže, ruka, životně důležitý orgán mohou být vloženy nebo připojeny tam, kam na lidském těle patří a pak se zapne sheevský přístroj. Z něj proudí nějaký druh síly – a váže části dohromady.“ Muž mluvil udiveně, jako kdybych to měl znát.

Hool Hadži ho přerušil. „Už jsem o takovém přístroji slyšel, ale netušil jsem, že jeden je v Cend-Amridu.“

„Drželi jsme to před ostatními lidmi v tajnosti,“ přikývl muž. „Máme sklon k tajnůstkářství, jak asi víte.“

„Já o tom vím,“ přisvědčil Hool Hadži. „Ale neuvědomoval jsem si, jak velký rozsah tajemství si chráníte.“

„Snad kdybychom nebyli tak tajnůstkářští,“ řekl První, „nebyli

bychom dnes v tomto postavení.“

„Těžko říct,“ pravil jsem. „Ale proč jsi teď ve vězení?“

„Protože jsem pochopil, že moje rozhodnutí vyúsťuje v něco ještě nebezpečnějšího, než je mor,“ odpověděl. „Pokusil jsem se zvrátit proces, který jsem spustil, pokusil jsem se vrátit nás všechny na cestu zdravého rozumu. Bylo příliš pozdě.“

Chápal jsem ho.

„Ale nezabili tě. Proč?“

„Domnívám se, že kvůli mé mysli. Svým vlastním podivným způsobem dosud respektují inteligenci – nebo přinejmenším inteligenci jistého druhu. Myslím, že to dlouho nevydrží.“

Souhlasil jsem. Otřásl jsem se hnusem a v té chvíli jsem pochopil tragédii muže, který seděl na palandě přede mnou. Ale pochopení převládlo, ačkoli jsem ho v duchu pro jeho hloupost proklínal. Jako mnoho před ním, na Zemi i na Marsu, se stal obětí monstra, jež stvořil.

„Nenapadlo tě,“ obrátil jsem se k němu, „že když starověcí lidé – Sheevové nebo Yakšové – vymysleli tu morovou nádobu, že mohli také mít zařízení, které mor vyléčí?“

První uraženě vzhlédl. „Samozřejmě, že mne to napadlo, ale existuje ještě? Jestli ano, kde je? Jak chcete navázat styk se Sheevy?“

„To nikdo neví,“ řekl Hool Hadži. „Přicházejí a odcházejí.“

„Určitě musí být možné,“ řekl jsem a mrkl na Hool Hadžiho zvědav, jestli ho napadla stejná myšlenka, „objevit toto zařízení – pokud ještě existuje.“

Hool Hadži vzhlédl s rozzářenýma očima. „Myslíš na místo, kam jsme původně mířili, že?“

„Ano.“

„Ovšem. Vyléčit nejdřív mor – pak šílenství!“

„Přesně.“

První na nás udiveně hleděl, samozřejmě naprosto nechápal, o čem mluvíme. Domníval jsem se, že teď není vhodné vyprávět mu o domu pokladů se stroji, které leží ve sklepeních Yakšů. Opravdu, po vzájemné dohodě jsme Hool Hadži a já odsouhlasili, že to místo uchováme v tajnosti a že pouze několik důvěryhodných lidí se dozví, kde leží. Vzali jsme odpovědnost na sebe, neboť jsme věděli, že se mnozí Sheevů obávají a cítili jsme, jaké nebezpečí se skrývá ve vědomosti o takové věci. Jestliže se Sheevové laskavě zajímají o lidstvo, čemuž jsem věřil, pak očividně čekají, až společnost na Marsu

zcela dospěje, než jí dovolí těžit z dobrodiní minulé civilizace, která zničila sama sebe.

První se zeptal: „O čem to mluvíte? Je snad naděje najít lék na mor?“

„Správně.“

„Kde? A jak?“

„To nemůžeme říci,“ pravil jsem. „Ale jestli se nám podaří uniknout z Cend-Amridu a najít lék, ujišťuji tě, že se vrátíme.“

„Dobře,“ oddechl si. „S tím rád souhlasím. Nabízíte alespoň naději, když už jsem si myslel, že všechna zmizela.“

„Prozraď nám své skutečné jméno,“ naléhal jsem. „Probuď v sobě trochu naděje.“

„Barane Dasa,“ řekl, znovu vstal a promluvil vyrovnaněji. „Barane Dasa, Mistr kovář Cend-Amridu.“

„Pak nám přej všechno dobré a také štěstí, Barane Daso,“ pronesl jsem, „a doufej, že Jedenáctka nám bude schopna pomoci s opravou motoru.“

„My v Cend-Amridu rozumíme strojům,“ řekl a v očích měl cosi, co připomínalo dřívější hrdost. „Bude opraven.“

„Možná je jenom přesně nechápeš,“ nadhodil jsem.

Sevřel rty. „Snad jsme jen dost nerozlišovali mezi stroji, které milujeme, a lidmi, které milujeme také,“ odpověděl.

„Toto rozlišení je nutné,“ vysvětloval jsem mu. „Ale neznamená to, že stroje naprosto odmítáme. Rozlišovat je užitečné, odmítat už tak užitečné není, neboť rozlišování pramení z lásky k vědomostem, zatímco odmítání čehokoli ze strachu z nejistoty a změny.“

„Budu o tom přemýšlet,“ na rtech se mu objevil slabý úsměv, „musím nějakou dobu přemýšlet, než se rozhodnu, zda mám nebo nemám s vámi souhlasit.“

„Nic víc ani nechceme,“ odvětil jsem a opětoval úsměv.

Pak jsme šli spát, Hool Hadži se natáhl na podlahu cely, protože palandy nebyly konstruovány pro deset stop vysoké Modré Obry!

ČTVRTÁ KAPITOLA

Útěk z Cend-Amridu

Ráno, hned po východu slunce, jsme si šli všichni prohlédnout motor – Hool Hadži, já a Jedenáctka. Od Barane Dasy jsem se dozvěděl, že každý člen rady byl před příchodem moru v čele určitého cechu a bylo mi jasné, že tohle jsou ze všech lidí ti nejpovolanější k opravě motoru.

Přistál jsem se vzducholodí na zem a sundal plechy ze skříně motoru. Téměř okamžitě jsem poznal, že závada je jednoduchá a proklínal vlastní hloupost. Palivové potrubí tvořilo několik dílů a jeden z nich byl uvolněný. Nějaký cár hadříku – snad přehlédnutý mechanikem – si našel cestu do přívodu paliva a ucpal ho.

Bylo to vysvětlení natolik prosté, že člověka vůbec nenapadlo. Domníval jsem se – zcela oprávněně, protože mechanici, které jsem ve Varnalu zaučoval, byli obvykle velmi důvěryhodní a svědomití – že se porouchalo něco uvnitř motoru.

Přesto jsem kvůli této chybě našel Cend-Amrid a to bylo jen dobře, protože teď jsem měl možnost něco pro něj udělat. A nebude to znamenat dobro jen pro Cend-Amrid, ale pro celý Mars. Věděl jsem, že jak nemoc, tak víra se mohou šířit stejně zhoubně jako se Černá smrt a černá magie šířily ve středověku a přál jsem si tomu zabránit za každou cenu.

Přece jen se mi zdálo přiměřené předstírat, že motor ještě není v

pořádku a dovolil jsem Jedenáctce, aby si ho prohlédla. Tváře měli jako vždy neúčastné. Odstranil jsem plechy, jak jsem jim slíbil. Byl jsem si docela jistý, že ať užívají jakékoli zdroje paliva, nebudou dostatečně účinné, aby mohli s technologií pokročit, než se vrátím, přestože rozuměli základům parního pohonu. Tato znalost, samozřejmě, je velmi odlišovala od ostatních národů Marsu, které se fyzikou neobtěžovaly – snad mimo teorie – protože sheevské stroje byly velmi složité a nad jejich chápání.

Opět jsem sympatizoval s lidem Cend-Amridu, ale stále jsem měl dojem, že situace na zbytku Marsu, pokud to mohu posoudit, byla nakonec nejlepší.

Zkrátka, kdo se moc ptá, moc se dozví a obvykle to nedopadne dobře.

Ulevilo se mi; hlavně kvůli vědomí, že teď mohu opustit Cend-Amrid bez nejmenších potíží, a čekal jsem, že Jedenáctka bude zmatena, až prostuduje mé výkresy.

Nebyla. Jediný dojem, který jsem na nich zpozoroval, byl výraz naprosté sebedůvěry.

Nevyhnutelně se mne zeptali na palivo a já jim ukázal něco benzinu, který jsem vyrafinoval ve Varnalu. Musím podotknout, že sami Varnalané ve skutečnosti nepochopili ani jeden z principů motorů, které jsem používal do vzducholodí, stejně jako nepochopili o něco složitější princip původního sheevského motoru, který jsem použil jako pohon pro svou první vzducholoď. Opět jsem měl dojem, že je to v dané chvíli to nejlepší.

Jeden z Jedenáctky – sám se nazýval Devátý – se mne zeptal na benzin a kde ho lze najít.

„V přírodním stavu nevypadá jako tohle," řekl jsem jim.

„Jak vypadá v přírodním stavu?" následovala logická a věcná otázka.

„To se těžko vysvětluje."

„Vrátíš se do Cend-Amridu a ukážeš. Máme spoustu tekutin ze starých objevů."

Nepochybně měl na mysli, že našli i jiné věci opuštěné Sheevy a nějakým způsobem je konzervovali.

Teď nade mnou vyhrála moje zvědavost a já nechtěl propást možnost prohlédnout si tyto „kapaliny", o kterých se Devátý zmínil. Souhlasil jsem s návratem.

Hool Hadžiho jsem zanechal u vzducholodi a vracel se s celou

Jedenáctkou do laboratoře, která ležela hned za Ústředním náměstím. Za bílého dne bylo možné postřehnout důkazy moru všude. Ulicemi vrzaly káry naložené mrtvolami. Člověk by očekával, že uvidí známky bolesti na tvářích živých, ale nebylo jich mnoho. Tyranie Jedenáctky nedovolila takový neefektivní cit jako je zármutek nebo radost. Usuzoval jsem, že znamení citu jsou považována za známky „šílenství“ nebo důkaz, že mor infikoval dalšího obyvatele.

Otřásl jsem se nad touto necitelností víc, než kdybych byl svědkem utrpení.

Jedenáctka mi předvedla všechny chemikálie, které objevila mezi zříceninami sheevských měst, ale řekl jsem jim, že nic nepřipomíná benzin – ačkoli jsem lhal.

Požádali mne o trochu benzinu a já souhlasil. Měl jsem v úmyslu zajistit, aby jim to nefungovalo, když se budou pokoušet o experiment.

Odmítl jsem nechat se odnést v jedněch jejich hrůzných nosítkách a tak jsme se stejnou cestou vraceli pěšky.

Zdálo se, že scény na ulici jsou Jedenáctce odporné, ačkoli se snažila nedat to na sobě znát, a já přesně pochopil, proč se jeden z nich zastavil. Na konci ulice, po níž jsme kráčeli, jsem zahlédl člověka. Potácel se kolem domovní zdi a klopýtal k nám.

Na rtech měl krvavou pěnu a od šíje po nos byl zeleně skvrnitý. Zdálo se, že má jednu paži ochromenou a nepoužitelnou a druhou mával kolem sebe, jako by se pokoušel udržet rovnováhu. Oči mu svítily horečkou a sálala z nich nenávist.

Jak se přiblížil Jedenáctce, zařval: „Co jste to provedli? Co jste to udělali?“

Jedenáctka se otočila jako jeden muž a mne jediného zanechala tváří v tvář morem postiženému nebožákovi.

Ale on si mne nevšímal a běžel k nim.

Opět vykřikl: „Co jste to udělali?“

„Slova nic neznamenají. Nemusíme odpovídat,“ opáčil Devátý.

„Vy jste viníci! Vy jste vypustili mor. Vy jste nám vnutili tuto ohavnou vládu! Kdy si to konečně uvědomíte?“

„Nefunkční,“ pronesl chladný, neživý hlas Šestého.

Pak z téhož vchodu vyběhla dívka. Byla hezká, asi osmnáctiletá, oblečená do běžného marťanského oděvu. Hnědé vlasy měla rozcuchané a tvář mokrou slzami.

„Otče!“ volala a běžela k nebožákovi.

„Odejdi, Ala Maro," křičel. „Běž pryč – umírám. Nech mne využít poslední zbytek života, abych se vzepřel těmto tyranům. Nech mne, abych se pokusil, aby cítili něco lidského – i kdyby to měla být jen nenávist!"

„Ne, otče!" Dívka ho tahala za ruku.

Promluvil jsem k ní. „Cítím s vámi oběma. Ale chvíli vydržte. Možná vám dokážu pomoci."

Jeden z Jedenáctky – domníval jsem se, že si říká Třetí – se otočil. V ruce držel šipkovou pistoli. Bez zaváhání stiskl spoušť. Věci se seběhly rychle – a jeho útok byl takřka bezprostřední. Muž s výkřikem padl.

Dívka strašlivě vykřikla a začala pěstmi bušit Třetího do hrudi.

„Tys ho zavraždil. Mohls ho alespoň nechat dožít to málo, co mu zbývalo!" vzlykala vztekem.

„Nefunkční," pravil Třetí. „Ty jsi také nefunkční." Zvedl zbraň.

Už jsem to nemohl vydržet.

S neartikulovaným výkřikem jsem na něj skočil, vyrazil mu pistoli z ruky a objal dívku paží.

On nepromluvil, já také ne.

Jen jsme tam stáli a tiše se navzájem měřili, zatímco se ostatní členové rady otočili.

Ve volné ruce jsem držel meč.

„Mrtvý člověk je nejnefunkčnější ze všech," řekl jsem. „A já to z vás udělám, jestli se pohnete o krůček."

Dívka se otřásala pláčem a mně jí bylo líto ještě více než předtím.

„Neboj se, Ala Maro," vzpomněl jsem si na jméno, které užil její mrtvý otec. „Neublíží ti."

Náhle ten člen Jedenáctky, který stál ode mne nejdál, zahvízdal; zcela ignoroval moji hrozbu. Hvizd proťal vzduch a já pochopil, že je výzvou pro stráž.

Přehodil jsem si dívku přes rameno a řítil se ulicí. Věděl jsem, že brána je za další zatáčkou a že pokud dostatečně rychle zvětším vzdálenost mezi mnou a Jedenáctkou, jejich šipkové pistole mi neublíží.

S funěním jsem proběhl kolem rohu a hnal se k otevřené bráně.

Když jsem proletěl branou, byla stráž už těsně za mnou a já se modlil, abych doběhl k čekající vzducholodi, než bude vše ztraceno.

Hool Hadži musel zahlédnout, že mě honí stráže, protože se na-

jednou objevil ve vchodu kabiny vzducholodě. Zpola jsem mu dívku hodil a otočil se právě včas, abych se utkal s prvním párem šermířů.

Se zbraněmi neuměli moc zacházet a zpočátku jsem se ubránil snadno. Ale brzy se do boje zapojili ostatní a já měl hodně co dělat, dokud vedle mne nedopadlo obrovité Hool Hadžiho tělo.

Společně jsme je odráželi, až jich několik padlo mrtvých nebo raněných.

Hool Hadži na mne zamumlal: „Dostaň se na palubu. Hned se k tobě připojím."

Za boje jsem se vyšplhal do kabiny.

Hool Hadži provedl poslední výpad, zabil strážného a ve zlomku sekundy přerušení boje skočil do kabiny.

Byl jsem připraven u dveří a zabouchl je. Nechal jsem Hool Hadžiho, aby je zamkl, prošel jsem kolem vyděšené dívky a usadil se za řízením vzducholodě.

Trvalo jen okamžik, než se motor rozeřval na plný tah. Uvolnil jsem kotevní lana a začali jsme nabírat výšku.

„Co teď?" zeptal se Hool Hadži a zběžně pohlédl na dívku, zatímco si sedal do svého speciálně velkého křesla.

„Pokusím se ihned vrátit do Varnalu," odpověděl jsem, „a zbavit se pachuti tohoto místa, než podniknu cokoli dalšího. Ale zřejmě by bylo lepší hned letět ke sklepením Yakšů a podívat se, jestli tam nenajdeme něco na léčbu moru. Ještě lepší by bylo, kdybychom navázali styk se Sheevy, ti by nám mohli pomoci."

„Sheevové se zřídkakdy pletou do našich věcí," připomněl mi Hool Hadži.

„Ale kdyby věděli!"

„Třeba ví."

„Dobře," odpověděl jsem. „Půjdeme k Yakšům. Snad tam také najdeme prostředky ke spojení se Sheevy."

„A co tato dívka?" zeptal se Hool Hadži.

„Musíme ji vzít s sebou," řekl jsem, „po tom všem je mou povinností především pomoci jí."

„I mou, příteli," usmál se Hool Hadži a sevřel mi rameno.

Za námi Ala Mara slabě pronesla: „Děkuji vám, cizinci. Ale kdybych vám měla působit nějaké potíže, vysaďte mě, kde budete chtít. Udělali jste pro mne dost."

„Nesmysl," řekl jsem a nastavil kurs na sever a k Yakšům. „Nakonec bych se s tebou chtěl vrátit do Cend-Amridu – a když se vrá-

tíme, mělo by to být s nějakými účinnými prostředky, které zničí obě tyranie, které se tam zabydlely.“

Snad pohnutím a patrně i připomínkou otcovy smrti začala dívka opět vzlykat. Já jsem také zjistil, že je těžké zůstat naprosto nedotčen jejím citem a trvalo dlouho, než jsem mohl začít promýšlet, jakým způsobem nalézt přístroj, který vyléčí mor – předpokládal jsem, že u Yakšů samozřejmě existuje!

Trvalo by několik dní, než bychom dosáhli cíle. A po tu dobu bych se měl věnovat chladnému uvažování.

Ani pak jsem netušil, samozřejmě, co se na mne chystá. Kdybych to věděl, vrátil bych se do Varnalu.

Jak to vypadalo, věci se nadále komplikovaly a velice brzo jsem se ocitl ve značné tísni – spolu s ostatními!

PÁTÁ KAPITOLA

Barbaři

Konečně jsme přeletěli poušť a přitom se rozhodli, že na zpáteční cestě navštívíme Mendišar, Hool Hadžiho domovinu. Bylo to částečně rozhodnutí mého přítele, protože vysvětlil, že ho nehodlal opustit nadlouho a byl si jistý, že se nyní o něj trochu obávají.

Přistáli jsme u vstupu, který jsme před časem uvolnili. Zabezpečili jsme vzducholoď a nechali ji na starost Ala Maře.

Ve vchodu, který byl zakryt velkým plátem nerezavějící kovové slitiny, kterou jsme našli minule, jsme zaznamenali stopy, že byl narušen.

Hool Hadži ukázal na zem.

„Po našem odchodu zde byli lidé," řekl. „Zde jsou stopy nohou – a támhle stopy nějakého těžkého předmětu, který táhli po zemi. Co si o tom myslíš, Michaeli Kane?"

Zamračil jsem se.

„V tuto chvíli nic víc než ty. Musíme vstoupit opatrně. Snad uvnitř objevíme stopy, ze kterých vyčteme totožnost cizinců. Kdo sem asi tak přišel?"

Hool Hadži zavrtěl hlavou. „Podle stop to nebyli lidé mé rasy, ale tvé – a přece ne menší než bytosti přebývající v těchto končinách. Museli přijít zdaleka."

Zdvihli jsme kryt a vešli do chladného nitra. Vnitřek byl osvět-

len zdánlivě nevyčerpatelnými světly starověké rasy.

Při minulé návštěvě jsme vyrobili dřevěné schody a ty teď byly oštípané a otlučené, opět znamení, že po nich byl tažen nějaký těžký předmět.

Jak jsme postupovali dále do sklepení Yakšů, hněvem se nám zatajil dech nad spouští, kterou jsme viděli. Přístroje byly převržené a rozmlácené, sklenice s chemikáliemi vylité a rozbité, nástroje všech druhů zčásti zničeny.

Procházeli jsme komnatami podzemního města a nalézali další důkazy nesmyslného vandalismu, dokud jsme nevstoupili do vysloveně obrovské komnaty a nenalezli ji téměř prázdnou. Vzpomněl jsem si, že toto místo obsahovalo většinu nejzajímavějších přístrojů Yakšů, které, když jsem je zkoumal, vydávaly nejdokonalejší svědectví.

Ale byly pryč!

Kde jsou?

Netušil jsem.

Pak mé uši zachytily zvuk pohybu před námi a já vytasil meč. Hool Hadži mne následoval.

Z protějšího vchodu vyrazilo množství mužů. Mávali meči a na pažích měli zavěšené kulaté štíty z hrubě tepaného kovu.

Přesto mne na nich jedna věc nadmíru zarazila. Byla to skutečnost, že byli všichni vousatí. Téměř každý, koho jsem na Marsu viděl, byl hladce oholen.

Tihle muži byli podsaditi, svalnatí, odění do výstroje ze silné kůže. Jejich jedinými ozdobami byly náhrdelníky a náramky vytepané z kovu připomínajícího železo, ačkoli pár jich mělo takové, které v tomto osvětlení vypadaly jako zlato nebo mosaz.

Když jsme se připravovali na střetnutí s nimi, meče v pohotovosti, srazili se do neuspořádané hordy.

Jeden, šilhavý a dokonce ještě zarostlejší než většina ostatních, sklonil hlavu na stranu a řekl hrubým, vyzývavým hlasem:

„Kdo jste? Co tady děláte? Tohle je náš lup. My ho našli první.“

„Ano, opravdu?“ opáčil jsem.

„Jo, našli. Vy dva jste komickej páreček. Myslel jsem si, že Modrý Obři vždycky bojujou s lidma jako my.“

„Lidé jako vy potřebují napráskat, soudě podle toho, co jste provedli s tímhle místem,“ řekl Hool Hadži s nádechem odporu.

„Mám na mysli taky lidi jako on,“ řekl vousáč a ukázal mečem

na mě.

„To nepatří k věci," řekl jsem netrpělivě. „Co je podstatnější – kdo jste vy?"

„To není vaše věc!"

„Můžeme z toho naši věc udělat," zavrčel Hool Hadži.

Vousáč se drsně a arogantně zachechtal. „Ale, můžete? Nó, můžete to zkusit, chcete-li. Jsme Bagaraďané a našim vůdcem je Rokin Zlatý. Jsme nejdivočejší bojovníci na obou stranách Západního moře."

„Takže vy jste připluli po Západním moři," upřesnil jsem.

„Slyšeli jste o nás?"

Zavrtěl jsem hlavou, ale Hool Hadži řekl: „Bagarad – něco málo jsem o něm slyšel od otce. Barbaři – lupiči – útočníci ze země za Západním mořem."

Západní kontinent jsem navštívil jen jednou a navíc náhodou, když jsem narazil na podivné Město pavouků; a Hool Hadži a já jsme stěží zachránili holé životy. Takže tihle jsou také z toho tajemného kontinentu, neprozkoumaného civilizovanějšími národy Marsu.

„Barbaři!" muž opět předvedl svůj hrdelní smích. „Možná – ale brzo budeme dobyvatelé světa!"

„Jak to?" zeptal jsem se s narůstajícím podezřením.

„Protože máme zbraně – zbraně neznámé lidským bytostem. Zbraně bohů, kteří tady kdysi bydlili!"

„Nebyli to bohové," namítl jsem. „Ubozí démoni, snad."

Muž se zamračil. „Co ty víš o bozích?"

„Říkám ti – ti, kdo postavili tohle podzemní město, nebyli bohové, byli to obyčejní lidé."

„Mluvíš bezbožnosti, holobrádku," zavrčel barbar. „Dávej si pozor. A vůbec, kdo jste vy?"

„Jsem Michael Kane, brádhínak Varnalu."

„Brádhínak, eh? Hmmm – za tebe můžeme dostat pěkný výkupný, eh?"

„Nepochybně," řekl jsem chladně. „Ale bude to výkupné za mrtvolu, protože raději zemřu v boji, než bych na sebe nechal máknout tvýma rukama."

Barbar se ušklíbl. Bavil se po svém, urážkou.

„A kdo je ten druhej?"

„Jsem brádhí Hool Hadži z Mendišaru a nehodlám opakovat slova mého přítele, protože jsou stejná jako ta, která bych vyslovil

já.“ Hool Hadži nepatrně změnil postoj.

Barbar zamyšleně sklopil zrak.

„Dobře, dobře: Když zůstanete naživu, tak za vás dva můžeme dostat pěkné výkupné, že? Já jsem Zonorn Trhač – mé jméno je zasloužené. Dokážu roztrhat člověka na kusy.“

„Užitečná dovednost,“ pravil jsem posměšně.

Tvář mu zvážněla. „Ano, to je – tam, kde vládne Bagarad. Nikdo se neodváží plivat do očí Zonornovi – v bezpečí je jedině člověk silnější než já.“

„Podle toho, jak mluvíš, tak tu žádný takový není,“ řekl jsem.

„Mluvím o našem brádhím – Rokinovi Zlatém. Můžeš mne urazit a já tu urážku po zásluze potrestám. Jen kdyby byla slabá, budu si stýskat. Ale řekni slovo proti Rokinovi – pravému brádhímu války – a roztrhám tě na kusy. Nepotřebuju ani meč, ani štít, když si to rozdám s mužem.“

„Tak vy jste, na Rokinův rozkaz, ukradli přístroje. Je to tak.“

„Tak jest, zhruba.“

„Kde teď přístroje jsou? Dosud na této straně Západního oceánu?“

„Některé ano, některé ne.“

„Jste blázni, když si s nimi chcete hrát, víš. Mohou vás zničit stejně snadno, jak jste naplánovali použít je proti jiným.“

„Nepokoušej se mne touhle řečí zastrašit,“ zaskřehotal Zonorn. „Víme, co děláme. Nenazývej muže z Bagaradu hlupákem, dokud hledáš vousy.“ Vypukl ve smích, očividně se bavil tím, co bylo mezi jeho lidmi běžným žertem.

„Nemám vousy,“ připomněl jsem mu. „A ty bys byl moudřejší, kdybys vrátil to, co jsi ukradl. Nechápeš důsledky toho, co jsi provedl, ani jim neporozumíš, když ti je vysvětlím.“

„Nebojíme se tě,“ zamumlal. „A nebojíme se ani tvého velkého přítele. Je nás mnoho – a jsme nejlepší bojovníci na kterékoli straně oceánu.“

„Pak se dohodneme,“ navrhl jsem.

„Jak zní dohoda?“

„Jestliže nad vámi zvítězíme v čestném boji, vrátíte zbraně.“

Domníval jsem se, že to by se snad jeho barbarským pudům mohlo zalíbit.

„Nemůžeme to udělat,“ řekl a vrtěl hlavou jako kdyby byl zklamaný. „Něco takového by musel rozhodnout Rokin.“

„Co tedy uděláme?“

„Jsem čestný muž,“ řekl zamyšleně Zonorn. „A nejsme nyní v plné síle. Nechám vás jít. Co vy na to?“

„Bojíte se s námi bojovat, je to tak?“ Hool Hadži se rozesmál a potěžkal meč.

Bylo to to nejhorší, co mohl říct.

Kdyby nás Zonorn nechal odejít, mohli jsme se vrátit s armádou z Mendišaru a zastavit je, než odplují na Západní kontinent.

Ale Hool Hadži zaútočil na Zonornovu hrdost barbara.

To se dalo smýt pouze krví.

Se vzteklým zařváním se Zonorn hnal na Hool Hadžiho.

Jeho lidé se na nás vrhli také.

Brzy jsme bojovali proti mnoha vířícím čepelím. Barbaři byli tvrdí, silní bojovníci, ale jejich boj postrádal myšlenku.

Bylo dost snadné se bránit, dokonce proti přesile, ale oba jsme věděli, že nás mohou brzy zabít, ledaže bychom měli mimořádné štěstí.

Opřeli jsme se zády o zeď a naše čepele se brzy po celé délce pokryly krví útočníků.

Vyhnul jsem se neobratnému výpadu, bodl nad okraj štítu a zasáhl útočníka do hrdla. Teprve za několik okamžiků, když už jsem byl zaměstnán dalším protivníkem, jsem si uvědomil, že jsem zabil samotného Zonorna.

Po čase mne začala bolet paže, v níž jsem třímal meč, ale zoufale jsem bojoval dál, protože jsem věděl, že je v sázce mnohem víc než naše životy.

Na vážkách byl osud Cend-Amridu. Snad i osud celého Marsu.

Musíme najít ten správný přístroj, buď ve sklepeních nebo ve vlastnictví primitivního barbara, který sám sebe nazývá Rokin Zlatý.

Vykryl jsem úder shora a napůl se otočil po ráně štítem, kterou mi do hrudi uštědřil další útočník.

Sjel jsem mečem k jílci jeho meče, náhle jsem se uvolnil a pak provedl znovu přímý výpad a obratně mu probodl srdce.

Avšak vypadalo to, že jak rychle jsme je zabíjeli, tak rychle jiní nastupovali na místa padlých, a jako obyčejně jsem brzy ztratil přehled o všem jiném než o boji. Stal jsem se, ačkoli se mi to hnusilo, bojovým strojem; veškerá má pozornost se soustředila na uhájení života. Nevyhnutelně to znamenalo, že jsem musel ukončit mnoho životů.

Přes všechna má dobrá předsevzetí, když došlo k boji, byl jsem větší zabiják než ti, kterými jsem z tohoto důvodu opovrhoval.

Říkám to, pouze abych ukázal, že nemám požitek ze zabíjení a vyhýbám se mu, kde mohu, dokonce i na Marsu – válečnickém světě.

Dál a dál jsme se bránili a útočili, až se vytratil veškerý pojem o čase a vypadalo to, že znova a znova unikáme o vlas smrti.

Konečně se zdálo, že útočníci jsou také unaveni. Postřehl jsem v houfu útočníků skulinu a rozhodl se, že v tomto případě nejlépe posloužíme našim záměrům, jestliže se pokusíme uniknout.

Zařval jsem na Hool Hadžiho, skočil do mezery a koutkem oka jsem mrkl, zda mne následuje.

Pak jsem zahlédl, jak odněkud ze stínů vyrazil na Hool Hadžiho další muž. Instinktivně jsem pochopil, že Hool Hadži ho neuvidí včas.

S varovným výkřikem jsem se otočil, abych ho zachránil. Otočil jsem se ale moc rychle a na podlaze kluzké krví ztratil rovnováhu.

Vzpomínám si na rozšklebenou vousatou tvář a štít, který mi prudce narazil na tvář.

Snažil jsem se neomdlít, pokoušel jsem se vstát. Zahlédl jsem, jak si Hool Hadži sáhl na bok, obličej stažený bolestí. Pak se mi zakalil zrak.

Padl jsem, jistý, že už se nikdy neprobudím.

ŠESTÁ KAPITOLA

Rokin Zlatý

Sice jsem se probudil, ale nebylo to nic příjemného. Kodrcal jsem na hřbetě zvířete.

Otevřel jsem oči a zamrkal v oslnivě jasném slunečním světle a uvědomil si, že mám svázané ruce a nohy a jsem přivázaný přes hřbet velké dahary, univerzálního jezdeckého a nákladního zvířete všech Marťanů, se kterými jsem se kdy setkal.

Slunce mi svítilo přímo do očí, bolela mne hlava a všechny svaly. Ale vypadalo to, že jsem v celku.

Byl jsem zvědavý, co se stalo s Hool Hadžim.

A také bych byl rád věděl, co se stalo s Ala Marou, kterou jsme nechali hlídat vzducholoď.

Modlil jsem se, aby ji ti drsní barbaři neobjevili!

Zavřel jsem oči před sluncem a začal přemýšlet, jak utéci mým věznitelům, jak nalézt přístroj – pokud existuje – pro léčbu moru v Cend-Amridu. Byl jsem tak znavený, že jsem se jen velmi obtížně soustřeďoval k logickému uvažování.

Když jsem příště otevřel oči, hleděl jsem do potměšilé tváře barbara.

„Takže žiješ," zašklebil se. „Myslel jsem si, že jižani jsou slabí – ale dozvěděli jsme se něco jiného."

„Dej mi meč a rozvaž ruce a naučím tě té lekci osobně," řekl

jsem zastřeně.

Zavrtěl udiveně hlavou. „Dát ti vousy, mohl bys být Bagaraďan. Myslím, že Rokinovi Zlatému se budeš líbit.“

„Kam jedeme?“

„Navštívit Rokina.“

„Co je s mým přítelem?“ Úmyslně jsem se nezmínil o dívce.

„Taky žije – ačkoli je zraněn.“ Při rozhovoru jsme se pohybovali – jel na dahaře. Naplnila mne úleva, že Hool Hadži přežil.

„Nemohli jsme najít vaše dahary,“ řekl barbar. „Jak jste se tam dostali?“

Docela s úlevou jsem vyslechl tuto otázku, protože to znamenalo, že neobjevili Ala Maru. Ale kde byla? Jak to, že si nevšimli vzducholodi? Pokusil jsem se odpovědět tak, abych dostal alespoň částečnou odpověď na tyto otázky.

„Měli jsme vzdušné plavidlo. Přiletěli jsme.“

Barbar se rozchechtal.

„Ty máš odvahu. Umíš lhát jako Bagaraďan; stejně dobře jako bojovat.“

„Vy jste neviděli žádnou vzducholoď?“

Zazubil se. „Neviděli jsme žádnou vzducholoď. Říkáš, že jsme barbaři, příteli, ale víme dost, abychom nevěřili pohádkám pro děti. Každý ví, že člověk neumí létat – a nemůže, proto.“

Slabě jsem se usmál. Netušil, že se usmívám jeho naivitě a také proto, že tohle určitě znamenalo, že nezahlédli ani mou vzducholoď, ani Ala Maru. Ale stále jsem se divil, co se s dívkou stalo.

Snad se vzducholoď nějak uvolnila. Netušil jsem. Pouze jsem doufal, že jsou obě v bezpečí.

Po chvíli vyčerpání způsobilo, že jsem upadl do spánku – i navzdory nepohodlné jízdě.

Při příštím probuzení byla tma a dahara se pohybovala jen pomalu.

Přes šepot rozhovoru barbarů jsem uslyšel jiný šum – šum moře.

S pokleslým srdcem jsem pochopil, že jsme dojeli k barbarské Základně a já budu brzy stát tváří v tvář jimi tolik obdivovanému vůdci, Rokinovi Zlatému.

Za chvíli se dahara zastavila, hrubé ruce mi stáhly řemení a hodily mne na zem.

Jeden z barbarů, snad ten, se kterým jsem mluvil už předtím, mi vstrčil do úst měch se zteplalou vodou a já se žíznivě napil.

„Jídlo za chvíli," slíbil. „Až si vás prohlídne Rokin."

Odešel. Ležel jsem na tvrdých oblázcích a poslouchal zvuky blízkého moře. Byl jsem dosud napůl omámený.

Později jsem zaslechl hlasy a ránu. Otočil jsem hlavu a viděl vedle sebe ležet velké Hool Hadžiho tělo. Všiml jsem si jeho zranění a viděl, že byli alespoň natolik milosrdní, že ho ošetřili, třebaže primitivně.

Otočil hlavu a trpce se usmál.

„Alespoň jsme naživu," podotkl.

„Ale jak dlouho?" odpověděl jsem. „A bude to mít cenu? Musíme utéct, co nejdříve to bude možné, Hool Hadži. Víš proč!"

„Vím," řekl vyrovnaně. „Myšlenky na únik jsou léčivým pramenem pro moji mysl. Ale teď můžeme jen čekat na příležitost. Co ta dívka, kterou jsme zachránili z Cend-Amridu – kde je?"

„V bezpečí, pokud vím. Nebo alespoň ji nezajali barbaři."

„Dobře. Jak jsi to zjistil?"

Pověděl jsem mu tu trochu, co jsem se dozvěděl.

„Třeba viděla, co se stalo a letěla pro pomoc," řekl, ačkoli o tom nebyl jasně přesvědčen.

„Neuměla obsluhovat řízení, ledaže by mne opravdu velmi pečlivě pozorovala. Nenapadá mne žádné vysvětlení. Jen doufám, že je v pořádku."

„Všiml sis jedné věci?" zeptal se po chvíli Hool Hadži. „Jediné reálné šance, kterou máme?"

„Jaké?"

„Ve výstroji mám dosud ukrytý nůž na stahování kůže."

To bylo něco! Všichni modří Marťané nosili v ozdobách bojové výstroje malé nožíky. Někomu, kdo není zvyklý hledat takové věci, mohou připadat jako část ozdob, ale já měl už kdysi jednou důvod děkovat těmto skrytým nožům. Bohužel, nyní jsem byl oblečen ve výstroji jižního typu, která nože neobsahovala. Přesto je něco lepší než nic. Jestli na něj dosáhnu zuby, mohu přeříznout Hool Hadžimu pouta.

S tímto úmyslem jsem se k němu převaloval, když jsme náhle nad sebou něco zaslechli. Odvalil jsem se zpět a vzhlédl.

Rozeznal jsem obrovitou postavu zarámovanou proti obloze osvětlené pouze Phobosem, celou oděnou do lesklého kovu. Tím kovem bylo zlato, hrubě tvarované do brnění, s velkými oblými, jasně viditelnými nýty, které to všechno držely pohromadě. Byl to nád-

herný obraz barbarské grandiózní okázalosti a ten člověk jí měl dost.

Měl dokonale upravené žluté vousy a vlasy, dlouhé a kadeřavé a zřetelně čistější než jeho druzi. Na boku měl meč se širokou čepelí, jehož jílec sevřel, když na mne pohlédl. Na tváři se mu rozprostřel široký úsměv.

„Kdo jsi," zeptal se hlubokým hlasem s nádechem humoru, „brádhí nebo brádhínak?"

„Kdo jsi ty?" řekl jsem, ačkoli mi to bylo jasné.

„Brádhí, příteli, jak dobře víš, jestli jsi s mými muži hovořil tolik, kolik říkají. Brádhí Rokin Zlatý, vůdce těchto psů, Bagaraďanů. Teď – buď zdvořilý a odpověz mi."

„Jsem brádhínak Michael Kane z Varnalu, Města zeleného oparu, nejkrásnějšího na celém Vashu." Mluvil jsem nadneseně a použil marťanského slova pro jejich planetu.

Znovu se usmál. „A ty – ty druhý. Ty pak musíš být brádhí, eh?"

„Brádhí rodem," řekl hrdě Hool Hadži. „Brádhí Mendišaru – větší chlouby není."

„Myslíš, že ne, eh?"

Hool Hadži neodpověděl. Upřeně hleděl na Rokina.

Rokin nevypadal, že by mu to vadilo.

„Bylo mi řečeno, že jste pobili spoustu mých mužů, včetně mého nejlepšího poručíka Zonorna Trhače. Uvažoval jsem o něm jako o nezdolatelném."

„Bylo to snadné," opáčil jsem. „Byla to náhoda. Neuvědomil jsem si, že je jedním z těch, které jsem pobil, dokud jsem ho neviděl ležet u svých nohou."

Rokin se rozeřval smíchy. „Jaký chlubil! Lepší než Bagaraďan!"

„O něčem jsem se poučil," řekl jsem. „Není těžké uvěřit, jestli jsou všichni jako Zonorn."

Trochu se zamračil, třebaže se ještě usmíval. Ukázal na mne, zlatá zbroj mu zavrzala ve spojích. „Myslíš, že ano? Zjistíš, že jen pár porazilo Bagaraďana."

„Pár koho?"

„Eh? Co tím myslíš?"

„Pár koho? Dětí?"

„Ne! Mužů, příteli!" Tvář se mu vyjasnila. Jako spousta primitivů hodnotil urážku podle svého, a to, zda mířila na něj či nikoli. Nicméně jsem věděl, že existuje mez, kterou není možno překročit; nebylo snadné ji určit. Nelámal jsem si s tím hlavu.

„Co s námi teď uděláš?“ zeptal jsem se ho.

„Nejsem si jistý. Řekli mi, že si děláš starosti o zbraně, které jsem nechal přestěhovat z místa, které jsme našli. Co o nich víš?“

„Nic.“

„Řekli mi, že se zdá, že o nich víte hodně.“

„Pak se mýlili.“

„Řekni mu, ať je vrátí,“ zavrčel Hool Hadži. „Řekni mu to, co jsi řekl jeho příteli – jsou to hlupáci, že se pletou do takové síly!“

„Takže něco víte,“ řekl zadumaně Rokin. „Kolik?“

„Jenom víme, že hrát si s nimi bude znamenat smrt vás všech, přinejmenším. Mohlo by to také znamenat zničení poloviny Marsu!“

„Nepokoušej se mne vyděsit takovými hrozbami,“ usmál se Rokin. „Nejsem malý chlapec, kterému se musí říkat, co je pro něj špatné a co dobré.“

„V tomhle případě,“ naléhal jsem, „jsi jako to nejmenší dítě. A tohle nejsou hračky, s nimiž by sis mohl hrát!“

„Já to vím, příteli. Jsou to zbraně. Zbraně, kterými získám polovinu Marsu, jestli je použiji správně.“

„Zapomeň na ně!“ řekl jsem.

„Nesmysl. Proč bych měl?“

„Vím o dobrém důvodu. V nedalekém městě je mor. Jeden z přístrojů, které máš, může být schopný ho zastavit. Když se to nepodaří, unikne z hranic města a začne se šířit. Chápeš, co je mor? Nemoc?“

„No, měl jsem jednu nebo dvě nemoci – tak jako jiní, co vím. Pár dní jsem kašlal, když jsem se jako chlapec ztratil při koupání v oceánu. Tohle máš na mysli?“

„Ne.“ Popsal jsem mu příznaky zeleného moru, který ničí lid Cend-Amridu.

Vypadal sám jaksi zelený, když jsem skončil. „Jsi si jistý, že je to tak zlé?“

„Ano. Co kdybys o tom přemýšlel jako o něčem, co se přežene tímhle kontinentem a nakonec se rozšíří i do tvého?“

„Jak se to může rozšířit?“ namítl nevěřícně.

Pokusil jsem se vysvětlit, co jsou zárodky a mikroby, ale pro něj to nic neznamenalo. Podařilo se mi jen, že mne přestal brát vážně a nevěřícně potřásal hlavou.

„Jaký lhář! Jaký lhář!“ opakoval. „Malá zvířátka v naší krvi! Ho! Ho! Ho! Ty musíš být Bagaraďan. Museli nám tě jako nemluvně ukradnout!“

„Věř si nebo ne tomu, co ti říkám o moru,“ křičel jsem zoufale. „Ale alespoň věř jeho následkům – ani Rokin Zlatý není před ním bezpečný.“

Poklepal si na zbroj. „Tohle je zlato – chrání mě před čímkoli – člověkem nebo kouzlem!“

„Zdá se, že nás ctíš,“ odbočil jsem. „Propustíš nás tedy?“

Zavrtěl hlavou. „Ne,“ usmál se. „Myslím, že nám budete užiteční – kdyby jenom kvůli výkupnému.“

Viditelně bylo nemožné dosáhnout u barbara něčeho apelováním na jeho rozum. Nezbývalo než doufat, že brzy unikneme; hned, jakmile si prohlédneme přístroje, které ukradl. Zkusíme také zajistit, pokud to bude možné, že je nikdy nebude moci použít. Tohle vyvolalo další nápad.

„Co kdybych ti pomohl s přístroji?“ navrhl jsem. „Pustíš nás potom?“

„Snad,“ řekl a zamyšleně přikývl. „Jestli se rozhodnu ti věřit.“

„Jsem vědec. Mohu spojit svůj osud s tvým, jestli ti to za to stojí.“

Zdálo se, že tato linie útoku nese lepší ovoce, neboť si mnul čelist a opětovně přikývl.

„Budu o tom všem přemýšlet a ráno si znovu promluvíme.“ Otočil se a vykročil k pláži. „Nechám vám poslat nějaké jídlo,“ zavolal, jako by ho to napadlo teprve dodatečně.

Jídlo nám přinesli a nebylo špatné – poctivé, obyčejné maso, byliny a zelenina. Krmili nás dva barbaři. Hloupě s námi žertovali – pro sousta jsme se museli natahovat a oni se šklebili.

Když odešli a tábor ztichl, začal jsem se znovu převalovat k Hool Hadžimu. Chtěl jsem se dostat k noži v jeho výstroji.

Byli jsme svázáni tak důkladně, že bylo těžké říct, zda nás někdo hlídá nebo ne. Rozhodl jsem se využít příležitosti.

Palec po palci jsem se sunul k příteli a nakonec jsem se zuby dostal k rukojeti skrytého nože.

Pomalu jsem ho vytahoval; silně jsem svíral čelisti.

Hool Hadži měl ruce svázány za zády, takže se teď musel přetočit, zatímco já si prohlížel jeho pouta.

Po chvíli, která se zdála věčností, povolil první pramen, pak druhý. Velmi brzy bude mít ruce volné!

Začal jsem zrovna pracovat na posledním prameni provazu a dával pozor, abych Hool Hadžiho neporanil, když v tom se ozval

chraplavý smích a já zahlédl záblesk zlata, když mi kdosi vytrhl nůž ze zubů.

„Jste zábavný pár, vy dva,“ pronesl Rokin hlasem ještě plným chraplavého smíchu. „Ale jste příliš cenní, než abyste utekli. Uděláme líp, když vás zase pošleme spát.“

Hool Hadži a já jsme se zoufale pokusili vyskočit a napadnout ho, ale pouta nám dosud bránila v pohybu.

Hruška meče se zdvihla.

Dopadla.

Omdlel jsem.

SEDMÁ KAPITOLA

Plavba do Bagaradu

Když jsem se probudil v plesnivinou páchnoucím podpalubí, byli jsme na moři. Boky lodě, proti mému očekávání, nevypadaly, že by byly ze dřeva.

Pouta jsem měl přeřezaná a nehledě k nepatrným křečím ve svalech jsem se fyzicky cítil mnohem lépe. Myslelo mi to také jasněji. Vypadalo to, že nedávné zkušenosti s barbary mne donutily opravit si původní názor a zatímco jsem čekal, že se brzy vrátí, cítil jsem se nestranný a v určitém ohledu ve zdravějším stavu mysli. Snad to bylo lodí. Prostor je omezený, možnosti také a tak člověk pociťuje větší kontrolu nad prostředím, zejména na rozdíl od zdánlivě neomezených obzorů, které jsou na Marsu v tomto věku, který znám.

Ať byly důvody jakékoli – a byly pravděpodobně směsí všech, o nichž jsem hovořil a ještě mnoha dalších – měl bych vyřešit to, co musím udělat. Hlavním mým cílem musí být prohlídka všech přístrojů, které Rokin uloupil. Je nutno ověřit, zda nějaký z nich nemá vlastnosti schopné zasáhnout proti moru. Jestli se ukáže, že je některý má, pak musím promyslet způsob, jak ho od Rokina získat a – to pomyšlení mne vyděsilo, ale snad to nebude nezbytně nutné – zničit zbytek. Pokud mi žádný přístroj neposkytne to, co chci, pak bych je měl zničit všechny. To druhé by mohlo být jednodušší, samozřejmě.

Loď se houpala a já se snažil opřít o stěny nákladního prostoru.

Trup mi připadal jako z jednoho kusu, z toho pevného plastu, který jsem předtím objevil v baště Yakšů. Byla tma, ale když si na ni oči zvykly, mohl jsem rozeznat předměty, které kdysi mohly být loži motorů. Ale teď tam žádné motory nebyly. Tady byl opět artefakt zbylý po tom, co Marťané nazývali Největší válka – válka, která zničila Yakše i Sheevy a prakticky zničila i samu planetu.

Z protějšího rohu jsem zaslechl potlačovaný výkřik. Zdálo se mi, že ten hlas poznávám.

„Hool Hadži? Jsi to ty?“

„Jsem to já, příteli – nebo to, co ze mne zbývá. Okamžik, než se ujistím, zda jsem vcelku. Kde to jsme?“

V šeru jsem rozeznal, jak se zvedá obrovitý obrys mého přítele z místa, kde ležel. Viděl jsem, jak vrávorá a padá na ostění.

Za hrozného kolébání lodi jsem si k němu razil cestu, jak nejlépe jsem dokázal. Ačkoli v nákladovém prostoru nebylo takřka nic slyšet, měl jsem dojem, že jsme uprostřed zvláště nepříjemné bouře. Doslechl jsem se, že Západní oceán není považován za zdravé místo pro mořeplavce; zřejmě proto byla doprava po něm tak řídká.

Hool Hadži zasténal:

„Oh, Mendišaran nikdy nezamýšlel cestovat po moři, Michaeli Kane.“

Změnil polohu, jak do lodi udeřila další velká vlna.

Náhle do nákladového prostoru vniklo světlo a s ním vpadla mořská voda, která nás ihned promočila. Otvor rámoval hlavu vousatého barbara.

„Na palubu!“ poručil úsečně, jeho hlas byl ve vytí bouře jen tak tak slyšet.

„V tomhle!“ vykřikl jsem. „Nejsme námořníci!“

„Pak je tohle ten pravý čas, abyste se námořníky stali, příteli. Rokin vás chce vidět.“

Pokrčil jsem rameny a razil si cestu k žebříku, nyní ve světle z otevřeného průlezu dobře viditelnému.

Hool Hadži mne následoval.

Společně jsme se vyškrábali na kluzkou palubu a chytili se lana, které vedlo prostředkem paluby a bylo přivázané k vysokým stožárům, jejichž plachty byly nyní skasané.

Vzduchem vířila vodní tříšť, voda zalévala palubu, loď se potácela v sevření obrovité šedé masy vln. Obloha a moře byly šedé a od sebe nerozeznatelné – zdálo se, že pod námi a kolem nás se vše po-

hybuje. Tak hroznou bouři jsem nikdy nezažil.

Pokud může Modrý Obr zezelenat, potom měl Hool Hadži obličej zelený a v očích muka, která pramenila jak ze strachu hluboko zakořeněného v jeho duši, tak i z tělesného nepohodlí.

Ručkovali jsme k lodnímu můstku, kde se Rokin, stále ve zlaté zbroji, držel zábradlí a jako ve vytržení se rozhlížel kolem sebe.

Nějak jsme se k němu na můstku dokázali připojit.

Otočil se k nám a cosi pronesl. Neporozuměl jsem slovům, která se hodila k úžasu v jeho pohledu. Naznačil jsem, že jsem ho neslyšel.

„Nikdy jsem takovou bouři neviděl!“ zařval. „Budeme šťastní, jestli se udržíme na hladině.“

„Proč jsi nás chtěl vidět?“ snažil jsem se překřičet bouři.

„Pomoci!“ zařval.

„Co můžeme dělat? O lodích ani o mořeplavbě nic nevíme.“

„Vpředu, v nákladním prostoru, jsou přístroje. Jsou silné. Nemohly by utišit bouři?“

„O tom pochybuju,“ zaječel jsem v odpověď.

Přikývl si pro sebe a pak mi pohlédl do tváře. Vypadal, že nepochybuje o pravdivosti mého sdělení.

„Jaké máme šance?“ zeptal jsem se.

„Chabé!“

Dosud vypadal, že má jen nepatrný strach. Nevěřil snad docela síle bouře.

Hned potom do lodě udeřila další obrovská vlna a mne zalila voda. Pak na mne padla tíha Rokinova těla.

Slyšel jsem křik.

V tom okamžiku jsem byl vymrštěn z lodě a zcela vydán na milost zuřícímu oceánu.

Zoufale jsem se snažil udržet se nad vodou, držet ústa a nosní dírky tak semknuté, jak jen to bylo možné.

Bláznivě jsem se řítil po hřebenech vln, padal do údolí vodních stěn, dokud jsem neuviděl vlečné lano. Nepoznal jsem, zda je nebo není k něčemu přivázané – ale hrábl jsem po něm a chytil se ho. Držel jsem se lana a cítil na jeho druhém konci povzbudivý odpor.

Nevěděl jsem, jak dlouho jsem se lana držel, ale ať bylo na druhé straně cokoli, udrželo mne to nad hladinou, dokud bouře zvolna nepolevila.

Otevřel jsem oči zalepené solí do kalného světla časného úsvitu.

Přede mnou plaval ve vodě stěžeň. K němu bylo stále ještě při-

vázáno mé lano.

Přitahoval jsem se k přeraženému stěžni a unaveně se vlekl vodou. Pak, když jsem se přiblížil, uviděl jsem, že se stěžně přidržuje pár dalších.

Když jsem konečně stěžeň sevřel, pociťoval jsem úlevu zcela neúměrnou bezpečí, které stěžeň poskytoval. Zpozoroval jsem, že jedním z těch, kteří se ho napůl v bezvědomí přidržovali, byl i Hool Hadži, velká hlava mu padala vyčerpáním.

Natáhl jsem ruku, abych se ho dotkl, utěšil ho a sdělil mu, že jsem dosud naživu.

V týž okamžik jsem po levici uslyšel vzdálený výkřik a když jsem tam pohlédl, viděl jsem, že lodní trup se dosud jako zázrakem drží na hladině.

Sluneční paprsek se odrazil od zlata a já poznal, že Rokin přežil také. Sevřel jsem lano mezi zuby a vyrazil k lodi. Naštěstí jsem, dříve než se lano napnulo, dosáhl lodi, která plula ke mně.

Brzy mne vytáhli na palubu a pár barbarů přitáhlo lano a stěžeň.

Zanedlouho také Hool Hadžimu pomohli na palubu. Lehli jsme si na ni vedle sebe, naprosto vyčerpáni. Rokin, jak se zdálo unavený úplně stejně, se opíral o zlomené zábradlí a shlížel na nás.

Odněkud nám přinesli horký nápoj a my se cítili natolik lépe, že jsme se posadili a prohlíželi si loď.

Skutečně, zuřivost bouře smetla z paluby všechno. Jen zázračný trup lodi přežil, poměrně nepoškozen. Oba stěžně padly a většina zábradlí a veškeré palubní nástavby, včetně jednoho krytu průlezu, byly smeteny přes palubu.

Rokin k nám přistoupil.

„Měli jste štěstí," řekl.

„I ty," odvětil jsem. „Kde jsme?"

„Někde v Západním moři. Snad, soudě podle směru bouře, blíže k naší zemi než k vaší. Můžeme jenom doufat, že proudy nám budou příznivé a že brzy dosáhneme pobřeží. Většina našich potravin byla zničena, když nákladový prostor zaplavila voda."

Ukázal na nákladový prostor, který měl stržený kryt. „Přístroje jsou také tam dole – také napůl zatopené – ale snad dostatečně v bezpečí, hádal bych."

„Nikdy nebudou bezpečné – pro tebe," varoval jsem ho.

Ušklíbl se. „Rokinovi nemůže uškodit nic – ani bouře."

„Jestli mám pravdu o moci těchto přístrojů," snažil jsem se ho

přesvědčit, „hrozí z nich mnohem větší nebezpečí než z bouře.“

„Rokinovým nepřátelům, snad,“ oplatil stejným barbar.

„Rokinovi také.“

„Jak by mi mohly uškodit? Jsou mé.“

„Musel jsem tě varovat,“ řekl jsem a zavrtěl hlavou.

„Před čím mě varuješ?“

„Před tvou vlastní neznalostí!“

Pokrčil rameny. „Člověk nikdy nedosáhne tak hlubokých znalostí, aby používal takové přístroje.“

„Samozřejmě,“ souhlasil jsem. „Ale člověk potřebuje znalosti, aby jim porozuměl. Jestli jim neporozumíš, budeš se jich brzy bát.“

„Nechápu tvé uvažování, brádhínaku. Nudíš mne.“

Zase jednou jsem se pokusil vyměňovat si názory s barbarem, ačkoli jsem věděl, že v tomto případě, jako při jiných příležitostech, nestačí vědět, že něco funguje, člověk musí také porozumět, jak to funguje, ještě dřív, než to bude moci použít a užívat bez osobního nebezpečí.

OSMÁ KAPITOLA

Křišťálová propast

Příštího dne loď dosáhla země – zda to byla pevnina Západního kontinentu nebo ostrov, jsem se tehdy nedozvěděl.

Seskočili jsme z lodi na mělčinu a vrhli se vděčně na pevný břeh, zatímco Rokin nařídil svým mužům najet trupem lodi na břeh.

Jakmile to provedli, sedli jsme si do stínu trupu a zotavovali se z toho, co jsme v minulých dvou dnech snášeli. Rokin se ke mně otočil – se slabou stopou svého starého úšklebku.

„Tak a teď jsme všichni daleko od domova – a daleko od slávy," řekl.

„Tvojí zásluhou," upřesnil Hool Hadži, a tak vyjádřil mé vlastní pocity.

„No," Rokin si probíral zlatavý vous, nyní slepený solí, „myslím, že je to tak."

„Máš ponětí, kde jsme?" zeptal jsem se ho.

„Ne."

„Pak by bylo nejlepší vyrazit podél pobřeží a doufat, že narazíme na přátelskou osadu," navrhl jsem.

„Taky si to myslím." Přikývl. „Ale někdo musí zůstat, aby hlídal poklady v lodi."

„Máš na mysli přístroje?" řekl Hool Hadži.

„Přístroje," souhlasil Rokin.

„Mohli bychom je hlídat," řekl jsem, „s pomocí několika tvých mužů."

Rokin se hlasitě rozesmál. „Možná jsem barbar, příteli, ale hlupák ne. Ne, vy půjdete s námi. Nechám pár svých mužů hlídat loď."

A tak jsme se vydali podél pobřeží. Šli jsme širokou hladkou pláží; občas z písku vystupovaly kameny a daleko za ní se tyčil subtropický prales, jehož listí se jemně vlnilo v mírném, teplém vánku.

Vypadalo to jako docela mírumilovné místo.

Ale to jen vypadalo.

Za půl odpoledne se pobřeží zúžilo a my kráčeli mnohem blíže pralesu než předtím. Obloha se zatáhla a vzduch ochladil. Hool Hadži a já jsme neměli pláště a nepatrně jsme se třásli v nehybném chladném vzduchu.

Když přišli, přišli bleskem.

Ve vyjící smečce vyrazili od stromů a běželi pláží k nám. Groteskní parodie lidských bytostí, které mávaly kyji a hrubě kovanými meči, pokryté srstí a zcela nahé.

Nemohl jsem uvěřit očím, zatímco jsem bez rozmýšlení tasil meč a připravoval se k obraně.

Ačkoli šli vzpřímeně, měli pololidské tváře psů – stavěči, těm jsou asi nejpodobnější, přemýšlel jsem.

Co víc, zvuky, které vydávali, byly nerozeznatelné od psího štěkotu.

Jejich vzhled byl tak bizarní a útok tak náhlý, že jsem byl téměř nepřipravený, když na mne kyjem zaútočil první pso-muž.

Vykryl jsem úder čepelí, vyhnul se prstům toho tvora a čistě ho zabil bodnutím do srdce.

Jiný zaujal jeho místo a bylo jich víc. Viděl jsem, že nás smečka zcela obklopila. Nepočítaje Hool Hadžiho, Rokina a mě, byli v naší skupině jen dva další barbaři a pso-lidí zaútočilo snad kolem padesátky.

Opsal jsem mečem oblouk; ostří se hluboko zanořilo do hrdel dvou pso-mužů. Oba padli.

Psí tváře slintaly a ve velkých očích jim plála šílená zášť, kterou jsem dříve viděl pouze v očích vzteklých psů. Měl jsem dojem, že když se mne dotknou, nakazí mne vzteklinou.

Tři další se skáceli pod mým ostřím – připomněla se mi výuka starého šermířského umění pana Clarcheta, mého francouzského mistra šermu z dětství.

Opět jsem byl klidný.

Zase jsem se stal pouhým bojovým strojem, který se plně soustředí na obranu před tímto šíleným útokem.

Odráželi jsme je déle, než jsem čekal, dokud nás nesevřeli tak těsně, že jsem nemohl zvednout meč.

Boj se pak stal záležitostí pěstí a nohou a nakonec jsem padl pod náporem tuctu pso-mužů, kteří se na mne vrhli.

Cítil jsem, jak mi sevřeli paže, ale dosud jsem se snažil s nimi bojovat. Ale nakonec mne svázali.

Znova jsem byl vězeň.

Přežiji, abych mohl zachránit Cend-Amrid?

Teď jsem o tom začal pochybovat. Pronásledovala mne smůla, tím jsem si byl jistý, a cítil jsem, že na tomto záhadném Západním kontinentu bych mohl potkat svoji smrt.

Pso-lidé nás nesli do pralesa a konverzovali mezi sebou ostře, štěkavě; obecným marťanským jazykem. Zjistil jsem, že jim sotva rozumím.

Občas jsem letmo zahlédl Hool Hadžiho, kterého neslo několik pso-lidí a také jsem viděl záblesky Rokinovy zlaté zbroje, takže jsem se domníval, že žije. Ale ostatní barbary jsem už nikdy neviděl a podle toho jsem usoudil, že byli zabiti.

Nakonec se les rozevřel do mýtiny a na ní se objevila vesnice. Tvořily ji pouhé hrubé přístřešky, ale ty byly postaveny mezi ruinami daleko starších kamenných budov, které vypadaly, že nemají naprosto žádný vztah ani k Sheevům, ani k Yakšům. Budovy musely být kdysi masivní a odolné, ale byly vztyčeny primitivnější rasou než byla rasa starověká, která se zničila v Největší válce.

Zavlekli nás do jednoho z přístřešků a hodili na páchnoucí podlahu – napůl kamennou, napůl z udusané hlíny – byl jsem zvědavý, jaká asi byla rasa, která opustila osadu, než ji objevili pso-lidé.

Než jsem o tom mohl cokoli říct Hool Hadžimu nebo Rokinovi, vstoupil do přístřešku pso-člověk větší než ostatní a pohlédl na nás velkýma psíma očima.

„Kdo jste?“ řekl s podivným přízvukem.

„Cestovatelé,“ odpověděl jsem. „Neškodili jsme vám. Proč jste nás napadli?“

„Pro První Pány,“ odpověděl.

„Kdo jsou ti První Páni?“ zeptal se Hool Hadži, který ležel vedle mne.

„První Páni jsou ti, kdož se krmí z Křišťálové propasti.“

„Neznáme je,“ řekl jsem. „Proč vám řekli, abyste nás napadli?“

„Neřekli nám to.“

„Dávají vám rozkazy?“ ptal se Rokin. „Jestli ano, řekněte jim, že vězní Rokina Zlatého a jeho muži je ztrestají, kdyby Rokin zemřel.“

Něco jako úsměv se mihlo na masivních ústech pso-člověka.

„První Páni trestají – oni nemohou být trestáni.“

„Můžeme s nimi mluvit?“ zeptal jsem se.

„Nemluví.“

„Můžeme je vidět?“ zeptal se Hool Hadži.

„Uvidíte je – a oni uvidí vás.“

„No, přinejmenším se můžeme pokusit tyhle První Pány přemlouvat,“ řekl jsem Hool Hadžimu. Obrátil jsem pozornost zpět na pso-člověka, který, jak se zdálo, byl vůdcem smečky.

„Jsou První Páni jako vy? Nebo jsou jako my?“

Vůdce smečky pokrčil rameny. „Jako nikdo. Jako tenhle.“ Ukázal na Hool Hadžiho.

„Oni jsou mé rasy?“ řekl Hool Hadži a trochu ožil. „Pak jistě poznají, že jsme jim nechtěli uškodit.“

„Jenom tobě podobní,“ řekl pso-člověk. „Ne stejní jako ty. Uvidíte je v Křišťálové propasti.“

„Co to je ta Křišťálová propast?“ zavrčel Rokin. „Proč je nemůžeme vidět teď?“

Znovu se zdálo, že se pso-člověk usmál. „Zatím nepřijdou,“ odvětil.

„Kdy přijdou?“

„Zítra – až bude slunce nejvýš.“

S tím pso-člověk opustil přístřešek.

Nějak jsme dokázali usnout; doufali jsme, že tajemní První páni budou sdílnější a přístupnější k diskusi než pso-lidé, kteří jim sloužili způsobem, který jsme nechápali.

Druhého dne před polednem vstoupilo do přístřešku několik pso-lidí, popadli nás a vyvlekli na denní světlo.

Vůdce smečky čekal. Stál na kusu zříceného zdiva, meč v jedné a zvláštní hůl v druhé ruce. Na konci hole zářil drahokam neuvěřitelné velikosti, podobný rubínu. Nechápal jsem jeho význam, jedině snad, že to byl nějaký odznak vůdcovství.

Odnesli nás z mýtiny opět do pralesa, ale netrvalo dlouho a

vstoupili jsme na další a mnohem větší mýtinu; stromy na protější straně byly značně vzdálené. Vlnila se zde bujná tráva, sahala nad pás a otírala se mi o tvář, jak mne nesli.

Tráva brzy zřídla a odhalila plochu udusané hlíny, uprostřed níž byla značně velká plocha jakési třpytivé látky; rozbolely mne z ní oči.

Jiskřilo a blýskalo se to ve sluneční záři jako obrovitý diamant.

Jen co jsme přišli blíž, uvědomil jsem si, že to musí být Křišťálová propast.

Byla to propast. Její stěny tvořily fazety čistého křišťálu, který odrážel světlo do tolika úhlů, že bylo téměř nemožné odhadnout, co to vůbec je.

Ale kde jsou ti První Páni, kteří se podobají Hool Hadžimu? Neviděl jsem nikoho než mé druhy a pso-lidi, kteří nás sem přinesli.

Donesli nás ke kraji oslepivě zářivé propasti a přeřízli nám pouta. Zírali jsme v údivu, co se děje a nikdo z nás nebyl připraven na to, že do nás zezadu někdo strčí. Naštěstí boky propasti nebyly nijak strmé. Klouzali jsme po nich, sotva schopni zastavit sestup, a přistáli na hromadě na dně Křišťálové propasti.

Když jsme si navzájem pomohli vstát, zahlédli jsme, jak pso-lidé ustupují od kraje propasti.

Nebyli jsme schopni odhadnout, proč nás sem hodili, ale všichni jsme byli neklidní a měli jsme podezření, že v Křišťálové propasti nejsme jenom na neurčito uvězněni.

Asi za hodinu, během které jsme se snažili udržet oči zavřené, jsme se vzdali pokusů vyškrábat se po stěnách propasti a začali přemýšlet o jiné možnosti úniku.

Vypadalo to, že žádná není.

Pak jsme shora zaslechli zvuk a rozeznali tvář, která na nás zírala.

Nejdříve jsme se domnívali, že to musí být jeden z Prvních pánů, ale ta tvář se k jejich popisu nehodila.

Pak jsme si uvědomili, že je to dívčí tvář.

Ale dívčí je možná nepřesné slovo pro tuto tvář, třebaže inteligentní a příjemnou na pohled. Byla to zmutovaná tvář kočky. Jen oči a špičaté uši byly důkazem neopičího původu, ale bylo stejně překvapivé hledět na kočko-dívku jako předtím na pso-lidi.

„Jste nepřátelé Psů z Hahgu?“ přišel tichý dotaz kočko-dívky.

„Vypadá to, že o nás tak uvažují,“ odpověděl jsem. „Jsi také je-

jich nepřítel?“

„Všechen můj lid – a dnes je ho nemnoho – nenávidí psí lid Hahgu,“ odpověděla prudce. „Mnoho nás bylo přineseno sem na setkání s Prvními Pány.“

„Jsou to také vaši páni?“ zeptal se Hool Hadži.

„Byli – ale zřekli jsme se jich.“

„Můžeš nás zachránit, děvče?“ ozval se Rokinův hlas, praktický a netrpělivý.

„Mohu to zkusit, ale je málo času. Tady.“ Vyklonila se přes okraj propasti a spustila po jejích bocích nějaké předměty. Poznal jsem, že jsou to tři meče, nepodobné těm, co používali pso-lidé, ale stejně podivné. Byly kratší než ty, které jsem používal já, ale skvěle vyrobené. Jeden jsem zdvihl a prohlížel si ho, další podal druhům.

Byl jemný a dokonale zakalený. Na můj vkus trochu lehký, ale rozhodně lepší než nic. Cítil jsem se o něco lépe.

Vzhlédl jsem a spatřil, že kočko-dívčina tvář náhle vypadá znepokojeně.

„Je příliš pozdě,“ řekla. „První Páni přicházejí. Přeji vám štěstí.“

A zmizela.

S meči v rukou jsme napjatě čekali a byli zvědavi, odkud se vynoří První Páni.

DEVÁTÁ KAPITOLA

První Páni

Přišli shora, jejich obrovská křídla se hlučně třepetala v nehybném vzduchu. Byli o něco menší než Hool Hadži, ale velmi zhruba se mu podobali, ačkoli kůži měli mnohem světleji modrou, podivně, nezdravě modrou, takže divně kontrastovala s jejich rudými, široce otevřenými ústy a dlouhými, bílými kly. Křídla jim splývala částečně z ramen a částečně kolem boků.

Připomínali víc zvířata než lidi.

Snad jako se zvířata stala lidmi v podobě psího lidu a kočkodívky, která nám dala meče, tito lidé se stali zvířaty. V očích měli podivný, nelidský svit, který nevyjadřoval lidské, ale zvířecí šílenství.

Vznášeli se nad námi, velká křídla bičovala vzduch a zvedala silný vítr, který nám cuchal vlasy.

„Jihadoové!“ zalapal nevěřícně po dechu Hool Hadži.

„Co jsou zač?“ zeptal jsem se a upřel zrak na tajuplná stvoření ji, nad námi.

„V Mendišaru jsou legendou – starověká rasa podobná mému lidu, které jsme se v našich zemích vyhýbali kvůli jejich temným, čarodějnickým experimentům.“

„Čáry? Myslel jsem si, že žádný Mendišaran takovým hloupostem nevěří!“ řekl jsem.

„Samozřejmě, že ne. Řekl jsem ti, Jihadoové byli jen legendou. Ale teď už si nejsem jistý ničím.“

„Ať je nazýváš jakkoli, znamenají pro nás zlo,“ zavrčel Rokin Zlatý a mžoural očima před září Křišťálové propasti.

Jeden po druhém se První Páni – nebo Jihadoové, jak je nazýval Hool Hadži – začali spouštět do propasti.

Vystrašen jsem se připravoval k obraně.

První se snesl s pronikavým jekem, rudá ústa rozšklebená, tesáky vyceněné, paťáty natažené, aby mne popadl.

Sekl jsem po pracce a vytryskla krev. Alespoň jsou Jihadoové smrtelní, napadlo mne, když se mi ve vzduchu vyhnul a zaútočil z jiného směru. Teď se přidali i ostatní a moji druzi byli obklíčeni stejně jako já.

Bodl jsem tenkým mečem do tváře prvního útočníka. S velkým zadostiučiněním jsem ho zasáhl do oka a zabil ho.

První Páni byli jasně nepřipraveni na ozbrojený odpor a proto jsme první střet přežili poměrně snadno.

Přiblížil se ke mně další a neopatrně vystavil hruď dokonalému bodnutí.

Dost úzké dno propasti nám pomáhalo, protože se na nás nedostalo větší množství Jihadooů najednou, ale teď jsme byli nuceni šplhat po mrtvolách těch, jež jsme zabili. V určitém ohledu nám to poskytovalo lepší postavení v boji.

Kolem nás panovala změť bijících křídel a odpudivých tváří s tesáky, ohnivých očí a nenechavých rukou s drápy. Srazil jsem další hlavu a odvrátil se, když mi do tváře vytryskla lepkavá, páchnoucí krev.

Pak, ještě zaneprázdněn dalším monstrem, ucítil jsem na ramenou silný, bolestivý stisk.

Pokusil jsem se otočit, abych útočníka sekl, ale než se mi to podařilo, ucítil jsem tah a na okamžik jsem ztratil rovnováhu.

Jedna z těch bestií mě unášela vzduchem.

I nyní, vysoko nad pralesem, jsem se pokoušel zabít svého věznitele, i kdyby to mělo znamenat moji zkázu, tak odporný se mi jevil.

Viděl jsem, že Hool Hadži a Rokin jsou v podobné kaši jako já, a že ta hrstka Prvních Pánů, která nás následovala, mne přiměla uvědomit si s trpkým zadostiučiněním, kolik jejich druhů jsme pobili.

Kroutil jsem se v bolestivém sevření drápů, zpola zarytých do ramen. Pokoušel jsem se únosce bodnout do paží nebo do trupu.

Napravo jsem viděl Rokina, jak se pokouší o totéž, a protože měl svoji zlatou zbroj, podařilo se mu vyprostit jedno rameno z Jihadoových drápů.

Visel za paži, kterou Jihadoo dosud svíral, a bodal ho do hrudi.

Tvor mu to neoplatil, jak jsem čekal. Jednoduše povolil sevření Rokinovy paže.

V hrůze jsem spatřil, jak barbar začal padat; v uších mi znělo jeho zaječení. Řítil se ke kamenitému povrchu, kterému prales ustoupil.

Viděl jsem, jak se zlatá zbroj otáčí ve slunečním světle a rychle padá k zemi.

Pak narazil na zem.

Zlatá zbroj se roztrhla a rudá mrtvola se několikrát přetočila, než znehybněla.

Z toho pohledu mi bylo na zvracení.

Věděl jsem, že Rokin byl barbar a nepřítel, ale byl horkokrevný a svým způsobem ušlechtilý člověk – lidská bytost v plném smyslu toho slova.

A my už nikdy neobjevíme zbytek přístrojů, které byly ukradeny Yakšům – samozřejmě za předpokladu velmi nepravděpodobného – že přežijeme naši současnou obtížnou situaci.

Zhoupl jsem se a ovinul nohy kolem jedné nohy Jihadooa. Zdálo se, že to nečekal. Ani já ne. Byla to náhlá inspirace, a nyní jsem měl alespoň nějakou naději, že se na něm udržím, kdyby se rozhodl uvolnit sevření.

Hned potom se mi podařilo změnit polohu, takže jsem ho mohl bodat mečem do boku. Okamžitě jsem ho začal obtěžovat.

Rány, které jsem mu způsoboval, nebyly vážné, ale dohnaly ho k tomu, že začal ječet a syčet.

Cítil jsem, jak sevření slábne a připravoval se na to, co muselo nutně následovat.

Bodl jsem ještě několikrát.

Vykřikl ještě hlasitěji. Jeden spár mi uvolnil rameno a já ho sekl, když se po mně ohnal. Sekl jsem do paže s drápy – a uťal ji.

To už na něj bylo moc. Přestal mne svírat úplně a já přepadl.

Pouze mé nohy, obtočené kolem jeho pracky, mi zabránily následovat Rokina.

Zmítal jsem tělem ve vzduchu a pokusil se mu zachytit na nohou, tentokrát paží.

Zatřepal nohama, ztratil rovnováhu a pomalu začal klesat, ať chtěl nebo nechtěl, ačkoli mlátil křídly, aby se udržel ve vzduchu.

Kousek po kousku a k mé nemalé radosti jsme se snášeli níž a níž, třebaže divoce zápasil, aby se osvobodil. Ale stále jsem se ho držel a bodal ho tím lehkým mečem.

Silně krvácel a stále slábl.

Pak se mu, náhle, jedinou závěrečnou křečí, podařilo vymanit z mého sevření.

S pocitem, že všechna snaha byla zbytečná, jsem začal padat.

Neletěl jsem dlouho. Kamenitý povrch byl zase naštěstí vystřídán lesem a já dopadl do větví stromů. Pružný propletenec mne zachytil jako měkká houpací síť a po chvilce jsem byl schopen sešplhat. Stanul jsem na zemi.

Bál jsem se o Hool Hadžiho.

Jak se mu vede?

Modlil jsem se, aby byl, stejně jako já, schopen zachránit se ze sevření únosce.

V lese bylo chvíli ticho, pak jsem uslyšel strašlivý rachot. Běžel jsem po zvuku a objevil mrtvolu Jihadooa, který mne nesl. Vypadalo to, že zemřel na následky zranění.

Otřásl jsem se, když jsem tak hleděl na příšerné polozvíře, a usoudil, že nejlepší bude vyšplhat znovu rychle na strom a rozhlédnout se, jestli nezachytím nějaké znamení od Hool Hadžiho.

Lezl jsem po nejbližším stromě, dokud jsem nepřehlédl listnaté vrcholky.

V dálce jsem zahlédl drobný bod, pak další – letící stvoření, ale tak daleko, že jsem ani nedokázal rozeznat, zda to jsou Jihadoové, natož jestli vůbec někoho nesou.

Srdce mi pokleslo. Slezl jsem na zem. Musím nějak objevit brloh Jihadooů, vydat se zachránit přítele a doufat, že ho nezabijí okamžitě.

Ale jak?

Byla to otázka, na kterou moje mysl nyní odmítala odpovědět.

Kladl jsem si otázku, jestli by kočko-dívka, která nám už jednou pomohla, byla schopná pomoci nám znova, kdyby se mi podařilo s ní spojit. Usoudil jsem, že vyhledat ji je to nejlepší, co mohu udělat a vyrazil tím směrem, kde jsem přibližně tušil Křišťálovou propast.

I když nenajdu kočko-dívku, mohl bych zajmout pso-člověka a získat od něj informaci, kterou tak nutně potřebuji.

DESÁTÁ KAPITOLA

Lid Purhy

Určitě jsem šel mnoho shati – základních marťanských jednotek času – přešel kamenitou pláň, na kterou se Rokin zřítil zemřít, a vstoupil do dalšího úseku pralesa, než jsem zaslechl nějaké známky života.

Praskot v podrostu.

Křovím se prodíralo nějaké velké zvíře.

Rozhodl jsem se pro opatrnost, vytasil meč a ustoupil do stínu kmene.

Náhle se z pralesa vynořilo něco podivuhodného – opět to bylo skoro neuvěřitelné, ačkoli tentokrát proto, že tvor byl obdařen typickou podobou pozemského zvířete.

Zvíře, proti kterému jsem stál a jehož lesklé se oči se na mne upíraly navzdory mé snaze vyhledat úkryt – bylo takřka totožné s pozemským hrabošem.

Ale tenhle hraboš byl obrovský. Byl strašně obrovský.

Byl velký jako zpola vzrostlý slon.

A vypadal hladově – a nepochybně byl všežravý.

Stál nahrbený, díval se na mne, krčil čumák, oči se mu třpytily a snad se připravoval ke skoku.

Byl jsem tak znavený tím, co jsem zakusil od Cend-Amridu a pochodem na tak velkou vzdálenost, že jsem si dával jen slabou šan-

ci, že bych měl sílu se ubránit gigantickému hraboši.

Náhle, s podivně pronikavým zařváním, se na mne zvíře vyřítilo. Zmizel jsem mu za strom – zdálo se, že ho to na okamžik zmátlo.

Zjevně nebyl nijak inteligentní, proto se mi trochu ulevilo. Ovšem cítil jsem se tak vyčerpaný, že mi bylo jasné, že můj důvtip zdaleka nevyváží jeho sílu a hmotnost.

Na chvilku se zastavil. Pak se začal plížit kolem stromu.

Také jsem se přesunul; stále jsem mezi sebou a obrovitým zvířetem udržoval kmen stromu. Hraboš si nepochybně vzal do hlavy, že si ze mne udělá večeři.

Najednou přiskočil ke stromu a vrhl se na něj svým obrovským tělem. Strom zasténal, zakymácel se a já od něj odletěl. Chvíli jsem bezmocně ležel na zemi.

Zkoušel jsem se vyškrábat na nohy, když vtom se ke mně hraboš přiblížil a doširoka otevřel relativně malou tlamu, připraven se do mne zakousnout a roztrhat mě na kousky.

Sekl jsem ho do čenichu mečem. Znaveně jsem se potácel, zrak se mi zaostřoval a rozostřoval, jak jsem usiloval sebrat tu trochu sil, která ve mně zbývala.

Zuby mne minuly o vlas. Nemohl jsem utéct, protože mohutné zvíře bylo rychlejší než já a věděl jsem, že bych moc dlouho utíkat nevydržel.

Cítil jsem, že se blíží smrt.

Snad toto vědomí mi pomohlo vyburcovat poslední rezervu sil a já ho znovu ťal do tlamy. Vytryskla krev. Zvíře vypadalo zmateně, ale neustoupilo. Jednoduše pevně stálo a rozhodovalo se, jak nejlépe na mne zaútočit.

Znovu jsem se zapotácel, naprosto vyčerpán, a zápasil poslední silou vůle, co zbývala, abych se udržel na nohou a zemřel v boji.

Pak se shora a zpoza zvířete snesl déšť štíhlých šípů. Zabodly se do gigantického těla. Hraboš zařval a začal se zmítat ve smrtelných křečích. Když se otočil čumákem k novým útočníkům, další šípy se mu zabodly do očí.

Opravdu jsem si myslel, že sním, že moje smůla se nemohla tak rychle změnit.

Hraboš ječel a bil prackami kolem sebe. Když se otočil a začala smrtelná agónie, srazil mne prudkým švihnutím ocasu.

Složil jsem se na okamžik do pružné trávy. S široce rozevřenýma očima jsem děkoval prozřetelnosti za záchranu a modlil se, abych

neupadl do rukou dalšího barbarského kmene.

Jako z dálky jsem slyšel tichý hovor jemných hlasů a měl vidinu půvabných postav, poskakujících kolem mrtvého hraboše. Vzbuzovaly dojem, že se jedná o kočky, a než jsem konečně ztratil poslední zbytek vědomí, uvědomil jsem si paradoxní věc – malé kočky útočí na obrovskou myš!

Pak se dostavila vítaná temnota. Snad jsem omdlel, snad ne – snad jsem jen usnul.

Vzbudil jsem se dotykem teplé, jemné ruky. Otevřel jsem oči a hleděl do tváře kočko-dívky, která byla vlastně původně odpovědná za moji spásu.

„Co se stalo?“ zeptal jsem se poněkud zastřeně.

„Lovili jsme rheti a kořist jsme našli,“ odpověděla tiše. „Naše kořist lovila tebe – a my byli schopni rheti zabít a zároveň tě zachránit. Kde jsou tví přátelé?“

Potřásl jsem hlavou. „Jeden byl zabit Prvními Pány,“ odpověděl jsem. „Domnívám se, že druhého odnesli. Nevím, jak se mu vede.“

„Bojoval jsi s Prvními Pány a žiješ!“ Oči jí zářily obdivem – a ještě něčím jiným. „Toto je velký den. Protože když jsem vám přinesla meče, všichni jsme doufali, že se vám podaří zemřít v boji. Mezi naším lidem budeš hrdina.“

„Nepřeji si být hrdinou,“ pravil jsem jí. „Jen chci být živý – a mít naději, že s trochou štěstí najdu zmizelého přítele.“

„Kterého tvého přítele odnesli?“ zeptala se.

„Modrého Obra – Hool Hadžiho, mého nejbližšího přítele.“

„Má jen malou naději.“

„Ale nějakou má?“

„Zatím – První Páni měli minulou noc hody.“

„Minulou noc!“ posadil jsem se. „Jak dlouho jsem spal?“

„Skoro dva dny,“ odpověděla prostě. „Byl jsi strašně vyčerpaný, když jsme tě sem přinesli.“

„Dva dny! Tak dlouho!“

„Není to tak dlouho, když se vezme v úvahu, co jsi vykonal.“

„Ale příliš dlouho, abych ztratil naději zachránit Hool Hadžiho.“

„Nikdy bys nedosáhl příbytku Prvních Pánů včas, ať bys dělal cokoli,“ konejšila mne. „Vzdej příteli čest jako statečnému hrdinovi. Zapamatuj si, jak zemřel a co to znamená pro ty, kdo trpí tyranií Prvních Pánů po celá staletí.“

„Vím, že si nemohu dávat vinu za Hool Hadžiho smrt,“ s bídou

jsem ovládal smutek nad ztrátou velkého přítele, „ale to mi nezabrání truchlit nad ním.“

„Truchli po něm, je-li to tvá vůle, ale také ho cti. Zabil mnoho Prvních Pánů. Taková bitva nebyla dosud nikdy v Křišťálové propasti vybojována. Ještě teď se mrtvoly Prvních Pánů hromadí na dně. Přinejmenším polovina jich leží mrtva. Vyprávěj mi o boji.“

Co nejstručněji jsem jí pověděl, co se stalo.

Oči se jí rozzářily ještě jasněji a spráskla ruce.

Zalapala po dechu. „Jaký velký příběh pro naše básníky! Ach, jaké je tvé jméno, hrdino – a jména tvých přátel?“

„Moji přátelé se jmenovali brádhí Hool Hadži z Mendišaru za oceánem, a“ – odmlčel jsem se, protože Rokin nebyl můj opravdový přítel, ale statečný druh ve zbrani – „brádhí Rokin Zlatý z Bagaradu.“

„Brádhíové!“ vykřikla. „A ty? Kdo jsi ty – brádhí brádhíjů? Nemůžeš být nikdo menší.“

Usmál jsem se jejímu nadšení.

„Ne. Jmenuji se Michael Kane a stal jsem se brádhínakem sňatkem do Královského domu Varnalu, který leží daleko na jihu, za oceánem.“

„Z Jihu – přes moře. Slyšela jsem příběhy o těchto mytických krajích, zemích bohů. Tady teď nejsou bohové. Opustili nás. Vrátili jste se, abyste nás zachránili před Prvními Pány?“

„Nejsem bůh,“ řekl jsem jí, „a my z Jihu nevěříme v bohy. My věříme v Člověka.“

„Ale není Člověk druhem boha?“ zeptala se nevinně.

Opět jsem se usmál. „Občas si to myslí. Ale lidé mé země nejsou nadpřirozená stvoření. Jsou jako vy z masa, krve a mozku. Nejste odlišní, třebaže nepocházíte ze stejných předků jako my.“

„Takhle nám to První Páni neříkali.“

„První Páni umí mluvit?“ byl jsem udiven. „Považoval jsem je za nemyslící zvířata.“

„Teď už k nám nepromlouvají. Ale zanechali své spisy a ty jsme přečetli a pochopili. Lid Hahgu je dosud uctívá, ale my ne.“

„Proč uctívají První Pány? Myslel bych, že s takovými tvory budou bojovat!“

„První Páni nás stvořili,“ pravila prostě.

„Stvořili vás – ale jak?“

„Nevíme jak – nemáme nic kromě pár střípků z příběhů, které vyprávějí o Prvních Pánech, že kdysi sloužili ještě starším pánům,

rase velikých čarodějů, kteří nyní z Vashu zmizeli.“

Tušil jsem, že mluví o Sheevech nebo Yakšech, kteří kdysi vládli celému Marsu – nebo Vashu, jak jej nazývají. Snad okřídlení modří lidé, kteří v dávných dobách utekli z Mendišaru, nalezli nějaký zbytek starší rasy a pochytili něco z jejich vědy.

„Co říkají vaše legendy o Prvních Pánech?“ zeptal jsem se.

„Praví, že naše předky stvořili První Páni. Vnesli slova do jejich mozků a přetvořili jejich těla, takže mohli myslet a chodit jako lidé. Po určitou dobu náš národ – lid Purhy – a druhý národ – lid Hahgu – prodléval společně ve Městě Prvních Pánů, sloužil jim a byl obětováván pro jejich magické účely.“

To mi znělo vysloveně jako děsivá forma vivisekce. Převedl jsem si kočko-dívčin příběh do reálnější formy. První Páni se vědě naučili od mnohem starší rasy. Použili ji, snad nějakou rafinovanou formou chirurgie, k vytvoření lidem podobných stvoření z koček a psů. Pak oba své výtvory používali jako otroky a objekty experimentů.

„A co se dělo pak?“ zeptal jsem se. „Jak se tyto tři národy rozdělily?“

Zamračila se.

„Je to sotva pochopitelné. Ale mysl Prvních Pánů se obracela víc a víc na ně samé. Cáry, které objevili při našich obětech, aplikovali na vlastní mozky a těla. Stali se … zvířaty. Přemohlo je šílenství. Opustili město a odletěli do jeskyní v horách daleko odtud. Ale každých pět set shati se vracejí nakrmit do Křišťálové propasti – výtvoru buď jejich nebo těch starších, kterým sloužili.“

„Co obvykle jedí?“

„Nás,“ odpověděla ponuře.

Byl jsem zhnusen. Částečně jsem mohl pochopit psychologii, která dovolovala pso-lidem Hahgu obětovat cizince svým podivným pánům, ale naprosto se mi hnusil způsob uvažování, který jim dovoloval vhazovat do Křišťálové propasti vlastní bratrance, kočičí lid.

„Jedí lid Purhy!“ otřásl jsem se.

„Nejen lid Purhy,“ zavrtěla hlavou. „Jen když nás lidé Hahgu zajmou. Pokud nemají žádné vězně, vyberou nejslabší ze svého středu, aby poskytli Prvním Pánům potravu.“

„Ale co je nutí páchat tak hrozné zločiny!“ vyjekl jsem.

Dívčina odpověď byla opět prostá a zdálo se mi, že dost logická.

„Strach,“ řekla.

Přikývl jsem. Divil bych se, kdyby tato hluboká emoce nebyla základní příčinou většiny zla. Nesměřovaly snad veškeré politické systémy, veškeré umění, veškeré lidské snahy k vytvoření jakéhosi cenného pocitu bezpečí, který my všichni, každý svým způsobem, hledáme – k nepřítomnosti strachu? To strach je příčinou šílenství, strach vyvolává válku. Strach skutečně často způsobuje věci, kterých se nejvíce bojíme. Je snad proto nebojácný člověk veleben, že nepředstavuje hrozbu pro ostatní? Snad, ačkoli je spousta druhů nebojácných lidí a úplná nebojácnost tvoří celého člověka, člověka, který nepotřebuje předvádět svoji nebojácnost. Vlastně pravého hrdinu – často neopěvovaného hrdinu.

„Ale vždyť ve vašich kmenech je vás víc než Prvních Pánů," namítl jsem. „Proč se nespojíte, abyste je porazili?"

„Strach z Prvních Pánů nevyplývá z jejich množství," odvětila. „Ani z jejich psychické zvláštnosti, ačkoli s tou může mít něco společného. Ten strach pramení z něčeho hlubšího. Nedokážu to vysvětlit."

Myslel jsem si, že snad vím, co tím míní. Můžeme to nazvat jednoduchým pozemským názvem. Můžeme to pojmenovat strach z neznáma. Občas je to strach muže z ženy; cítí, že jí nerozumí; někdy je to strach člověka z cizinců – z lidí jiné rasy nebo dokonce jen z jiné části vlastní země. Jindy je to strach ze strojů, s nimiž pracuje.

Není důležité, zda je nedostatek pochopení na osobní úrovni nebo na úrovni obecnější, vždy vytváří podezření a strach. Tohle byl ten jejich strach, domníval jsem se, ne strach jejich předků, který činil pso-lidi Hahgu něčím nižším než lidé.

Zmínil jsem se o svých úvahách kočko-dívce a ta inteligentně přikývla. „Myslím, že máš pravdu," podotkla. „Snad proto my přežíváme a vyvíjíme se a pso-lidé stále více a více degenerují a začínají vypadat jako jejich předci."

Byl jsem překvapen jejím bystrým postřehem. Ačkoli jsem se zdráhal vydávat takové soudy o zvířatech, zdálo se mi, že kmenová zbabělost psů a kmenová odvaha koček se odráží v druzích, které se z nich vyvinuly. Přestal jsem tolik obviňovat pso-lidi za jejich surovost, třebaže to nezměnilo mé hluboké zhnusení z toho, čím se stali. Neboť, myslel jsem si, právě tak jako mohou být odvážní psi – na Zemi o nich byla spousta příběhů – tak mohou jednou tito lidé najít odvahu.

Jsem optimista a ihned mne napadlo, že stejně jako bych mohl

nakonec nalézt prostředky k léčbě morem nakaženého Cend-Amridu, mohl bych také pomoci pso-lidem. Musel bych zničit příčinu jejich strachu – a to byli nepochybně První Páni. Byli zlem. Zlo je jen jiné slovo pro strach. Podívej se do Bible, pokud si přeješ poznat, jak strach z žen nutil staré proroky nazývat je zlem – a zlo plodí zlo. Znič prvotní pramen a zbytku soudných svitne naděje.

Opět jsem se o svých myšlenkách zmínil kočko-dívce. Zamračila se a přikývla. „Je ovšem těžké mít pochopení pro lidi Hahgu," prohodila. „Protože to, co nám prováděli v minulosti, bylo hrozné. Ale pokusím se tě pochopit, Michaeli Kane."

Vstala z místa vedle mne, kde seděla se zkříženýma nohama.

„Jmenuji se Fasa," řekla. „Pojď se podívat, kde žijeme."

Vyvedla mne z místnosti, v níž jsem v polotmě ležel a nebyl schopen jasně vnímat, ven do miniaturního města postaveného mezi stromy. Ve městě kočičího lidu nebyl poražen ani jeden strom. Splývalo s pralesem, a tak poskytovalo mnohem lepší ochranu než běžné mýtiny a ploty, používané většinou kmenů žijících v džungli.

Obydlí byla pouze jedno nebo dvoupodlažní, vytvořená z hlíny, ale z hlíny modelované do krásy. Titěrné věžičky a minarety, malovaná výzdoba ve světlých, půvabných barvách ladila s tvary a barvami výtvorů přírody.

Ten pohled mne potěšil a část chmur z mé mysli zmizela. Fasa na mne pohlédla. Velmi ji potěšilo, když viděla, jak okouzlen jsem krásou jejich osady.

„Líbí se ti?"

„Nesmírně," řekl jsem nadšeně. Svým způsobem mi připomněly Varnal Zeleného oparu víc než cokoli jiného, co jsem na Marsu viděl. Měla tutéž atmosféru klidu – vitálního klidu, chcete-li – který na mne působil dojmem, že jsem doma a v pohodě Varnalu.

„Jste umělci," pochválil jsem a dotkl se meče, který jsem měl dosud u sebe. „Věděl jsem to hned, jak jsi nám přinesla tyto čepele."

„Snažíme se," usmála se. „Občas si myslím, že krásné okolí pomáhá duši."

Opět jsem byl překvapen prostou moudrostí – zdravým rozumem, jestli tomu dáváte přednost – této krásné dívky. Ale co jiného je nejhlubší moudrost než právě zdravý rozum? Přestože žili v izolaci, obklopeni dvojími nepřáteli, zdáli se mi tihle kočko-lidé nějak hodnotnější než většina národů; nejen na Marsu, ale i na Zemi.

„Pojďme," vzala mne za ruku. „Musíš se setkat s mým prastrý-

cem Slurrou. Myslím, že si tě zamiluje, Michaeli Kane. Už tě obdivuje – ale obdiv ne vždy provází láska, co říkáš?“

„Souhlasím,“ řekl jsem a myslel to vážně. Dovolil jsem jí, aby mne odvedla k jedné z těch kouzelných budov.

Při vstupu jsem musel sehnout hlavu. Uvnitř jsem rozeznal starého kočko-muže, jak uvolněně sedí a odpočívá v umělecky vyřezávaném křesle. Nevstal, když jsem vstoupil, ale jeho vzhled a držení hlavy se mi zdály mnohem uctivější než jakékoli prázdné zdvořilostní gesto, kterým bych byl uvítán na Zemi.

„Nebyli jsme si vědomi užitku, který přineseme lidu Purhy, když jsme poslali Fasu, aby vám dala meče,“ řekl.

„Užitku?“ zeptal jsem se.

„Nesmírného užitku.“ Pokynul mi, abych si sedl do křesla vedle něj. „Vidět porážku Prvních Pánů – a oni byli poraženi v hlubším smyslu, než můžeš chápat – důkaz, že mohou být zabiti, je věc, kterou můj lid potřeboval nejvíce.“

„Snad,“ souhlasně jsem přikývl, abych ukázal, že vím, co tím míní, „to také pomůže Hahgům.“

Než odpověděl, chvíli uvažoval. „Ano, mohlo by, pokud už příliš nesešli z cesty. Mohlo by to způsobit, že budou o moci Prvních Pánů pochybovat, stejně jako jsme před mnoha lety začali pochybovat my. Bylo to dobře před dobou prapraděda, v době Mispashe Zakladatele.“

„Mudrc vašeho národa?“ zeptal jsem se.

„Zakladatel našeho národa,“ odpověděl starý kočko-muž. „Naučil nás největší pravdu – byl nejmoudřejším z proroků.“

„Co to bylo?“

„Nikdy nevyhledávejte proroky,“ zasmál se Slurra. „Jednoho bylo dost – a on byl moudrý prorok.“

Přemítal jsem, jak je to pravdivé a jak dokonale lze Slurrova slova aplikovat na pozemskou situaci. Vždyť tam raději celé národy hledaly nové proroky než aby studovaly učení těch, jejichž univerzální poselství vždy bylo poznej sebe. Tak národy neznaly samy sebe a snad se toho poznání i bály a raději následovaly falešné proroky – Adolf Hitler byl příklad, který mne ihned napadl – aby léčili jejich nemoci. A všichni takoví proroci zavedli ty, kdož jim naslouchali, do horší situace, než ve které byli předtím.

Delší dobu jsem se starým kočko-mužem rozprávěl a shledal rozhovor užitečným.

Potom prohlásil: „Tohle všechno je krásné. Musíme udělat něco, abychom ti pomohli.“

„Díky.“

„Co můžeme udělat?“

Vzpomněl jsem si na přístroje v lodi na pláži. Rozhodl jsem se, že budou mým prvním úkolem. Jestliže mi kočko-lidé mohou pomoci, věci se usnadní. Řekl jsem starému Slurrovi, co způsobilo, že jsem se ocitl mezi nimi.

Vážně naslouchal a když jsem skončil, řekl: „Máš ušlechtilé poslání, Michaeli Kane. Jsme hrdí, že ti je můžeme pomoci uskutečnit. Jakmile budeš připraven, část mých lidí půjde s tebou k té lodi a přístroje přineseme sem.“

„Určitě chceš tyto zhoubné přístroje přinést k vám?“ zeptal jsem se.

„Domnívám se, že přístroje jsou nebezpečné jen tehdy, když jsou v rukou nebezpečných lidí. Lidí se musíme bát, ne jejich nástrojů,“ pravil Slurra. Už jsem mu vysvětlil moc a význam starověkých přístrojů.

A tak to bylo dojednáno. Brzy vyrazí pod mým vedením expedice k pobřeží.

Neměl jsem v úmyslu zavléct kočko-lidi do bitvy s barbary – ani, samozřejmě, uškodit barbarům, které do nebezpečí zavlekl Rokin. Doufal jsem, že ukázka síly a pár rozumných slov ke zprávě, že Rokin je mrtev, je přesvědčí a dodá jim odvahu ke spolupráci s námi.

Bohužel se věci přesně takto udát neměly, ale to jsem v tu dobu nevěděl.

JEDENÁCTÁ KAPITOLA

„Přístroje zmizely!“

Nějaký čas nám trvalo, než jsme dorazili k pobřeží a o něco víc, než jsme se vrátili po mých stopách tam, kde jsem opustil loď.

Jak jsme se k lodi blížili, zaznamenal jsem, že něco není v pořádku. Po palubě se nepohybovala žádná stráž, všude bylo ticho jako v hrobě.

Rozběhl jsem se a kočko-lidé mne následovali. Bylo jich kolem dvaceti, dobře vyzbrojených luky a meči. Jen stěží si uvědomovali, jak velkou útěchu pro mne na tomto Západním kontinentu znamenají.

Přišli jsme k lodi a poznali, že se tu odehrál urputný boj.

Na břehu leželi dva mrtví barbaři, surově utlučení k smrti.

Zapha, velící kapitán kočko-mužů, studoval zem. Pak ke mně zamyšleně vzhlédl jeho inteligentní kočičí obličej.

„Další oběti pro První Pány, jestli se nepletu, Michaeli Kane,“ řekl. „Byli zde muži Hahgu – a získali zajatce.“

„Musíme je zachránit,“ vykřikl jsem trpce.

Zavrtěl hlavou.

„Muži Hahgu museli objevit tvé stopy. Sledovali je. To se stalo před dvěma dny. První Páni se zatím do Křišťálové propasti nevrátí. Ty jsi byl ušetřen zábavy mužů Hahgu, protože ses objevil současně s poslední návštěvou Prvních Pánů.“

„Co je to za zábavu?“

„Příšerná zábava – hrozné mučení. Nemyslím, že nalezneš své přátelé duševně zdravé – třebaže budou žít, dokud nenastane čas další návštěvy Prvních Pánů.“

Cítil jsem zděšení a pak sklíčenost. „Přesto bychom měli udělat to, co udělat můžeme,“ prohlásil jsem pevně.

Vyšplhal jsem se po boku lodi a kráčel přes nakloněnou palubu k nákladovému prostoru, kde, jak jsem věděl, byly přístroje uskladněny.

Pohlédl jsem dovnitř.

Neviděl jsem nic než poloslanou vodu.

„Přístroje zmizely!“ vykřikl jsem a běžel k přeraženému zábradlí.

„Přístroje zmizely!“ zavolal jsem na kočko-lidi.

Zapha na mne pohlédl s překvapením v očích. „Vzali je oni? Není jim podobné, že by dělali něco jiného než chytali oběti pro První Pány.“

„Přesto jsou pryč.“

„Potom musíme spěchat do vesnice Hahgů a podívat se, jestli je můžeme získat zpět,“ řekl odvážně Zapha.

Otočili jsme se a vraceli se cestou, kterou jsme přišli.

„Než se toho odvážíme, musíme získat posily,“ usoudil jsem.

„Snad,“ zamyslel Zapha. „Ale tenhle počet byl v minulosti dostatečný.“

„Vy jste už někdy na Hahgy útočili?“

„Když to bylo nezbytné – obvykle jsme zachraňovali naše lidi.“

„Nechtěl jsem vás do tohoto boje zatáhnout.“

„Netrap se tím. Tenhle boj je náš i tvůj – jsme spojenci, protože důvody máme společné,“ řekl pevně Zapha.

Respektoval jsem jeho slova a rozuměl jeho pocitům.

Tak jsme spěšně vyrazili k ležení Hahgů.

Jak jsme se blížili k ležení, Zapha a jeho druzi se začali pohybovat opatrněji a Zapha mi pokynul, abych ho následoval.

Neuměl jsem chodit s takovým půvabem jako kočko-lidé, kteří nyní postupovali pralesem naprosto tiše, ale dělal jsem, co jsem mohl.

Brzy jsme leželi v podrostu a pozorovali špinavou hahgskou vesnici, která, jak jsem se dozvěděl, stála na ruinách, které zbyly po Prvních Pánech, když odešli do hor.

Odněkud jsme slyšeli hrůzné výkřiky a já věděl, co znamenají.

Tentokrát mne Zapha popadl za ruku, když jsem se impulzivně chystal vyskočit.

„Ještě ne," zaprosil sotva slyšitelně.

Vzpomněl jsem si, že podobné varování jsem často dával Hool Hadžimu a uvědomil si, že Zapha má pravdu. Budeme jednat – ale ve vhodnou chvíli.

Prohlížel jsem si tábor a náhle jsem spatřil přístroje. Byly obklopeny skupinou brblajících pso-lidí, kteří do nich strkali; vypadalo to jako mystifikace.

Jaký impuls je vedl, že si dali tu práci a odvlekli ty přístroje sem?

Atavistická vzpomínka?

Nějaká asociace s Prvními Pány, kterým se pokoušeli zavděčit i za cenu ubohosti a nelidskosti?

Možná to byla poloviční odpověď.

Nevěděl jsem.

Zůstával fakt, že zde byly a my je nějak musíme získat. Také musíme zachránit to, co zbývá z mučených barbarů.

Náhle se ve vzduchu nad námi strhl povyk. Ke svému nemalému překvapení jsem viděl První Pány, jak se snáší do vesnice.

Zapha byl překvapen stejně jako já.

„Proč tu jsou?" zašeptal jsem. „Určitě si chodí do Křišťálové propasti pro potravu každých pět set shati?"

„Neumím si to vysvětlit," odpověděl Zapha. „Myslím, Michaeli Kane, že jsme svědky čehosi důležitého, třebaže v tomto okamžiku nechápu, co to znamená!"

S hlučným tlukotem kožovitých křídel přistáli První Páni nedaleko od přístrojů a pso-lidé se podlézavě stáhli.

Opět jsem měl dojem, že i v Prvních Pánech zapůsobil jakýsi atavistický impuls, když se mezi přístroji naparovali jako hloupí dravci.

Náhle jeden z nich natáhl pařát a dotkl se části přístroje, která mi připadala jako pouhá ozdoba. Okolní vzduch okamžitě naplnil zvláštní bzukot a přístroj se začal chvět.

Pso-lidé se ukryli. Pak První Pán, který původně stiskl aktivační tlačítko, ho stiskl znovu. Bzučení ustalo.

Jako by tím byli vyrušeni, První Páni opět vzlétli do vzduchu a zmizeli stejně rychle a tajemně, jako se objevili.

Pozorovali jsme, jak se pso-lidé pomalu vracejí, aby čenichali v přístrojích.

Vůdce smečky vyštěkl jakýsi rozkaz. Pso-lidé zvedli šlahouny, které použili k dovlečení přístrojů do vesnice, a poslušně začali přístroje přemisťovat.

„Kam je vlečou?“ zašeptal jsem Zaphovi.

„Zaslechl jsem jen pár slov, co vůdce řekl,“ odpověděl Zapha. „Myslím, že jdou do Křišťálové propasti.“

„Berou tam přístroje? Zajímalo by mne proč.“

„Na tom v tuto chvíli nezáleží, Michaeli Kane. Důležité je, že nechali vesnici takřka nestřeženou. Dává nám to šanci nejdřív zachránit tvé přátele.“

Neohradil jsem se proti tomu, že nazýval barbary mými přáteli. Nebyli moji opravdoví přátelé, ale cítil jsem, že jim něco dlužím, protože jako lidské bytosti projevovali svým vězňům alespoň určitý, třebaže neurvalý respekt.

Vešli jsme směle do vesnice, když pso-lidé s přístroji zmizeli. Ti, kdo zbyli, pochopili, že jsme v přesile, a vklouzli za ženami a dětmi do temných přístřešků.

Ubohá stvoření!

Zbabělost byla jejich způsobem života.

Kočko-lidé se jimi neobtěžovali, ale šli přímo k přístřešku, z něhož předtím vycházelo sténání. Teď už bylo ticho a já usuzoval, že barbaři omdleli.

Mýlil jsem se.

Zabili se.

Ze stropního trámu visel provaz. Byl přes něj přehozený a na obou koncích měl smyčku.

Ve smyčkách viseli za krky barbaři.

Přiskočil jsem k nim s myšlenkou, že je odříznu, ale Zapha zavrtěl hlavou.

„Jsou mrtví,“ pravil. „Možná je to lepší.“

„Jsem v pokušení se jim pomstít hned tady a teď,“ řekl jsem stroze a otočil se k východu.

„Byls to ty, kdo nám objasnil pravou příčinu toho všeho, Michaeli Kane,“ připomněl mi Zapha.

Ovládl jsem se a opustil místo smrti.

Zapha vyšel se mnou.

„Nyní následujme Hahgy ke Křišťálové propasti,“ řekl. „Mohli

bychom se tam něco dozvědět. Třeba, že tam také odletěli První Páni.“

Souhlasil jsem a tak jsme nechali vesnici a pach strachu za sebou.

DVANÁCTÁ KAPITOLA

Tanec Prvních Pánů

Vysoká tráva skryla náš příchod ke Křišťálové propasti a my leželi a pozorovali tajuplnou podívanou, která se před námi odvíjela.

V této chvíli pso-lidé téměř dovlekli přístroje k okraji jiskřící strže.

Pozoroval jsem je; nechápal jsem zcela, co dělají, proč zdvihají přístroje přes okraj. Slyšel jsem, jak kloužou dolů, vypadalo to, jako by protestovaly skřípáním, které vznikalo třením.

Stejně, jako když spustili nás, pso-lidé ustoupili od okraje, jakmile byl dole poslední přístroj. Věděl jsem, že přístroje Yakšů jsou dost odolné, a doufal jsem, že nebyly poškozeny.

Pak jsem z dálky viděl přilétat První Pány. Spouštěli se do propasti jako supi na mrtvolu.

Na okamžik nám zmizeli z dohledu, zakryti stěnami propasti; pak začali vylétávat ven v jakémsi uspořádání, dokud nevytvořili kruh a nevznášeli se nad Křišťálovou propastí.

Nyní předváděli podivný, vzdušný tanec, tvořili vzory, kterým jsem ihned neporozuměl.

Tanec pokračoval stále frenetičtěji, avšak Páni stále drželi řád a nezáleželo na tom, jak rychle létali.

Na tom tanci bylo něco téměř patetického a nebylo poprvé, co jsem pocítil trochu pochopení pro dlouho zapomenuté podněty, které

řídily První Pány, aby se stali nemyslícími věcmi, kterými nyní byli.

Dál a dál pokračoval tanec Prvních Pánů; rychleji a rychleji vířili vzduchem nad Křišťálovou propastí. Zda to byl rituál k poctě přístrojů nebo tanec nenávisti, jsem se nikdy nedozvěděl.

Ale něco jsem přece pochopil. Nějaké jejich nelidské emoce se ve mně odrazily a já v posvátné bázni hleděl, jak provádějí svůj neměnný rituál.

Nakonec se jeden z nich střemhlav vrhl do propasti. Za sekundu další, pak další a ještě další, dokud nám opět všichni nezmizeli z očí.

Domnívám se, že museli aktivovat přístroje.

Náhle z Křišťálové propasti zazněl mohutný výbuch a do vzduchu do výšky několika set stop vyrazil sloup ohně.

Ovzduší prořízl ohlušivý, skřípavý řev. Pso-lidé neměli čas ustoupit do bezpečné vzdálenosti. Všechny pohltil výbuch energie z propasti.

Sloup ohně stoupal výš a výš. Pak po chvíli opadl.

Vzduch se uklidnil.

Nic se nehýbalo.

Zapha a ostatní kočko-lidé mlčeli. Pouze jsme si vyměnili pohledy, které prozrazovaly náš hluboký zmatek z toho, čeho jsme byli svědky.

Neměl jsem už žádnou možnost zjistit, zda některý z přístrojů byl ten, který jsem potřeboval. Mohl jsem jen doufat, že ten důležitý, který hledám – pokud ještě existuje – přežil někde jinde.

První Páni byli mrtví a vzali s sebou i většinu svých sluhů.

V kočičí vesnici jsme lidu Purhy vyprávěli, co jsme viděli.

Zavládla atmosféra zdrženlivého jásotu. Kočko-lidé dost hloubali nad tím, co jsme jim řekli – ačkoli skutečný význam bylo těžké pochopit.

V Prvních Pánech bylo zakódováno jakési přání zemřít, jakýsi starověký pud, který je hnal k sebezničení – nejdříve jako lidské bytosti a nyní jako nemyslící tvory.

Vypadalo to, že se kruh uzavřel. Cítil jsem, že by bylo nejlepší na to zapomenout.

Nyní musím nalézt Bagarad.

Tam jsou zbývající uloupené přístroje – nebo jsem v to alespoň doufal.

Tam bych mohl najít to, co hledám.

Radil jsem se s kočko-lidmi a oni mi řekli, že cítí povinnost jít se mnou do Bagaradu. Řekl jsem jim, že bych jejich společnost uvítal; částečně proto, že jsem dosud truchlil nad ztrátou Hool Hadžiho. Ale nepřál jsem si je zatáhnout do žádného boje.

„Nech rozhodnout nás, zda se zapleteme do boje či ne," prohodil s klidným úsměvem Zapha.

Nyní promluvila Fasa:

„Šla bych s tebou, Michaeli Kane, ale právě teď je pro mne nesnadné odejít. Vezmi si alespoň tohle a doufej, že ti to přinese štěstí."

Podala mi dýku tenkou jako jehla, která se mi hodila do výstroje. V určitém ohledu se podobala skrytým stahovacím nožům Mendišarů a byla zamýšlena pro stejný účel – kdyby hrozilo nebezpečí.

Vděčně jsem ji přijal a pochválil dokonalé provedení zbraně.

„Trocha odpočinku," řekl jsem, „jestli mohu, a vyrazíme hledat Bagarad."

Slurra donesl nějaké tabulky, o kterých mi předtím pověděl.

„To jsou jediné mapy, které máme," řekl. „Patrně jsou nepřesné, ale přesto ti ukáží alespoň hlavní směr v případě, že dosáhneš země barbarů."

Také ty jsem přijal s výrazem díků. Zdvihl ruku.

„Neděkuj nám – dovol, abychom poděkovali my tobě, že ti smíme oplatit vše, co jsi pro nás udělal. Jak činy, tak slovy," řekl. „Jen doufám, že se jednoho dne do Purhy vrátíš, až se svět uklidní."

„To bude první věc, kterou udělám," slíbil jsem, „jestli někdy dokončím své poslání a zůstanu naživu."

„Je-li to možné, Michaeli Kane, dokonči je – a žij." Usmál se.

Příštího rána jsme já, Zapha a skupina kočko-lidí vyrazili do Bagaradu, který ležel jižně od země kočko-lidí.

Naše pouť byla dlouhá a museli jsme mimo jiné překročit řetěz hor, kde jsme k naší lítosti ztratili jednoho společníka.

Ale na druhé straně údolí jsme se setkali s přátelským, zemědělským lidem, který nám ochotně poskytl dahary výměnou za některé výrobky kočko-lidí.

Kočko-lidé nebyli zvyklí jezdit na jakémkoli zvířeti, ale jejich bystrý rozum a smysl pro rovnováhu pomohl a brzy jsme všichni cválali jako staří kavaleristé!

Jízda byla po několik dnů docela snadná. Potom jsme dorazili do země močálů a věčně zamračené oblohy. Jen s obtížemi jsme hledali

cestu po pruzích pevné země, které křížem krážem močály protínaly.

Zdálo se, že neustále mrholí a bylo i chladněji.

Doufal jsem, že tuto oblast brzy opustíme a najdeme příjemnější krajinu.

Při jízdě jsme moc nemluvili, soustředili jsme se na vedení dahar.

Navečer třetího dne naší cesty jsme poprvé zjistili, že jsme sledováni.

Zapha to svýma bystrýma kočičíma očima zpozoroval jako první. Dojel mne a varoval.

„Zahlédl jsem je jen letmo," hlásil, „ale v močálu je značné množství lidí. Bylo by lepší připravit se na útok."

Pak jsem si jich také povšiml a začal jsem mít tísnivý pocit.

Nic se nestalo, dokud nepadla noc, pak se náhle zdvihli ze všech stran a tiše se k nám seběhli. Byli to vysocí muži souměrných postav; až na hlavy, které byly menší, než by měly být v poměru k tělům.

Nesli meče – těžké, se širokými čepelemi. Hrozivě jimi mávali. Těžko jsme se jim mohli postavit, neboť naše zbraně byly mnohem lehčí.

Vcelku jsme se ubránit mohli, ale tma nás mátla a tito lidé samozřejmě močál znali, zatímco my ne.

Bodal jsem kolem sebe a držel je v uctivé vzdálenosti, ale moje dahara se vzpínala a frkala a stěží jsem ji zvládal. Tato zvířata se hůře ovládala než jejich příbuzní na jižním Marsu. Nemohl jsem se plně soustředit na boj, neboť část pozornosti jsem musel věnovat uklidňování zvířete. Zvládal jsem to, jak jsem uměl nejlépe.

Na paži jsem pocítil bolest, jak mě zasáhla čísi čepel, ale nevěnoval jsem zranění pozornost.

V temnotě jsem matně rozeznával bojující druhy; každou chvíli některý upadl. Tak jsem se rozhodl, že bude nejlepší, když se dáme na úprk a budeme doufat, že pod nohama našich zvířat vydrží pevná zem.

Zařval jsem to na Zaphu a ten výkřikem souhlasil. Pobídli jsme dahary a bez ohledu na nebezpečí tryskem prchali od útočníků.

Jeli jsme celou noc a modlili se, aby nás bažina nepohltila. Drobnohlaví muži vypadali, že se brzy vzdají pronásledování. Konečně jsme mohli zpomalit. Protože měsíce stoupaly, rozhodli jsme se, že pojedeme raději dál, než abychom se utábořili a riskovali další noční útok.

Do rána jsme byli v bezpečí, třebaže jednou nebo dvakrát jsme o vlásek unikli zabřednutí do močálu a byli jsme velmi unavení.

Zranění mne trochu bolelo, ale ránu jsem ovázal a brzy na ni zapomněl. Byli jsme teď blízko kraje močálu a před sebou jsme viděli pevnější zemi.

Také jsme zahlédli obrysy něčeho, co vypadalo jako řada budov, ale bylo těžké rozhodnout, zda tvoří město či nikoli.

Zapha navrhl, že bychom se měli k tomu místu přiblížit opatrně, ale také si myslel, že by to mohlo být bezpečné místo k táboření, je-li neobydlené.

Dojeli jsme k budovám a poznali, že to jsou ve skutečnosti jen rozbořené ruiny domů. Na ulicích bujel plevel. Vypadalo to, že před dlouhou dobou zničil město požár.

Ale když jsme přijeli ještě blíž, zahlédli jsme v západní části města skupinu jezdců. Jeli plnou rychlostí a s obnaženými zbraněmi – meči a hlavně sekerami. Měli žlutou kůži a byli oděni do pestrých plášťů a velmi zdobných zbrojí. Barva jejich pokožky nebyla tlumená jako u Orientálců, ale byla sytější, jasnější, podobná citrónové žluti.

Odněkud z rozvalin jsme zaslechli výkřik – hlas jednoho člověka – a usoudili jsme, že to je on, na koho žlutí muži útočí.

Nemohli jsme se rozhodnout, jak se zachovat, protože jsme neznali okolnosti a souvislosti dané situace, ale jeli jsme blíž, abychom získali přehled o tom, co se děje.

Pak jsem spatřil člověka, jehož hlas jsme slyšeli – a nemohl uvěřit svým očím.

Muž, na něhož s takovou zuřivostí útočili žlutí bojovníci, nebyl nikdo jiný než Hool Hadži!

Modrý Obr vypadal unaveně a zanedbaně. Zdálo se, že na rameni má zpola zhojenou ránu, ale pevně třímal velký široký meč stejného druhu, který jsem viděl v rukách válečníků se žlutou kůží.

Zatímco žlutí jezdci těžce dotírali na Hool Hadžiho, divoce jsem zařval a pobídl daharu.

Zapha a jeho muži mne následovali a brzy jsme stáli tváří v tvář žlutým válečníkům.

Zdálo se, že jsou naším náhlým objevením značně vyděšeni. Čekali, že budou bojovat jen s jediným mužem a teď se na jeho záchranu řítilo skoro dvacet jezdců.

Zabili a poranili jsme jich jen pár, než zbytek otočil zvířata a

ujel. Vyjeli na kopec a rychle nám zmizeli z pohledu na druhé straně.

Seskočil jsem ze širokých zad dahary a kráčel k Hool Hadžimu. Byl stejně užaslý, že mne vidí, jako jsem byl užaslý já.

„Hool Hadži!“ křičel jsem. „Ty jsi naživu! Jak jsi se sem dostal?“

Rozesmál se. „Budeš si myslet, že jsem lhář, když ti to povím – ale vyprávět ti to musím. Myslel jsem si také, že jsi mrtvý, Michaeli Kane. Nemáš něco k jídlu? Musíme hodokvasem oslavit naše opětovné shledání!“

Rozestavili jsme hlídky, rozdělali oheň a uvařili jídlo.

Zatímco jsme jedli, vylíčil mi Hool Hadži svůj příběh.

Byl, jak jsem tušil, odnesen do horského brlohu Prvních Pánů. Bylo to temné jeskynní bludiště na nejvyšších vrcholcích, kde První Páni hnízdili jako podivní ptáci.

Ze začátku mu neublížili, ale vysadili ho blízko hlavního hnízda, kde přebývalo mladé stvoření stejného druhu.

Ze způsobu, jak svého nejmladšího chránili, Hool Hadži usoudil, že je zřejmě poslední potomek rodu, protože po celou dobu, co u nich byl, neviděl žádné samice.

První Páni ho nechali jako potravu pro to mládě a on čekal, že ho zabijí, ale když k němu přišli, něco je vyrušilo. Nevěděl, co to bylo. Něco si vzali do hlav a odletěli.

Zůstal sám s mladou bytostí, která vlastně nebyla o nic menší než on sám. Napadlo ho zkrotit toho tvora a tak uniknout z hnízda.

První Páni neměli dost rozumu, aby mu vzali meč, a tak jím píchal mládě, až se přesunulo k vnějšímu kraji vězení. Vylezl mu na záda a mnoha píchanci mečem ho donutil poslouchat.

Zamýšlel se vrátit ke Křišťálové propasti a zjistit, jestli by nenašel alespoň mé stopy, ale mladý Jihadoo – jak ho Hool Hadži nazýval – odhalil jeho úmysly a postavil se na odpor.

Mládě letělo velmi rychle, dokud nebylo zcela unavené.

Klesalo níž a níž, až letělo těsně nad vrcholky stromů.

Pak zřejmě únava způsobila, že se ve vzduchu otočilo a začalo chňapat po Hool Hadžim. Hool Hadži byl donucen tvora zabít, aby se zachránil, a oba dva spadli na zem. Hool Hadži vyvázl jen s několika modřinami. Mrtvého tvora nechal ležet.

Hool Hadži přistál v močálu, který jsme právě překročili, ale dokázal se sám dovléci na pevnou zem a vydal se dál.

Pak na něj zaútočili muži s malými hlavami. Hool Hadži je na-

zýval Perodi.

Po zoufalém boji ho přemohli a vzali ho po souši do města, které leželo mnoho shati na západ.

Zde ho lidé s malou hlavou prodali jako otroka lidem se žlutou kůží, kteří žili ve městě – Cinivikům, jak sami sebe nazývali.

Hool Hadži odmítal pracovat jako otrok pro Ciniviky a nakonec ho zakovali do řetězů v jednom z jejich vězení, kterých zjevně měli mnoho.

Předváděli ho pro jeho fyzické zvláštnosti jako nějaký zoologický druh, ale tentokrát počkal tak dlouho, dokud opět nezískal všechnu svoji sílu.

Pak se mu podařilo vyrvat okovy ze zdi a uškrtit žalářníka. Vzal mu meč a po jednom nebo dvou soubojích unikl z města.

Jako by tomu chtěl osud, jediná možná úniková cesta vedla do močálů. Mnohokrát se utkal s Perody, ale dařilo se mu ubránit se. V těchto bojích získal několik mečů a dva zlomil, než přeťal okovy na rukou.

Zřejmě na něj byla vypsána odměna a Perodi prozradili Cinivikům, kde je. Vybral si ruiny jako hlavní základnu.

Vyslali proti němu malou skupinu bojovníků; několik jich zabil a zbytek odrazil.

Věřil, že by byl zabit nebo znovu zajat, kdybychom nevstoupili na scénu zrovna v okamžiku, kdy na něj útočila druhá výprava.

„A tohle je, zkrátka a dobře, úplný výčet mých dobrodružství až do dneška," zakončil. „Omlouvám se, jestli jsem tě nudil."

„Vůbec ne. A teď dovol, abych ti vyprávěl svůj příběh. Myslím, že se ti bude líbit."

Vypověděl jsem Hool Hadžimu všechno, co se stalo od našeho nuceného rozdělení, a on pozorně naslouchal.

Když jsem dovyprávěl, pravil: „Z nás dvou se toho přihodilo víc tobě. Takže teď jsi na cestě do Bagaradu, že? Samozřejmě se k tobě připojím a pomohu ti, jak budu nejlépe moci."

„To, že jsi naživu, je nejbáječnější věc, která se až dosud stala," řekl jsem mu upřímně.

Tu noc jsem spal dobře a hluboce.

Ráno jsme vyjeli do Bagaradu. Před sebou jsme měli ještě několik dní cesty.

Terén byl nyní sjízdnější a tím byla i cesta snazší. Celá naše

skupina jela dlouho, hovořili jsme a žertovali mezi sebou, zatímco se do všech směrů táhla širá rovina, která nám dávala pocit bezpečí, neboť se nemohl objevit žádný nepřítel, aniž bychom ho nespatřili.

Ale na celé rovině nebyli žádní nepřátelé, jen stáda podivně vypadajících zvířat, která, jak nám Zapha sdělil, byla naprosto neškodná.

Brzy se rovina změnila v příjemnou vrchovinu. Kopce pokrývala veselá oranžová tráva a rudé a žluté květiny ve velkém množství.

Bylo podivné, že na Marsu mohl člověk objevit krajinu docela podobnou pozemské a pak náhle vstoupit do jiné, kterou by nečekal na žádné planetě.

Brzy, pokud je mapa přesná, dorazíme k Bagaradu a pohřešovaným přístrojům.

TŘINÁCTÁ KAPITOLA

Trosky

Příští odpoledne jsme opustili vrchovinu a putovali drsnou krajinou plnou kamení a hrubé trávy, s pokroucenými stromy, vyrůstajícími z každé v praskliny, kde se udržela trocha půdy.

To byla země, kde ležel Bagarad.

Ale ještě než jsme dospěli do Bagaradu, narazili jsme na skupinu barbarů podobných těm, jež následovali Rokina do konečné zkázy.

Muži, ženy a děti se zapadlýma očima jen čekali, až je mineme, aniž by cokoli poznamenali.

Zastavil jsem daharu a na jednoho promluvil.

„Víš, kterým směrem leží Bagarad?“ zeptal jsem se.

Ten člověk zamumlal něco, čemu jsem nerozuměl.

„Neslyšel jsem tě.“

„Nehledej Bagarad. Kdybys chtěl vidět, kde ležel, jdi tudy.“ A ukázal.

Byl jsem trochu zneklidněn tím, co pronesl, ale pobídl jsem daharu směrem, který naznačil. Hool Hadži, Zapha a kočko-lidé mne následovali.

Byl skoro večer, když jsme dorazili k Bagaradu.

Moc z něj nezbylo.

Jen opuštěné ruiny. Visel nad nimi prašný závoj dýmu.

Instinktivně jsem vytušil, co se stalo. Dorazili jsme příliš pozdě. Barbaři se vrtali v přístrojích a zničili sami sebe.

Ti, které jsme potkali, musí být zbytky přeživších. Slezl jsem z dahary a začal se proplétat troskami. Zde ležel kus kovu, tam část cívky. Bylo zřejmé, že všechny přístroje Yakšů jsou zničeny.

Všiml jsem si kovové trubičky a zdvihl ji. Musela to být součástka jednoho z přístrojů. Vstrčil jsem ji lítostivě do váčku na opasku – byla to jediná celá zbývající součástka. S povzdechem jsem se otočil k Hool Hadžimu.

„No, můj příteli," řekl jsem, „naše hledání skončilo. Nějak se teď musíme vrátit ke sklepením Yakšů a porozhlédnout se tam po zbytcích."

Hool Hadži mi sevřel rameno. „Netrap se, Michaeli Kane. Snad je lepší, že jsou ty přístroje zničeny."

„Až na to, že jeden z nich možná skrýval tajemství, které mohlo vyléčit mor," zdůraznil jsem. „Pomysli na šílenství a bídu Cend-Amridu. Jak s nimi budeme bojovat?"

„Musíme to prostě svěřit našim lékařům a doufat, že najdou lék."

Ale já zavrtěl hlavou. „Marťanští lékaři nejsou schopni analyzovat nákazy. Na Zelenou smrt není lék – nebo po mnoho let nebude."

„Myslím, že máš pravdu," připustil. „Potom jsou sklepení Yakšů naší jedinou nadějí."

„Zdá se, že ano."

„Ale jak se vrátíme na náš kontinent?" byla jeho další otázka.

„Musíme najít loď." Ukázal jsem na jih, kde bylo v dálce vidět oře.

„Najít loď nebude tak snadné," namítl Hool Hadži.

„Bagaraďané měli lodě," pravil jsem. „Musí mít přístav." Vytáhl jsem mapu. „Podívej. Nedaleko odtud teče řeka. Snad měli lodě zakotvené tam."

„Pak tam pojďme," řekl. „Prahnu po tom vkročit znovu do své země."

Odjeli jsme k řece a za chvíli jsme objevili přístaviště, kde bylo zakotveno několik bagaradských lodí. Byly opuštěné.

Co nutilo zbylé barbary jít do vnitrozemí? Divil jsem se tomu. Proč si nevzali lodě? Snad spojovali lodě s přístroji, které zničily jejich město. Jiné vysvětlení mne nenapadalo.

Rozhodli jsme se pro loďku s jedním stěžněm, která mohla být

obsluhována jen dvěma muži.

Když Hool Hadži vybral loď, obrátil se na mne Zapha.

„Michaeli Kane," pravil, „byli bychom poctěni, kdybys nás vzal s sebou."

Zavrtěl jsem hlavou.

„Pomohli jste mi dost, Zapho. Bude vás potřeba u vašich lidí a cesta zpět je dlouhá. Do určité míry byla vaše pouť marná, ale jsem rád, že jsi ztratil tak málo mužů."

„To je úleva i pro mne," řekl. „Ale… ale chceme tě následovat, Michaeli Kane. Dosud cítíme vůči tobě dluh."

„Mně neděkujte," pravil jsem. „Děkujte okolnostem. Na mém místě mohl být kdokoli jiný."

„To si nemyslím."

„Pozor, Zapho. Vzpomeň si na vašeho proroka. Jestli obdivuješ něco ve mně, hledej to i v sobě. Najdeš to tam."

Usmál se. „Vím, co myslíš. Ano, snad máš pravdu."

Brzy potom jsme se s lítostí rozloučili a já jen doufal, že se mi někdy podaří vrátit se do Purhy a setkat se opět s kočko-lidmi.

S Hool Hadžim jsme překontrolovali loď a zjistili, že je velice dobře zásobena, jako kdyby měli v úmyslu ji těsně před výbuchem použít.

S určitými obavami mi Hool Hadži pomohl odrazit a brzy jsme se plavili po proudu řeky a směřovali na širé moře.

Po nějaké době se před námi moře objevilo a zemi jsme nechali daleko za sebou.

Naštěstí oceán nebyl rozbouřený. Hool Hadži řekl, že se domnívá, že v Západním oceánu je nyní obvyklé klidné období a já za to děkoval prozřetelnosti.

Nabrali jsme kurs k té části pobřeží, jež byla nejblíže sklepením Yakšů.

Byl ještě čas zachránit Cend-Amrid?

Nevěděl jsem.

Pár dní minulo a naše plavba probíhala bez nehod. Sotva jsme si začali myslet, že se štěstí přiklonilo na naši stranu, Hool Hadži vyděšeně vykřikl a ukázal před příď.

Z hlubin oceánu se zvedala obluda ohromujících rozměrů.

Po zádech jí stékala voda a odkapávala z velké zelené hlavy.

Z těla jí visely cáry masa, jako by ji cosi pod hladinou potrhalo

v lítém boji.

Nerozeznával jsem, zda je to savec nebo ryba – snad plaz, ačkoli tělo měla hroší a na hlavě cosi, co se podobalo kachnímu zobanu ptakopyska.

Na jejím vzhledu mě kromě velikosti nic moc nepřekvapilo. Převyšovala naši lodičku a kdyby chtěla, mohla otevřít tlamu a spolknout ji.

Zřejmě se obvykle nevynořovala, ale zdálo se, že ji z hlubin vyhnal vítěz divokého souboje.

Ať byl důvod jakýkoli, pochopitelně jsme si přáli, aby se k nám nepřibližovala. Měli jsme dojem, že k nám plave spíše ze zvědavosti než z jiného důvodu.

Nemohli jsme ovšem dělat nic jiného než zírat a doufat, že na nás nezaútočí.

Nestvůrná hlava se sklonila, obrovské oči upřeně hleděly a já měl pocit, ačkoli jsem se bál, že to v určitém ohledu není divoké zvíře.

Skutečně se zdála mnohem mírnější než o hodně menší tvorové, se kterými jsem se na Marsu setkal.

Prohlédla si nás, opět zdvihla hlavu a rozhlédla se po hladině, jako kdyby se na ni chtěla naposled podívat.

Pak se začala potápět; nechávala za sebou vír zpěněné vody. Snad se navracela k potyčce, kterou opustila, snad byla jen rozrušena tím, co viděla.

Vydechli jsme úlevou.

„Co to bylo?“ zeptal jsem se ho. „Znáš to?“

„Jen jsem o tom slyšel. V Mendišaru ji nazývají Mořská matka – snad kvůli její mírné povaze. Pokud je známo, nikdy neuškodí lodím. Alespoň nikdy úmyslně neútočí. Pokud loď potopí, je to jen náhodou.“

„Pak jsem rád, že nás uviděla první,“ usmál jsem se.

O něco později jsme spatřili hejno velkých tvorů, sice menších než Mořská matka, nicméně útočnějších, a Hool Hadži pronesl varovným hlasem: „Doufám, že se moc nepřiblíží. Ti nejsou tak mírní jako Mořská matka.“

Rozeznával jsem jejich jakoby hadí těla; tvar ostré hlavy dost připomínal mečouna.

„Co jsou zač?“

„N’heerové,“ odvětil mi. „Táhnou oceánem ve smečkách a útočí

na všechno, co vidí.“ Ponuře se usmál. „Naštěstí si nás nemusí všimnout, protože jsou nesmírně krátkozrací.“

Kormidlovali jsme od n’heerů, co nejdál, ale měli jsme smůlu, protože si umanuli plavat blíž a blíž.

Hool Hadži vytasil meč.

„Připrav se,“ řekl tiše. „Myslím, že za chvilku nás uvidí.“

Samozřejmě uviděli.

Pohybovali se pomalým tempem, ale teď rychle vyrazili, zvlněné krky se narovnaly, hlavy ostře rozrážely vodu jako vržená kopí.

Narazili do lodě, ale trup odolal; chvíli plavali kolem, poněkud zmateni.

Pak se vztyčili a zaútočili přímo na nás.

Sekali jsme do těch špičatých hlav a oni syčeli a chňapali po nás.

Bok po boku jsme je odráželi. Naše meče snadno zraňovaly jejich poměrně měkká těla, ale zdálo se, že jim to příliš nevadí.

Někteří se vymrštili z vody a dopadli na palubu.

Svíjeli se po palubě a pokoušeli se nás chňapnout za nohy.

Jednomu se podařilo mne zranit, než jsem mu vbodl meč do oka.

Další mě skoro bodl do paže, ale rozťal jsem mu hlavu.

Brzy byla paluba kluzká jejich krví a já shledal, že je čím dál těžší udržet se na nohou.

Už to vypadalo, že se brzy staneme potravou n’heerů, když v tom jsem nad sebou uslyšel rachot motorů.

Byl to neuvěřitelný zvuk.

Riskl jsem pohled na oblohu.

Naskytl se mi neuvěřitelný pohled!

Přilétalo několik vzducholodí mé konstrukce. Z jejich kabin vlály vlajky v barvách Varnalu.

Jaká šťastná náhoda je sem zanesla?

Neměl jsem čas o tom přemýšlet, stále jsme se museli soustřeďovat na obranu před n’heery.

Ale ze vzducholodí přišla pomoc. Na slizké tvory pršely šípy a mnoho jich zemřelo, než zbytek odplaval.

Z jedné lodi se spustilo lano. Chytil jsem se ho a vyšplhal do stroje.

Brzy jsem hleděl do tváře – nikoho jiného než mého švagra Darnada z Varnalu. Jeho mladistvá tvář se roztáhla radostí a úlevou a vřele mi sevřel rameno.

„Michaeli Kane, bratře! Konečně jsme tě našli!“

„Co tím chceš říct?“ zeptal jsem se.

„Povím ti to později. Pomozme nejdříve na palubu Hool Hadžimu. Štěstí stálo při tobě.“

Musel jsem se ironicky usmát. „Štěstí že stálo při mně? Doposud jsem si to nemyslel.“

ČTRNÁCTÁ KAPITOLA

Zelená smrt

Darnad seděl za řízením vzducholodi, pod mým vedením se zdokonaloval v manévrování a několik varnalských bojovníků sedělo na okolních pohovkách a zářilo radostí, že nás opět vidí.

„Rád bych věděl, jak se stalo, že jsi se ocitl v této části Západního oceánu v pravý čas," zeptal jsem se ho. „Náhoda se mi zdá příliš neuvěřitelná, než aby byla pravdivá."

„To opravdu nebyla náhoda, ale šťastná shoda okolností."

„Tak mi o nich pověz."

„Vzpomínáš si na jistou dívku z Cend-Amridu? Jmenuje se Ala Mara."

„Jistě. Ale jak to, že ji znáš?"

„No, nechali jste ji ve vzducholodi, když jste si šli prohlédnout sklepení Yakšů, je to tak?"

„Ano."

„Podle všeho se dívka trochu nudila a začala si hrát s řízením vzducholodě. Přirozeně, že ho nechtěla poškodit, ale náhodou uvolnila kotevní lana a plavidlo vzal vítr."

„Takže to se stalo. Myslím, že to bylo její štěstí."

„Proč?"

„Protože jinak by ji našli ti, kdo nás zajali."

„Kdo to byl?"

„Všechno ti budu vyprávět, až si poslechnu zbytek tvého příběhu.“

„Dobrá. Vzducholoď byla mnoho dní hnána vzdušnými proudy, než ji zachytil jeden z našich hlídkových letounů, který byl vyslán se Shizalinou zprávou za tebou.“

„Se zprávou?“

„Ano. Také se ji za chvíli dozvíš.“

„Dívka nám vyprávěla o situaci v Cend-Amridu a proč jsi se vydal do sklepení Yakšů. Letoun se nejprve vrátil do Varnalu s dívkou a novinkami. Pak jsem se postavil do čela této výpravy k Yakšům, abych zjistil, jestli ti můžeme pomoci, protože jsme tušili, že jsi téměř bezmocný, bez prostředků k přepravě – ačkoli jsme si mysleli, že jsi mohl zamířit do Mendišaru. Když jsme přiletěli do Mendišaru, neměli tam o tobě žádné zprávy, tak jsme letěli k Yakšům.“

„A zjistili jste, že jsme zmizeli.“

„Správně.“

„Co jste udělali pak?“

„No, objevili jsme, že mnoho přístrojů bylo odstěhováno. Také jsme našli mrtvoly bojovníků, které jsme neznali. Usoudili jsme, že jste bojovali a byli poraženi. Hádali jsme, že vás mohli zajmout. Sledovali jsme stopu pouští k pobřeží, kde jsme objevili další stopy. Svědčily o tom, že nedávno odtud odrazila loď.“

„Co jste udělali, když jste zjistili, že nás loď pravděpodobně odnesla přes moře?“

„Moc jsme toho dělat nemohli – kromě pokusu najít tu loď – a nikdy jsme ji nenašli. Všichni jsme prohledávali jak moře, tak pobřeží v naději, že přece jen narazíme na nějakou stopu. Právě jsme se vraceli popáté, když jsme zahlédli vaši loď a mohli vám konečně pomoci.“

„V pravý čas. Jsem ti velice vděčný, Darnade.“

„Nesmysl. Ale co se přihodilo vám? Našli jste stroj schopný vyléčit mor?“

„Ne, je mi líto, že to musím říci.“

Pak jsem Darnadovi vylíčil, co všechno se přihodilo nám. Dychtivě naslouchal.

„Jsem šťastný, že jste oba přežili,“ řekl. „A doufám, že jednoho dne se budeme moci setkat s kočko-lidmi.“

„Už,“ usmál jsem se, „jsem byl dost trpělivý. Jaká je ta zpráva, kterou mi neseš od Shizaly?“

„Radostná. Budeš otcem!“

Tahle novina byla pro mne víc než všechno ostatní. Stěží jsem ovládl nadšení a všichni mi blahopřáli.

Mnohem cennější než všechny moje skutky bylo vědomí, že mi Shizala dá dítě. Nemohl jsem se dočkat, až budu doma a spatřím ji.

Ale nejdříve povinnost. Musím navštívit sklepení Yakšů a vyhledat zařízení, které museli Yakšové vlastnit, aby čelili následkům Zelené smrti.

Nyní jsme přelétali zem a brzy dosáhneme sklepení Yakšů v poušti.

Pak jsme je uviděli pod sebou a Darnad sestoupil se vzducholodí blíže k zemi.

Vzducholoď jsme zakotvili, na stráži ponechali několik mužů, a my sami jsme opět vstoupili do sklepení.

Tentokrát jsme s více muži mohli provést skutečně dokonalé pátrání po prostředku, který jsme hledali. Podle všeho, co jsem o Yakších věděl, mohl být ve formě tablet nebo dokonce kapaliny. Ale myslel jsem si, že by to mohl také být přístroj schopný emitovat určitý druh paprsku, který by přímo působil na zárodky nemoci.

Hledali jsme několik dní. Sklepení byla nesmírně rozsáhlá a zabralo dost času prohlédnout vše, co jsme našli. Barbaři tu toho nechali spoustu. Ve skutečnosti pobrali jen ty přístroje, které vypadaly, že jsou určeny pro válku. Spoustu aparátů jiných typů zde nechali. Ovšem všechny válečné přístroje, jak se zdálo, zmizely. Teď jsem věděl, že jsou zničeny nadobro a snad to bylo dobře, třebaže jsem litoval ztracené příležitosti analyzovat jejich principy.

Ale třebaže jsme prohledali všechno, nenalezli jsme nic, co by vypadalo jako prostředek proti Zelené smrti. Nakonec jsme to vzdali a vrátili se do vzducholodi.

Teď jsem si sedl k řízení já a Darnad odpočíval.

Nabral jsem kurs na Varnal.

„Co teď ještě můžeme dělat?“ ptal se zasmušile Darnad. „Máme na Cend-Amrid zapomenout?“

„Kdybys poznal tamější hrůzy,“ pravil jsem, „nenavrhoval bys to. Musíme jen doufat, že se nebudeme muset pokoušet hledat lék pro sebe; čas, který máme, může být dlouhý – ledaže bychom neměli štěstí.“

Na zpáteční cestě jsme neletěli přes Cend-Amrid a mně se ulevilo, protože jsem myslel, že bych nesnesl pohled na to místo, ani z

takové výšky.

Když jsme se blížili ke Karmínové pláni, která leží docela blízko Varnalu, všiml jsem si nesmírného průvodu lidí pod námi.

Nejdříve jsem se domníval, že je to armáda na pochodu, ale masa lidí působila příliš neuspořádaně.

Snesl jsem se níž, abych lépe viděl, a zpozoroval jsem, že zástup ve skutečnosti tvoří muži, ženy a děti rozličného věku.

Byl jsem tím pohledem fascinován a nechápal jsem, proč se tolik lidí vydalo na pouť.

Vedl jsem vzducholoď ještě níž. S hrůzou jsem spatřil to, čeho jsem se napůl bál, když jsem opouštěl Cend-Amrid.

Všichni měli Zelenou smrt.

Nějací cestovatelé museli dorazit do Cend-Amridu a když odcházeli, vzali s sebou zárodky nákazy.

Možná se vrátili do svého města – a nakazili je.

Ale proč se stěhují?

Z místa poblíž řídícího pultu jsem vzal megafon a vešel do dveří kabiny.

Zavolal jsem na dav, který nyní hleděl vzhůru.

Všichni byli v hadrech a měli vyzáblé, strašidelné tváře.

„Kdo jste?“ zařval jsem do megafonu. „Odkud jste?“

Jeden z nich zakřičel v odpověď: „My jsme nefunkční! Hledáme útočiště.“

„Co tím míníš, nefunkční? Přicházíte tedy z Cend-Amridu?“

„Někteří. Ale spousta přišla z Opquelu, Fioly a také Ishalu.“

„Kdo vám řekl, že jste nefunkční?“ volal jsem. „Lid Cend-Amridu?“

„Máme s sebou mechanika. On je také nefunkční. Vede nás – jsme jeho rukama, motorem, nohama.“

Pochopil jsem, že z Cend-Amridu nepřišla jen nákaza, ale také část hrůzné víry, která tam vládla.

„Je-li nefunkční, proč vás vede?“

„Jsme velcí nefunkční. Naší povinností je vytvořit nefunkční svět.“

Stál jsem v úžasu před další zvráceností logiky, pomocí níž někdo přesvědčil tyto nakažené morem, že je dobré mor mít a špatné ho nemít.

Tohle znamená, že Zelená smrt se rozšíří jako blesk po jižním Marsu – snad po celé planetě – ledaže by byla něčím zadržena.

„Kam jdete teď?“ zeptal jsem se.

„Do Varnalu!“ přišla odpověď.

Hrůzou jsem téměř upustil megafon.

Zelená smrt nesmí vstoupit do Varnalu!

Teď jsem měl i osobní důvody, abych vášnivě bojoval. Neztratím hlavu?

„Nechoďte do Varnalu!“ volal jsem napůl prosebně. „Zůstaňte tady! Budeme hledat způsob, jak vás vyléčit. Nebojte se!“

„Vyléčit nás?“ volal muž. „Proč by sis to přál? Přinášíme radosti Zelené smrti všem lidem!“

„Ale Zelená smrt znamená hrůzu a muka!“ řval jsem. „Jak můžete věřit, že je dobrem?“

„Protože je to Smrt!“ odpověděl muž.

„Ale jistě smrt nehledáte. Nemůžete smrt chtít – je to proti všemu, co je lidské!“

„Smrt přináší zastavení činnosti,“ drmolila oběť moru. „Zastavení činnosti je dobré. Špatný člověk je funkční člověk.“

Přirazil jsem dveře kabiny. Opřel jsem se o stěnu, hrůzou zpocený.

„Musí být zastaveni!“ zavrčel Hool Hadži, který vyslechl celý rozhovor.

„Jak?“ napůl jsem zasténal.

„Když to jinak nepůjde, budeme je muset zničit,“ řekl ponuře.

„Ne!“ vykřikl jsem.

Ale věděl jsem, že sotva věřím tomu, co říkám. Začínal jsem podléhat strachu.

Věděl jsem, že musím ten strach přemoci. Ale co dělat?

PATNÁCTÁ KAPITOLA

Varnal v ohrožení

Spěchali jsme k Varnalu tak rychle, jak jen jsme mohli. Konečně se v dohledu objevily jeho štíhlé věže.

Jakmile jsem přistál, zamířil jsem do paláce a tam na schodech čekala, aby mne přivítala, má Shizala, půvabná brádhínaka Kanaly, nejrozkošnější květina Domu Varnalu.

Přiskočil jsem k ní a objal ji, nedbaje, že nás všichni vidí.

Opětovala mé objetí a pohlédla mi do tváře rozzářenýma očima.

„Ach, Michaeli Kane, konečně jsi zpátky! Bála jsem se, že jsi mrtev, můj brádhínaku!“

„Nemohu zemřít, dokud žiješ ty,“ řekl jsem. „Byla by to ode mne pošetilost.“

Usmála se.

„Slyšel jsi moji zprávu?“ řekla.

Předstíral jsem, že ne.

Přál jsem si to slyšet z jejích rtů.

„Pak půjdeme do našich komnat,“ pravila mi. „A tam ti ji povím.“

A v našich komnatách mi jednoduše řekla, že budeme mít dítě. Způsobila mi nával radosti stejně silný, jako když jsem tu novinu slyšel poprvé.

Nadšeně jsem ji zdvihl vysoko na rukou a pak ji zase rychle po-

stavil, když jsem si připomněl její stav. Smála se mi.

„My z Kanaly nejsme choulostiví," smála se. „Moje matka jela na dahaře, když jsem se poprvé hlásila na svět."

Opětoval jsem úsměv.

„Nicméně budu od nynějška dbát, abys měla veškerou ochranu."

„Zacházej se mnou jako s dítětem a vdám se za Argzoona," hrozila žertovně.

Ale radostné myšlenky zastřely mraky, když jsem si vzpomněl na Zelenou smrt, směřující neustále k Varnalu.

Spatřila můj neklid a zeptala se, co mne znepokojuje.

Řekl jsem jí to smutně, ale co nejjednodušeji, a snažil se situaci nedramatizovat, ačkoli nebesa věděla, že je dost špatná.

Když jsem domluvil, zamyšleně přikývla.

„Ale co s tím můžeme dělat?" zeptala se. „Nemůžeme je přece zabít. Nejsou příčetní ani zdraví – sotva vědí, že nás ohrožují."

„To je ten problém," souhlasil jsem. „Jak je zastavit, aby nevstoupili do Varnalu?"

„Mohl by být způsob," navrhla.

„Jaký?"

„Mohli bychom zapálit Karmínovou pláň – to by je přece odvrátilo, ne?"

„Byl by zločin zničit Karmínovou pláň. A navíc jsou na ní města a vesnice, které by trpěly."

„Máš pravdu," souhlasila.

„Mimoto, Karmínové pláně už teď pravděpodobně dosáhli. Nebude to dlouho trvat a dospějí do cíle své cesty."

„Máš na mysli Varnal?"

„Varnal je město, o němž hovořili."

Shizala vzdychla.

Sedl jsem si do křesla, opřel se o stolek vedle něj a uvolňoval si válečnou výstroj, do níž jsem byl tak dlouho oděn. V mém váčku něco zazvonilo a já z něj vylovil věc, která vydala ten zvuk.

Byla to trubička, nedotčená součástka jednoho ze zničených přístrojů. Myslím, že jsem ji sebral ve zničeném Bagaradu.

Položil jsem ji na stůl.

„Za několik dní vstoupí do Varnalu Zelená smrt," dumala Shizala, „ledaže něco uděláme. Něco…"

„Hledal jsem prostředky, které by mohly čelit moru a jeho následkům," řekl jsem. „Hledal jsem je velmi dlouho – na dvou konti-

nentech. Nemyslím, že existují.“

„Ještě je naděje,“ vydechla, snažíc se mi zvednout náladu.

Vstal jsem a pevně ji objal.

„Díky. Ano – ještě je malá naděje.“

Příštího rána jsem byl v hlavní hale a jednal s tchánem, brádhím Carnakem, jeho synem, brádhínakem Darnadem, mou ženou, brádhínakou Shizalou, a mým přítelem, brádhím Hool Hadžim. Já, brádhínak Michael Kane, jsem doplňoval toto královské shromáždění.

Vypadalo to, že naše mysli nejsou schopny konstruktivního myšlení, když jsme debatovali o problému Zelené smrti. Lpěl jsem na svých zásadách, ačkoli to bylo těžké, když moje žena a nenarozené dítě byli ohroženi.

„Nemůžeme je zabít,“ opakoval jsem. „Není to jejich vina. Jestliže je zabijeme, zabijeme i něco v nás.“

„Rozumím ti, Michaeli Kane,“ starý Carnak přikyvoval v souhlasu vznešenou hlavou. „Ale co jiného můžeme dělat, má-li být Varnal zachráněn před Zelenou smrtí?“

„Myslím, že bychom měli dospět ke konečnému rozhodnutí, Michaeli Kane,“ řekl vážně Hool Hadži. „Nevidím jinou možnost.“

„Musí existovat jiná možnost.“

„Je zde soustředěno pět myslí, které se snaží společně vyřešit jeden úkol,“ zdůraznil Darnad. „Pět dobrých mozků – a žádný nepřišel s konstruktivním nápadem. Mohli bychom se je pokusit zajmout – nějak.“

„Ale to by znamenalo vejít s nimi do fyzického kontaktu a riskovat nakažení,“ řekl Hool Hadži. „Takto cíle nedosáhneme.“

„Mohli bychom použít velikou síť a pochytat je,“ navrhla Shizala. „Ačkoli si myslím, že je to neproveditelný nápad.“

„Jistě, to asi je,“ zamračil se Darnad. „Ale je to nápad, drahoušku.“

Všichni pohlédli na mne. Pokrčil jsem rameny. „Mám v hlavě zcela prázdno,“ řekl jsem.

Darnad si povzdechl.

„Je tu jedna jediná věc, kterou můžeme udělat, víš, Michaeli Kane.“

„Jaká? Nesmíme je zabít – proti takovému řešení se postavím.“

„Musíme vzlétnout v tvé vzducholodi a pokusit se je přemluvit, aby se vrátili.“

Souhlasil jsem. To byla jediná rozumná věc, kterou jsme nyní mohli udělat.

Takže za nějakou chvíli jsme byli opět ve vzduchu – Hool Hadži, Darnad a já.

Zanedlouho jsme spatřili lůzu. Proudila neuspořádaně Karmínovou plání. Také se zdálo, že se počet nemocných zvýšil, snad o lid nějaké vesnice, kterou prošli.

Zeleně skvrnité tváře vzhlédly, když jsme k nim začali klesat. Dav se zastavil a vyčkával.

K proslovu jsem opět užil megafon.

„Lidé Zelené smrti," volal jsem. „Proč nezůstanete tam, kde jste? Myslíte, že byste udělali chybu?"

„Tys ten, kdo k nám hovořil včera," ozvalo se. „Teď musíš promluvit s mechanikem. To je ten, kdo nás vede ke konečné nefunkčnosti!"

Dav ustoupil od muže se zelení zpustošenou tváří a velkýma, šílenýma očima. Připadalo mi, že jistým způsobem připomíná lékaře, kterého jsme původně potkali v Cend-Amridu.

„Ty jsi vůdce?" zeptal jsem se.

„Já jsem mysl, oni jsou ruce, motor – všechny součástky pohyblivého stroje."

„Proč je vedeš?"

„Protože je mé poslání, abych vedl."

„Pak proč je nevedeš k jiným osadám, městečkům a městům, když víš, že budete šířit mor, kamkoli vstoupíte?"

„Přinášíme dobrodiní – dobrodiní smrti, osvobození od života, konečnou nefunkčnost."

„Nemyslíš na ty, jež jste nakazili?"

„Přinesli jsme jim mír," odpověděl.

„Prosím, nechoďte do Varnalu," naléhal jsem. „Nechtějí váš mír – chtějí svůj vlastní."

„Náš mír je jediný – konečná nefunkčnost."

Bylo očividně zhola nemožné prorazit logikou mužovo šílenství. Od začátku to chtělo bystřejšího psychologa, než jsem byl já.

„Uvědomuješ si, že ve Varnalu jsou lidé, kteří hovoří o vašem zničení, protože mají hrůzu z toho, co nabízíte?" zeptal jsem se ho.

„Znič nás a nebudeme fungovat. To je správné."

Nebyl způsob, jak to odvrátit. Ten muž byl zcela šílený.

S těžkým srdcem jsme se vrátili do Varnalu.

Ve Městě zeleného oparu – brzy bude přejmenované na Město Zelené smrti, přemítal jsem, pokud lůza pokračuje v pochodu – jsme seděli u zeleného jezera a znovu se pokoušeli vyřešit náš problém.

Darnad se mračil, jako by v duchu hledal zapomenutý střípek informace.

Náhle vzhlédl.

„Slyšel jsem o člověku, který by mohl vymyslet lék na Zelenou smrt," řekl. „Ačkoli si myslím, že ten člověk je legenda – nemusí ani existovat."

„Kdo to je?" zeptal jsem se.

„Jmenuje se Mas Rava. Byl kdysi lékařem na dvoře Mishim Tepu, ale začal se zabývat filozofií a zmizel do hor kdesi daleko na Jihu. Mas Rava prostudoval všechny staré sheevské texty, které nalezl. Ale něco ho přimělo k rozjímání a nikdy už ho nikdo neviděl."

„Kdy byl na dvoře Mishim Tepu?" zeptal jsem se.

„Před více než sto lety."

„Pak je mrtvý."

„Tím si nejsem jist. Nikdy jsem v Mishim Tepu neposlouchal historky o něm moc pozorně. Ale na jednu věc si vzpomínám – říkali, že získal nesmrtelnost."

„Přece jen je malá naděje, že dosud žije," řekl jsem.

„Jen malá naděje, ano."

„Ale naděje, že ho nalezneme v čase, který máme k dispozici, je ještě menší," upozornil Carnak.

„Ať se stane cokoli, nikdy ho nenajdeme včas," řekl Hool Hadži.

Shizala mlčela. Jen sklonila hlavu a hleděla do vod zeleného jezera.

Náhle zazněl výkřik a k nám se hnal pukan-nara – velitel oddílu bojovníků.

„Vrátila se jedna z našich výzvědných vzducholodí," volal.

„Nu?" zeptal se Carnak.

„Lůza se pohybuje neuvěřitelnou rychlostí. Během dne bude u hradeb Varnalu."

Darnad na mne pohlédl. „Tak brzo? To bych nikdy nečekal. Zdá se, že rozhovorem s nimi jsme si uškodili."

„Utíkají," hlásil pukan-nara. „Podle toho, co řekl zvěd, jich mnoho kleslo vyčerpáním nebo zemřelo, ale zbytek běží. Něco způ-

sobilo, že se ženou k Varnalu. Musíme je zastavit!“

„Uvažovali jsme o všech možnostech, jak je zastavit,“ řekl jsem mu.

„Musíme je pobít.“

Držel jsem se své logiky. „Nesmíme,“ namítl jsem unaveně, ačkoli jsem byl v pokušení souhlasit,

„Co tedy můžeme dělat?“ zeptal se zoufale pukan-nara.

Dospěl jsem k rozhodnutí, které bylo jediné možné.

„Vím, co to pro vás znamená,“ řekl jsem. „Pro mě to znamená totéž – snad ještě víc.“

„O čem to mluvíš, Michaeli Kane?“ zeptala se má milovaná žena.

„Musíme evakuovat Varnal. Musíme ponechat Zelenou smrt jí samotné a uprchnout do hor.“

„Nikdy!“ vykřikl Darnad.

Ale Carnak položil ruku na synovu paži.

„Michael Kane nám přinesl něco cennějšího než život nebo vlast,“ řekl zamyšleně. „Přinesl nám zodpovědnost k sobě samým – a tak i ke všem lidem na Vashu. Jeho logika je neúprosná, důvody jasné. Musíme udělat, jak pravil.“

„Neudělám to!“ Darnad se otočil ke mně.

„Michaeli Kane!“ vykřikl. „Jsi můj bratr – miluji tě jako bratra, jako velkého bojovníka a velkého přítele. Nemůžeš dopustit to, co říkáš. Nechat Varnal zabrat tou lůzou – těmi nemocnými lidmi! Musel jsi zešílet!“

„Naopak,“ namítl jsem tiše. „Šílenství je to, s čím bojuji. Snažím se zůstat příčetný. Nech svého otce domluvit – ví, co zamýšlím.“

„Nastaly zoufalé časy, Darnade,“ řekla jemně Shizala. „Doba je složitá. Tak je těžší rozhodnout se ke správnému činu, když je po něm voláno. Lidé Zelené smrti, stejně jako lidé Cend-Amridu, jsou šílení. Užít proti nim násilí by mohlo povzbudit jiný druh šílenství v nás samých. Myslím si, že toto nebezpečí má Michael Kane na mysli.“

„A nejen to,“ přikývl jsem. „Jestliže teď podlehneme strachu, co se stane s Karnalou?“

„Strach! Ale není útěk zbabělostí?“

„Jsou různé druhy zbabělosti, můj synu,“ Carnak vstal. „Myslím, že útěk z Varnalu – třebaže jsme dost silní, abychom se lůze ubránili – není žádnou zbabělostí. Je to odpovědnost.“

Darnad zavrtěl hlavou. „Stále tomu nerozumím. Přece není nic špatného na tom bránit rodné město před agresí.“

„Jsou různé druhy agresorů,“ řekl jsem. „Byli tu Modří Obři z Argzoonu, kteří vytáhli proti Varnalu brzy poté, co jsem dorazil na Vashu. To byly bytosti s poměrně zdravým rozumem. Bylo jednoduché a nutné proti nim bojovat. Ale pokud užijeme násilí v tomto případě, ztrácíme souvislosti a nikdy neodstraníme celou příčinu; a to je věcí nás všech. Jde o to vyléčit nemoc, zničit zdroj; vyléčit dvojí nákazu: těla a mysli, která napadla Cend-Amrid!“

Darnad pohlédl na Hool Hadžiho, ten mu pohled vrátil, pak se odvrátil. Hleděl na otce a sestru. Mlčeli.

Konečně se podíval na mne.

„Nerozumím ti, Michaeli Kane, ale budu se snažit. Věřím ti. Jestli musíme opustit Varnal, pak ho opustíme.“

A Darnad nezadržel slzy, které mu začaly stékat po tvářích.

ŠESTNÁCTÁ KAPITOLA

Exodus

Doufám, že pochopíte, proč museli obyvatelé opustit své velké město, zdravé a silné.

Bojovníci, řemeslníci, ženy i děti opouštěli Varnal v ukázněném průvodu a odnášeli s sebou majetek; vzducholodě – oba sheevské modely i plavidla mé konstrukce – se vznášely nad nimi. Někteří, jako Darnad, odcházeli s pláčem, jiní byli zmatení, ale všichni v srdcích věděli, že je to správné.

Opustili Varnal kvůli nemocným a oklamaným duším, aby vykonaly to, co chtějí vykonat, nebo si vzaly to, co chtějí vzít.

Bylo to jediné možné řešení.

Nejsem obvykle hloubavý člověk, jak jsem vám řekl, ale pokouším se dodržovat určité zásady a je jedno, jak zoufalá je situace nebo jak hrůzné je nebezpečí. Ne z dogmatismu, ale, chcete-li, ze strachu před strachem, strachem z činů, které z něj vyplývají, před myšlenkami, které člověka klamou strachem.

Jel jsem na dahaře, bok po boku se Shizalou po pravici a Hool Hadžim po levici. Jemu po levici jel Carnak, brádhí Kanaly; vedle Shizaly byl Darnad s nehybnou tváří a zmatenýma očima.

Za námi jel nebo kráčel hrdý lid Varnalu, půvabného Města zeleného oparu, které se za námi víc a víc ztrácelo.

Vpředu se tyčily ponuré hory; musíme je učinit naším domo-

vem, dokud pro postižené Zelenou smrtí nenalezneme nějaké východisko.

Nebyla to jen fyzická zkáza Marsu, co bylo v sázce, když jsme opustili město. Byla to morální zkáza – psychická zkáza. Opustili jsme Varnal, takže Mars mohl ještě zůstat planetou, kterou jsem miloval, a Varnal mohl zůstat městem, kde jsem se cítil nejvíc doma.

Bojovali jsme proti strachu a proti hysterii a proti hrůznému, šílenému násilí, které tyto emoce přinášely.

Neopustili jsme Varnal, abychom dali příklad ostatním. Opustili jsme ho, abychom dali příklad sami sobě.

Všechno tohle může znít nadneseně. Jen vás žádám, abyste zvážili, co jsme udělali, a pokusili se pochopit příčiny.

Pochod k horám byl dlouhý, protože tempo udávali ti nejpomalejší.

Konečně jsme dosáhli chladných hor a nalezli údolí, kde jsme mohli vybudovat primitivní sruby, protože úbočí byla hustě zalesněná.

Jakmile jsme to udělali, vyslali jsme vzducholodě prozkoumat hory v naději, že najdeme toho téměř legendárního lékaře, snad jediného člověka na Marsu, který mohl zachránit náš svět před Zelenou smrtí.

Nebyl jsem to já, kdo nakonec Mas Ravu našel, ale ten, kdo první vyslovil jeho jméno – Darnad.

Jedné noci se Darnad vrátil do tábora vzducholodí. Létal sám a my měli pochopení pro potřebu, jež ho hnala.

„Michaeli Kane," řekl a vstoupil do chatrče, ve které jsme nyní Shizala a já žili, „viděl jsem Mas Ravu."

„Pomůže nám?"

„Nevím. Nemluvil jsem s ním, jen jsem se ho zeptal na jméno."

„To bylo vše, co ti řekl?"

„Ano. Zeptal jsem se, jak se jmenuje a on odpověděl: ‚Mas Rava'."

„Kde žije?"

„Bydlí v jeskyni mnoho shati odtud. Přeješ si, abych tě k němu zavedl?"

„Ano, jistě," odvětil jsem. „Myslíš, že se z něj stal úplný poustevník? Dojme ho naše situace?"

„To nemohu říct. Ráno tě tam vezmu."

Ráno jsme s Darnadem odletěli jeho vzducholodí najít Mas Ravu. Tak jako jsem předtím hledal přístroje v naději, že nás zachrání, teď jsem hledal člověka. Bude ten člověk užitečnější než přístroje? Nebyl jsem si jist. Měl jsem skládat tolik naděje do přístrojů? A měl bych teď tolik věřit člověku? Opět jsem si nebyl jist.

Ale letěl jsem s Darnadem a on řídil loď mezi skalami, dokud jsme nedorazili na místo, kde se po úbočí hory vinula přirozená stezka k jeskyni.

Spustil jsem žebřík na širokou římsu před jeskyní a sešplhal před temné ústí.

Pak jsem vešel dovnitř.

Seděl tam člověk, zády opřen o stěnu jeskyně, jednu nohu pokrčenou, druhou nataženou. Hleděl na mne veselýma a ironickýma očima. Byl hladce oholený a vypadal celkem mladě. Jeskyně byla čistá a účelně zařízená.

Nesplňoval moji představu poustevníka, ani jeho jeskyně neodpovídala poustevnickému brlohu. Na tom muži bylo cosi kultivovaného.

„Mas Rava?“ zeptal jsem se.

„Ano. Posaď se. Včera jsem měl jednoho návštěvníka a obávám se, že jsem byl na něho hrubý. Byl můj první. Na druhého jsem připraven lépe. Jak se jmenuješ?“

„Michael Kane. Je to dlouhý a složitý příběh, ale přišel jsem z planety Negalu,“ vysvětlil jsem mu a použil marťanské jméno pro Zemi, „a z daleké budoucnosti.“

„V tom případě jsi zajímavý člověk.“

Sedl jsem si vedle něj.

„Přišel jsi ke mně hledat informace?“ byla jeho další otázka.

„Do určité míry. Ale nejdříve by asi bylo lepší, kdyby sis vyslechl celý příběh.“

„Pověz mi ho celý,“ řekl Mas Rava. „Mne není jednoduché znudit. Pokračuj.“

Vyprávěl jsem mu všechno, co jsem pověděl vám, všechno, co jsem si myslel a co jsem říkal, všechno, co kdo pověděl mně. Zabralo mi to několik hodin, ale Mas Rava celou dobu naslouchal, aniž by mne přerušil.

Když jsem skončil, přikývl.

„Dostal jsi sebe a svůj adoptivní lid do obtížné situace,“ řekl. „Mé lékařské znalosti trochu zrezivěly, vím ale, v jedné věci máš

pravdu. Na mor byl lék, alespoň podle toho, co jsem četl. Nebyl to přístroj – v tom ses mýlil – ale byly to bakterie, schopné zdolat příčiny Zelené smrti během okamžiku.“

„Znáš místo, kde bych mohl najít tyto bakterie?“ zeptal jsem se ho.

„Na Vashu je několik skladišť podobných sklepením Yakšů, které jsi objevil. Mohly by být v jednom z nich – ačkoli je pravděpodobné, že něco tak pro Sheevy i Yakše relativně nedůležitého může klidně rezivět někde venku, mimo tyto prostory.“

„Takže si myslíš, že je malá naděje nalézt protilék?“ zeptal jsem se zoufale.

„Ano, myslím,“ řekl. „Ale můžeš se o to pokusit.“

„A co ty – uměl bys připravit protilék?“

„Časem, snad,“ řekl. „Ale nemyslím, že bych to udělal.“

„Ani se o to nepokusíš?“

„Ne.“

„Proč?“

„Protože, příteli, jsem přesvědčený fatalista,“ zasmál se. „Jsem si jistý, že Zelená smrt pomine a její přechod zanechá na Vashu stopu. Ale myslím si, že tato stopa je pro společnost potřebná – zvláště pro společnost, která nezná vážná nebezpečí. Zabrání stagnaci.“

„Nechápu zcela tvůj postoj,“ řekl jsem.

„Pak dovol, abych byl upřímný a pověděl ti to jinak. Jsem lenoch – pohodlný. Rád sedím ve své jeskyni a přemýšlím. Přemýšlím, mimochodem, na velmi vysoké úrovni. Jsem také člověk, který společnost moc nepotřebuje. Také mám svůj strach, chceš-li – ale je to strach, že se zapletu s lidstvem a tak ztratím sám sebe. Cením si své osobnosti. Tak jsem tohle všechno uvážil a stal se fatalistou. Nezajímám se o záležitosti obyvatel této ani jiné planety. Jsou to planety, co mne zajímá – ne jedna planeta.“

„Zdá se mi, Mas Ravo,“ podotkl jsem tiše, „že jsi, svým způsobem, ztratil smysl pro realitu stejně jako vládci Cend-Amridu.“

Promyslel si mé prohlášení a pak mi s úšklebkem pohlédl do tváře.

„Máš pravdu.“

„Pomůžeš nám tedy?“

„Ne, Michaeli Kane, nepomohu. Dal jsi mi lekci a bude velice zajímavé hloubat nad tím, co jsi řekl. Ale nepomohu. Víš –“ opět se na mne ušklíbl – „právě jsem pochopil, bez hořkosti a zoufalství, že

jsem v podstatě hlupák. Možná si Zelená smrt ke mně najde cestu, eh?“

„Možná,“ řekl jsem zklamaně. „Je mi líto, že nám nepomůžeš, Mas Ravo.“

„Mně je to také líto. Ale přemýšlej o tomhle, Michaeli Kane, jestli pro tebe něco znamenají slova hlupáka…“

„O čem mám přemýšlet?“

„Přání občas stačí,“ řekl Mas Rava. „Neustále si přej, aby Zelená smrt zmizela – jednej dál, třebaže své jednání nepochopíš.“

Opustil jsem jeskyni.

Darnad se stále ještě vznášel nad jeskyní. Provazový žebřík se dosud trpělivě dotýkal římsy.

Spíše s pocitem zmatené zvědavosti než zklamaně jsem se vyšplhal do kabiny.

„Pomůže nám?“ zeptal se Darnad dychtivě.

„Ne.“

„Proč ne? Musí!“

„Řekl, že nemusí. Všechno, co mi řekl, je, že lék proti moru existoval, možná existuje i teď – a není to přístroj.“

„Co je to?“

„Bakterie,“ dumal jsem. „Pospěšme si, vraťme se do tábora.“

Příští den jsem se rozhodl, že se vrátím do Varnalu a podívám se, co se děje ve městě.

Vzal jsem si vzducholoď, aniž bych komukoli řekl, kam letím.

Varnal vypadal nezměněn – jestli něco, tak ještě krásnější – a když jsem přistál na náměstí, necítil jsem pach smrti, který jsem čekal, a ani pronikavý pach strachu.

Zůstal jsem v kabině a volal do prázdných ulic.

Po chvíli jsem uslyšel kroky a zpoza rohu vyšla žena s malým dítětem. Žena byla vzpřímená a dítě vypadalo zdravě.

„Kdo jsi?“ zeptal jsem se překvapeně.

„Podstatnější je, kdo jsi ty?“ směle opáčila. „Co děláš ve Varnalu?“

„Tohle je město, ve kterém normálně žiji.“

„A tohle je město, ve kterém normálně žiji i já,“ odvětila suše. „Jsi jeden z těch, co odešli?“

„Myslíš-li jeden z těch mnoha tisíc, kteří opustili město, když přišel lid se Zelenou smrtí,“ pravil jsem, „zní odpověď ‚ano‘.“

„Tohle všechno skončilo,“ usmála se.

„Co skončilo?“

„Zelená smrt. Chvíli jsem ji měla, víš.“

„Máš na mysli, že jsi se uzdravila? Jak? Čím?“

„Nevím. Způsobil to příchod do Varnalu. Možná proto jsme šli sem. Moc jasně si na tu cestu nevzpomínám.“

„Všichni jste přišli do Varnalu a ten vám vyléčil mor? Co by to mohlo být – voda? Vzduch? Něco takového? Pro Sheevy, přece nebylo všechno moje hledání k ničemu. Určitě odpověď neležela celou tu dobu tady!“

„To, co říkáš, mi připadá trošičku potřeštěné,“ řekla žena. „Nevím, co to bylo. Jen vím, že jsem vyléčená – i všichni ostatní. Většina se vrátila domů, ale já zůstala.“

„Odkud jsi původně?“ zeptal jsem se.

„Z Cend-Amridu. Dost mi chybí.“

Nekontrolovatelně jsem se rozesmál.

„Celou tu dobu tady!“ ječel jsem.

„Celou tu dobu tady!“

SEDMNÁCTÁ KAPITOLA

Do Cend-Amridu

Zdálo se, že podivným rozmarem štěstěny se nyní můžeme vrátit do Varnalu.

Byla to radostná událost a návrat byl rychlejší než odchod.

Samozřejmě, nebylo to jen proto, že jsme se vraceli domů. Objevili jsme lék proti moru – nebo alespoň jsme zjistili, že mor může být vyléčen.

Jakmile jsme se usadili ve Varnalu, k překvapení těch několika lidí, kteří si udělali z města domov, jsme začali kontrolovat škody. Nebylo složité zachránit mechanismy, naházené do zeleného jezera.

Zřejmě je tam naházel nemocný dav ve své šílené potřebě ničit všechno ‚fungující'.

Teď mi to došlo. Do jezera se muselo dostat něco, co změnilo vodu v lék proti moru.

Snažil jsem se přijít na to, co to mohlo být.

Ale nepřišel jsem na to. Mohl jsem se teď jen zamýšlet a klást si otázku, zda ta trubička, kterou jsem přinesl z Bagaradu a kterou jsem už nikdy nenašel, neobsahovala protilék.

Nikdy se to nedozvím.

Nejdůležitější bylo, že voda Jezera zeleného oparu je teď schopna přemoci mor a jediné, co jsme museli udělat, bylo dát ji do kanystrů a dopravit k obětem.

To se stalo naším nejdůležitějším úkolem.

Zkonstruovali jsme cisterny na zelenou vodu a vymysleli způsob, jak je připevnit k vzducholodím.

Pak jsme zamířili k hlavnímu zdroji nákazy – šílenému městu Cend-Amridu.

S sebou jsme vzali Ala Maru, již jsem od doby, co nás zachránila, vídal málokdy, ale která prosila, abychom ji vzali s sebou.

Flotila vzducholodí – všechny, které jsme shromáždili – se vydala na cestu s velkými nadějemi. Odlétali jsme z Varnalu, na jehož věžích se opět třepetaly plamence, k hrůzám moru.

Ve velitelské vzducholodi jsem byl já, Hool Hadži a Ala Mara. V nejbližší byl Darnad a jeho muži a za námi letěly vzducholodě pod velením nejstatečnějších varnalských pukan-narů.

Na několika místech jsme narazili na vesnice a města, ve kterých řádil mor, a museli jsme zde rozdělit určité množství vody potřebné k vyléčení obyvatel.

Vzhledem k tomu, že jsme nalezli tolik míst infikovaných, věnovali jsme se nejdříve jim a tak trvalo dost dlouho, než jsme před sebou rozeznali Cend-Amrid. To byl zdroj nákazy a nyní, díky zelené vodě, to bylo poslední místo, kde mor řádil.

Obezřetně jsme vletěli do města a vznášeli se nad domy.

Pak jsme pluli, dokud jsme neskončili u Ústředního paláce, ohyzdné čtvercové budovy, kde sídlila Jedenáctka.

Prkenně a ještě ztuhleji a pomaleji, než když jsem ho posledně pozoroval a bojoval s jeho druhy, se na střeše objevil strážný.

S nehybnou tváří vzhlédl.

„Kdo jste? Co chcete?“

„Přinášíme lék na Zelenou smrt,“ pravil jsem mu.

„Není léku.“

„My ho máme.“

„Není léku.“

„Řekni Jedenáctce, že jsme přinesli lék. Řekni Jedenáctce, aby za námi přišla.“

„Řeknu.“

Muž ztuhle odkráčel. Bylo těžké uvěřit, že pod zevnějškem robota ještě přebývá člověk, ale byl jsem si jistý, že může být nalezen.

Zanedlouho dorazila na střechu Jedenáctka – ačkoli, byl jsem překvapen, protože jsem jich napočítal dvanáct.

Prohlédl jsem si jejich tváře důkladně a zjistil, že jeden z nich je

Barane Dasa, muž, se kterým jsme se setkali ve vězení.

„Barane Daso!“ zavolal jsem. „Co děláš zpátky mezi těmi lidmi?“

Neodpověděl.

„Ty,“ ukázal jsem. „Barane Daso! Odpověz mi!“

Prázdná tvář zůstala bez výrazu.

„Jsem Jednička,“ řekl chladný hlas.

„Ale tebe – odsoudili tě, že jsi šílený.“

„Mysl opravila.“

Otřásl jsem se pomyšlením, co ta fráze mohla znamenat – prohlášení ‚mysl opravila‘ mohlo znamenat i hrubý zásah do mozku.

„Co chcete v Cend-Amridu?“ zeptal se další z rady.

„Přinesli jsme lék na Zelenou smrt.“

„Není léku.“

„Ale je – máme ho – dokážeme to.“

„Logický důkaz není léku.“

„Ale já mohu doložit skutečnost, že máme lék,“ namítl jsem zoufale.

„Není léku.“

Spustil jsem žebřík. Hodlal jsem promluvit k těmto strachem stvořeným tvorům tváří v tvář a doufal jsem, že se v nich probudí trocha lidství.

„Spusť nádrž s vodou,“ řekl jsem Hool Hadžimu. „Snad je přesvědčím.“

„Buď opatrný, příteli,“ varoval mne.

„Budu. Ale nemyslím, že sami použijí fyzické násilí.“

Ve chvilce jsem stál na ploché střeše a oslovil Jedenáctku.

„Proč se ještě nazýváte ‚Jedenáctka‘?“ zeptal jsem se. „Jste znovu Dvanáctka.“

„Jsme Jedenáctka,“ odvětili a já jimi nemohl otřást. Zjevně sestoupili ještě mnohem hlouběji po cestě do neskutečna, než když jsem se s nimi setkal prvně.

Hleděl jsem do chladných, prázdných tváří a hledal nějaké znamení opravdového života, ale žádné jsem nenacházel.

Náhle jeden z Jedenáctky ukázal vzhůru.

„Co je to?“

„Už jste to přece viděli. Vzducholoď.“

„Ne.“

„Ale jednu jste už viděli, když jsem byl v Cend-Amridu minu-

le!“

„Co to je?“

„Vzducholoď – létá ve vzduchu. Ukazoval jsem vám, jak funguje její motor.“

„Ne.“

„Ale ano!“ začal jsem být podrážděný.

„Ne. Vzducholoď není možná.“

„Ale jistě, že je možná. Máte ji přímo před očima. Existuje!“

„Vzducholoď nefunguje. Idea vzducholodi je nefunkční idea.“

„Jste blázni. Jednu fungující vidíte před sebou. Vtlučte si to hlav!“

Jeden z Jedenáctky vsunul mezi rty píšťalku a pronikavě zapískal.

Na plochou střechu vyběhli lidští roboti, kteří jim sloužili. Mávali meči.

„Co máte za lubem?“ zeptal jsem se. „Musíte pochopit, že jsme tu, abychom vám pomohli.“

„Děláte Cend-Amrid nefungujícím. Ničíte princip – ničíte motor – ničíte stroj.“

„Jaký princip?“

„Základní ideu.“

„Ideu, že řídíte to, čím jste se stali? Jaký motor?

Vy nejste motor – jste jednotlivé lidské bytosti. Jaký stroj?“

„Cend-Amrid!“

„Cend-Amrid není stroj – je to město vytvořené a obývané. lidmi.“

„Pronášíš nepravdivá prohlášení. Budeš učiněn nefunkčním.“

Neochotně jsem vytasil meč, ale to bylo všechno, co jsem stačil udělat. Nad sebou jsem uslyšel mocný výkřik Hool Hadžiho a vzápětí vyskočil ze vzducholodě a přistál vedle mne.

Jedenáctka nařídila strážím, aby na nás zaútočily.

Zamířil k nám dav robotů, meče zdviženy jako jeden muž.

Na chvíli to vypadalo, že Hool Hadži a já budeme svrženi přes okraj střechy během chvilky pouhou masou stráží.

Pak se se starobylým válečným pokřikem Kanaly ke mně připojili Darnad a ostatní varnalští bojovníci. Vytvořili jsme slabou linii lidí bojujících proti hrůzným, mrtvým věcem, které se k nám blížily; pomalu, naprosto stejným krokem, jako podivné oživené předměty.

Boj začal.

Statečnost Kanalanů je legendární na celém Jižním Marsu, ale nikdy nebyli tak stateční jako v tomto boji, kdy se zdálo, že věc, se kterou bojují, snad nikdy nezemře.

Na místo každého strážného, který padl, nastoupil další. Každý meč, který jsme zneškodnili, byl nahrazen jiným. Za zády jsme měli jen prázdný prostor a tak jsme neměli kam ustoupit.

Nějak – dnes si myslím, že pouhou silou vůle – jsme získali převahu nad těmi lidskými stroji.

Tlačili jsme je zpět, naše meče se třpytily a blýskaly; občas jsme vyrazili válečný pokřik, kterým jsme se vzájemně povzbuzovali.

Mnoho robotů padlo.

Žádný z našich mužů neutrpěl víc než drobné zranění.

Nějak jsme přežili přesilu mužů změněných ve stroje.

Ale kousek po kousku nás obkličovali a tlačili k sobě, až jsme se nemohli ani hnout.

Pak jsme byli zajati – ne zabiti, jak jsem čekal – a z rukou nám vyrvali meče.

Co s námi teď Jedenáctka zamýšlí?

Pohlédl jsem na vzducholodě. Co s nimi provedou? A s léčivou vodou, kterou jsme přinesli?

Kladl jsem si otázku, jestli někdy bude v Cend-Amridu zdraví a příčetnost.

OSMNÁCTÁ KAPITOLA

Naděje v budoucnost

Byli jsme uvězněni v cele stejného druhu, jako jsme byli předtím.

Bylo nás tu nemálo a tak byla dost přeplněná. Nemohl jsem pochopit, proč nás rovnou nezabili, ale rozhodl jsem se to akceptovat a snažil se vymyslet, jak uniknout.

Prohlédl jsem si celu. Byla postavena pevně a navržena tak, aby přesně sloužila svému účelu – nezvyklá věc na Marsu, kde je myšlenka někoho věznit považována za odpornou.

Najednou jsem si vzpomněl na tenkou dýku, kterou mi kdysi dala kočko-dívka Fasa.

Vytáhl jsem ji, podíval se na ni a uvažoval, jak by nám mohla být k užitku.

Je jen málo možností úniku z vězení – je-li promyšlené a natolik bezpečné, aby neumožňovalo odejít jinudy než dveřmi. Uvažoval jsem o všech, obzvlášť pečlivě jsem ovšem prozkoumal dveře.

Nejslabším článkem byly panty. Začal jsem pracovat na dřevě v těsné blízkosti pantů. Doufal jsem, že půjdou vypáčit.

Musel jsem zaujatě pracovat mnoho shati.

Konečně se mi podařilo odštípat dřevo kolem pantů a uvolnit je. Pak jsme Hool Hadži, Darnad a já zabrali za dveře. Vyhnuly se dovnitř a závora na druhé straně s řinčením padla na zem.

Vypadalo to, že nás nikdo neslyšel.

Tiše jsme se plížili ke schodišti, které vedlo do prvního patra Ústředního paláce.

Jen jsme vstoupili do chodby a doufali, že se nějak dostaneme na střechu a ke vzducholodím – pokud tam ještě jsou – zaslechl jsem zleva nějaký zvuk.

Otočil jsem se, dýku v ruce, přikrčil se a připravil k boji.

Postava, která tam stála, měla prázdnou tvář a neohebné tělo.

„Jednička!“ řekl jsem. „Barane Dasa!“

„Šel jsem k celám,“ pravil chladný hlas. „Teď už to není nutné. Jděte.“

„Kam?“ zeptal jsem se.

„K hlavnímu vodojemu Cend-Amridu,“ zněla odpověď. „Jsou tam vaše nádrže.“

Nejistě jsme ho následovali, neboť se mohlo jednat o past.

Šli jsme za ním chodbou a průchodem, který, jak se zdálo, vedl pod zemí ven z Ústředního paláce, až jsme došli na místo s vysokou střechou, které tonulo v polotmě. Zde se matně leskla hlavní městská vodní nádrž. Na jakési rampě, která sbíhala do vodojemu, byly narovnány nádrže, ve kterých jsme přivezli léčivou vodu z Jezera zeleného oparu.

Barane Dasa je sem musel sám nějak dopravit!

„Proč jsi se znovu připojil k Jedenáctce?“ zeptal jsem se ho, když jsem si prohlížel nádrže, zda nejsou poškozené.

„Je to nezbytné.“

„Ale když jsem s tebou hovořil minule, byl jsi docela obyčejná lidská bytost. Co se s tebou stalo?“

Na okamžik se mu tvář uvolnila a v očích se objevil slabý ironický záblesk. „Abychom jim pomohli, nesmíme na ně útočit,“ řekl. „Myslím, že jsi mne to naučil ty, Michaeli Kane.“

Byl jsem překvapený.

Tento muž se přetvařoval, aby byl Jedenáctkou ‚rehabilitován‘ a mohl se pokusit zvrátit následky víry, které dal sám vzniknout. Musel jsem ho obdivovat. Soudil jsem, že by to dokázal – jednou bude mor vyléčen!

„Ale pořád úplně nechápu, proč jsi nás sem přivedl,“ řekl jsem.

„Z několika důvodů. Zachránil jsi život mé neteři, Ala Maře. Tohle je pouhý výraz vděčnosti. Ale také jsi mi ukázal, jak nejlépe napravit zlo, které jsem v Cend-Amridu stvořil.“

Stiskl jsem mu paži. „Jsi muž, Barane Daso, dokážeš to.“

„Také doufám. Teď musíme všichni nalít protilék do vodojemu. Všechny stroje potřebují palivo,“ konstatoval, „a ‚stroje‘ Cend-Amridu musí pít.“

Jeho uvažování bylo přesné. Udělali jsme to, o čem potají doufal, že se mu to podaří osobně.

Brzy jsme vylili všechnu zelenou vodu do vodojemu a naše práce skončila – nebo skončí během dne.

Nyní Barane Dasa řekl: „Pojďte,“ a vrátil se ke své původní roli.

Následovali jsme ho spletitými chodbami.

Pomalu jsme se propracovávali výš a výš, až jsme, k mému údivu – protože jsem naprosto ztratil pojem o směru – vystoupili na střechu Ústředního paláce.

A na ní byly naše vzducholodi.

Přesně na tom místě, kde jsme je opustili.

Z kabiny mé vzducholodě na nás shlížela Ala Mara s úlevným úsměvem na tváři.

„Strýček!“ zašeptala vzrušeně, když uviděla Barane Dasu. Ale muž na ni nepohlédl, udržoval tvář strnulou a tělo ztuhlé. Neprozradil se ani gestem.

„Strýčku“ – hlas se jí trochu zlomil – „nepoznáváš mne – Ala Maru, svoji neteř?“

Barane Dasa mlčel.

Udělal jsem na ni gesto, které ji mělo utěšit, ale slyšel jsem, jak pláče, když ustoupila do kabiny.

„Proč neudělali nic našim vzducholodím?“ zeptal jsem se tlumeně Barane Dasy.

„Vzducholodě neexistují,“ prohlásil.

„Takže je nevidí – nebo v myšlenkách klamou sami sebe, že je nevidí.“

„Ano.“

„Na jednoho muže to bude těžký boj,“ řekl jsem.

„Mor zmizí – boj lehčí,“ odpověděl. „Mor zmizí rychle – tohle bude trvat déle.“

„A jestli vůbec nějaký člověk může vyhrát, tak jsi to ty,“ pravil jsem a vyjádřil tak mínění nás všech.

Ještě jednou jsem mu stiskl ruku a pak jsem vyšplhal po žebříku do kabiny. Musel jsem utěšit Ala Maru; alespoň jí vysvětlit, co byl její strýc donucen udělat a proč.

Brzy se všichni houpali na žebřících a vstupovali do kabin.

Naše hlavní mise byla úspěšná a my se mohli radovat.

Vzducholodě se ve vzduchu obrátily a zamířily zpět k Varnalu.

Rychle jsme přelétali nad jezery, nad květinovým polem a pohyblivými písky.

Letěli jsme domů. V myšlenkách jsme tam už byli, neboť naše srdce byla lehká a naše mysli konečně klidné!

Do Varnalu jsme se vrátili za mírumilovného rána plného měkkého slunečního světla. Zelený opar se jemně vlnil městem, mramorové věže se blýskaly a leskly a celé město jiskřilo světlem jako vzácný drahokam.

V dálce jsme slyšeli slabé zvuky, jako kdyby to zpívaly děti, a my věděli, že slyšíme písně Volajících vrchů.

Zdálo se, že na celém Marsu vládne mír. Dlouho a tvrdě jsme za tento mír bojovali, ale proto jsme ještě nebyli hrdinové. Všechno, co jsme vykonali, v určitém smyslu udělalo hrdiny ze všech, kdo bojovali s námi.

To stačí.

Shizala na mne čekala na hlavním náměstí nedaleko paláce. Seděla na širokých zádech mírné dahary a vedle sebe měla druhou osedlanou.

Nebyl jsem unavený a věděl jsem, že to ví.

Rychle jsem sjel po žebříku a seskočil přímo na hřbet čekající dahary.

Naklonil jsem se, políbil svou ženu a pevně ji objal.

„Je konec?“ zeptala se.

„Skoro,“ řekl jsem. „Za čas nezbude nic než vzpomínka na smutek a zmatky. Je dobře, že Vashu bude mít takové vzpomínky.“

„Ano,“ přikývla. „Je to dobře. Pospěšme – pojeďme do Volajících vrchů, kde jsme se poprvé setkali.“

Společně jsme pobídli dahary a tichým ránem projeli nádhernými ulicemi k Volajícím vrchům.

S krásnou ženou vedle sebe a s radostí z rychlé jízdy jsem věděl, že jsem vyhrál něco nesmírně cenného – něco, co mohlo být docela ztraceno, kdybych nepřišel na Mars.

Chladivá vůně marťanského podzimu mi přinášela radost, která pochází z opravdového lidského štěstí.

EPILOG

S dychtivým zájmem jsem si vyposlechl příběh Michaela Kanea. Vyvolal ve mně mocnější pohnutí než cokoli předtím.

Teď jsem pochopil, proč vypadá odpočinutěji než kdy v minulosti. Našel něco – něco i na Zemi nesmírně vzácného.

V této chvíli jsem byl v pokušení ho požádat, aby mne vzal s sebou na Mars, ale on se usmál.

„Doopravdy to chcete?“ zeptal se.

„Já – myslím, že ano.“

Zavrtěl hlavou.

„Najděte Mars v sobě,“ usmál se. „Dá to méně námahy.“

„Snad máte pravdu,“ uznal jsem. „Ale alespoň budu mít to potěšení svěřit váš příběh papíru. Tak i ostatní se budou moci trochu podělit o to, co jste nalezl na Marsu.“

„To doufám.“ Odmlčel se. „Předpokládám, že si o mně myslíte, že jsem poněkud sentimentální.“

„Co tím myslíte?“

„No, snažil jsem se vám vylíčit všechny mé pocity – trochu jsem vám řekl i o naší jízdě k Volajícím vrchům.“

„Je velký rozdíl mezi sentimentalitou a čistým citem,“ namítl jsem. „Problém je, že lidé mají sklon plést si jedno s druhým a tak odmítnout obojí. Všichni hledáme upřímnost.“

„A život beze strachu.“ Usmál se.

„Ten přichází s upřímností,“ tvrdil jsem.

„Částečně,“ přisvědčil.

„Jak nedůvěřiví jsme my na Zemi! Jsme tak zaslepení, že do-

konce nevěříme kráse, ani když ji vidíme; máme pocit, že není tím, čím se zdá být.“

„Docela přesný postřeh,“ podotkl Michael Kane. „Ale může to, jak jste řekl, zajít příliš daleko. Snad starý středověký názor nebyl tak špatný – umírněnost ve všech směrech. Často se tato fráze používá jen ve smyslu fyzické stránky lidstva, ale myslím si, že stejně důležitá je i v oblasti duševní.“

Přikývl jsem.

„No,“ vstal. „Abych vás dál nenudil, vrátím se do suterénu a k transmiteru. Zjišťuji, že pokaždé, když se vrátím, je Země lepší – ale s Marsem je to stejné. Jsem šťastný člověk.“

„Jste výjimečně šťastný člověk,“ souhlasil jsem. „Kdy se zase objevíte? Prožijete určitě ještě další dobrodružství.“

„Nebylo toho už dost?“ Pousmál se.

„Na chvíli,“ pravil jsem. „Ale brzy budu chtít slyšet další.“

„Vzpomeňte si, umírněnost ve všech směrech,“ zažertoval a předstíral, že hrozí prstem.

„Tím se budu utěšovat při čekání na vaši příští návštěvu,“ řekl jsem se smíchem.

„Vrátím se,“ ujistil mne.

Pak odešel – opustil mne u skomírajícího ohně. Dosud jsem byl pln vzpomínek na Mars.

Brzy budou další vzpomínky. Tím jsem si byl jistý.